

GORENJSKI GLAS

CENA 39.000 din — LETO XLII — št. 100

Kranj, petek, 29. decembra 1989

stran 7 **BARVITOST SLIKARSKEGA RAZGLEDA**
 stran 12 **DOBRA BESEDA JE NAJBOLJŠA PO-STREŽBA**

Hoja za človekom

Na prehodu v leta z okroglimi števili se ne sprašujemo samo, kaj nam je prineslo preteklo leto in kaj nam bo prihodnje. Desetletja sicer lahko začenjamо šteti od poljubnih let naprej, a njenostavne jih je poimenovati po imenih desetic. Začnemo torej i(z) nič in končamo z devet. Malo zlobno lahko ugotovimo, da naši vrli planerji, ki svoja obdobja začenjamо (i)z ena, končujejo z nič(imer).

Znani francoski publicist je sedemdeseta leta imenoval leta ameriškega izviva, osemdeseta leta paleta svetovnega izviva. Ameriški iziv je bil poleg gospodarskega še izrazito vojaško-političen. Svetovni iziv osemdesetih let je bil izrazito gospodarsko-znanstven. Vsi ti izivi, ki seveda ostajajo, so postavili v ospredje nov iziv. Iziv človeku, njegovim kulturam in civilizaciji.

Otok, ki se je rodil na začetku univerziade v Zagrebu, ni bil kriv pompa okoli sebe. Začel naj bi ne-vem-katero-že milijardo pripadnikov človeškega rodu. Človek prihodnjega desetletja torej. Devetdesetih let. Do začetka naslednje milijarde.

Starejši sin je gledal ceremonial in me je prostodušno vprašal, zakaj vendar se je tako pomembni deček rodil ravno v Zagrebu. Vidoč zraven sekretarja Združenih narodov, Perujca, sem mu odgovoril, da se slavljenja potrebeni otrok zagotovo ni rodil v Zagrebu, ampak v Macondu.

V kraju, katerega napisne table ne moreš najti, a ga zato lahko najdeš povsod ob obronkov Andov, preko Recifeja do Djakovice. V Zagrebu, v porodnišnici, na toplem, pod zdravniško oskrbo, pri že opremljeni sobi za sebe v družinskom stanovanju. Ne, v Zagrebu zagotovo ne.

Rodil se je doma, v kolibi, skozi katere stene je pihalo, pomagale so sosedje. Morda sploh ni dočakal konca zagrebške univerziade, morda se je rodil v hlevskih jaslih in je preživel. Toda, ali bo dočakal konec devetdesetih let. Ali ne bo nekoč, ko bo šel iz šole, lačen kruha in svobode, padel pod streli policije katerega od velikih voditeljev? Eden od mnogih. Kot da ne bi imel imena.

Resnica je resnica Malega princa. V otroški zbirki pravljic sem našel naslednjo arabsko. Ljudem je bilo rečeno, da bo za kazen za vsako njihovo neumnost padlo zrno peska z neba. Oh, zrno peska, kaj bo to. Puščave pa se nezadržno širijo.

Ali bo »človek iz Zagreba« zaznal iziv? Iziv sebi in svojemu navidez nedolžnemu obnašanju, zaradi katerega se puščave nezadržno širijo. Iziv svoji kulturi, ki ne bo človeška kultura, če bo samo »kultura ljudi iz Zagreba« in ne hrati tudi »kultura ljudi iz Maconda«. Iziv civilizaciji ter eni in edini zemlji, ki je sicer res posvečena za in zaradi leganja človeka k počitku vanjo, a tudi in predvsem za in zaradi njegove hoje po njej.

Po obdobju blagostanja v sedemdesetih letih je za nami (ni še) obdobje strenitve in pomanjkanja v osemdesetih letih. Nič od tega ni bilo sad naše volje in prizadevanj. Blagostanje je bilo umeščeno povzročeno, pomanjkanje vsiljeno.

Zaenkrat je soglasje o nujnosti prizadevanj za ponovno blagostanje zelo široko. Upajmo, da ga bomo, trdno utemeljene, dosegli v naslednjem desetletju. Hkrati upajmo, da bo skupaj z njim zrasla volja do, zopet trdno utemeljenega, zavestnega, ne vsiljenega odrekanja. Da bi bili kot berači sposobni v svoji torbi najti vsaj drobno žitno zrno — za miločnostno — človeku.

Blaz Kujundžič

Voščimo vam srečno 1990

Uredništvo /

**VAM ŽELI SREČNO
NOVO LETO**

**MERKUR
KRANJ**

Foto: Franc Perdan

Ni vse staro slabo

Krajani že isčejo odbornike

Škofja Loka, 28. decembra — Podobno, kot je škofjeloška socialistična zveza pohitela z izbiro svojih kandidatov za župana in izvršnika za spomladanske občinske volitve, se ji »mudi« tudi z izbiro kandidatov za bodoče odbornike v občinskem zboru krajevih skupnosti. Ker ljudje še dobro pomnijo star odborniški način, ki je bil v kakavosti dogovarjanja in odločanja neprimerno boljši, učinkovitejši in racionalnejši od delegatskega sistema, je razumljivo, da izbiри svojih predstavnikov za občinski parlament posvečajo veliko pozornost.

Škofjeloški zbor krajevih skupnosti bo predvidoma imel 23 stalnih delegatov oziroma odbornikov, iz vsake krajevne skupnosti, ne glede na velikost, po enega. Že pred dvema letoma spremenjen statut je število delegatov z 28 skrčil na 23, zato je dokaj verjetno, da bo to število zdržal tudi sedanj spremembo političnega sistema. Zaenkrat je slišati zahteve po več odborniških mestih le iz krajevne skupnosti Trata, kjer pravijo, da krajevna skupnost s skoraj 7000 prebivalci mora imeti več mest v parlamentu kot neka majhna z, denimo, vsega 200 krajan.

Večina od 23 krajevnih konferenc socialistične zvezze je že evidentirala kandidate za bodoče odbornike, in to celo po več ljudi za eno mesto. S soglasji predlaganih za kandidaturo pa marsikje še kasnije, ker niso povsem prepričani, da je predstavstvo krajevne konference socialistične zvezze dovolj široko telo, da si prisvoji pravico predlagati kandidate za odbornike. Zato bodo v nekaterih krajevnih skupnostih v ta namen sklicali še zbere krajan.

Končni cilj bo vendarle dosežen, so prepričani v socialistični zvezi. Krajani bodo za volitve v zbor krajevih skupnosti dosti bolje opremljeni kot delavci za zbor združenega dela (mnogi sicer sprašujejo, zakaj sploh trodomni partament), kjer se sindikat (?) še ni začel ozirati po najprimernejših ljudeh zanj.

Pretrgani stiki med občinama

H. Jelovčan

Škofja Loka — Na novico, da je občinska konferenca SZDL Smederevska Palanka enostransko prekinila pobratstvo z občino Škofja Loka — zaradi znanih političnih zahtev SR Srbske do SR Slovenije so Škofji Luki reagirali mirno. Sekretar občinske konference Škofja Loka Blaž Kujundžić je dejal, da v Škofji Luki ne morejo menjati prepričanja in so pač za sodelovanje brez pogojev. Dosedanje sodelovanje ni bilo posebej živahnino, večinoma je šlo le za protokolarno obiske enkrat letno ob občinskih praznikih. Nič pa nimajo proti temu, če bodo stiki, ki jih imajo vpeljane druge loške organizacije in društva, obstajale tudi naprej; skratka Škofja Loka je za sodelovanje v duhu prijateljstva, ne pa političnih izsiljevanj. - L. M.

Ideja o skupni olimpijadi živi

Slovenski komite oblikovan

Jesenice, 28. decembra — Ideja o skupni organizaciji zimskih olimpijskih iger leta 1998 še živi. Kot je znano, so pobudniki skupne organizacije Slovenija, Koroška in Furlanija Julijska Krajina. V vseh treh sosednjih deželah so organizirali posebne organizacijske komite. Slovenski komite se je sestal v četrtek, 18. decembra, na Jesenicah, vodi pa ga Janez Zajc.

Slovenska skupščina sprejela sveženj volilnih zakonov

Slovenija ima večstrankarski sistem

Ljubljana, 27. decembra — Vrata v parlamentarno demokracijo so v Sloveniji odprta. Skupščina je v sredo sprejela zakon o volitvah v skupščine, zakon o volilnih enotah, zakon o volitvah in odpoklicu predsednika in članov predsedstva republike, zakon o političnem združevanju in zakon o volilni evidenci. Delegati so tudi sklenili, da bomo v Sloveniji na splošnih volitvah volili 8., 12. in 22. aprila. Uspeло nam je torej, da smo na pot večstrankarstva stopili brez večjih političnih in socialnih pretresov za razliko od večine vzhodnoevropskih držav.

Odločili smo se torej za svobodo in demokracijo, obenem pa tudi za večjo odgovornost vseh, ki bodo odslej dalje nastopali na slovenski politični sceni. Igra naj bi bila sedaj enakopravna, brez privilegijev in tlačenih, kot je bila praksa doslej. Sveženj zakonov sicer še ni popoln. Nanj bodo še padale pripombe in nobenega razloga ni, da zakonodaje v prihodnje ne bi dopolnjevali. Pomembno je, da smo se za to pot odločili in s tem pretrgali

štiri desetletja dolg politični mrak.

Več trdih orehov so moralni stresti delegati na sredinu zastopali na slovenski politični sceni. Igra naj bi bila sedaj enakopravna, brez privilegijev in podjetijih. Skupščina je menila, da zanje v podjetjih ne sme biti prostora in da mora biti v pol leta opravljena tovrstna reorganizacija. Odločeno je bilo tudi, da so sredstva javnega obveščanja dolžna objaviti, povsem enakovredno, imena kandidatnih list in kandidatov,

stroške objave pa plačajo družbenopolitične skupnosti. Politične organizacije registrirajo upravni organi, s čimer je zagotovljeno tudi sodno varstvo. Vse, tudi že doslej, se bodo morale registrirati in za registracijo predložiti program in statut. Na skupščini je bilo precej govorov o novi vlogi SZDL, ki je doslej imela glavno vlogo pri volitvah. Po novem bo njena vloga predvsem administrativna, kar še vedno določa ustava. Razmišljanja so bila tudi,

da bi sedanjam delegatom podaljšali mandat, ker je rôk za pripravo in izvedbo volitev zelo kratak. Kljub temu so se odločili, da bodo volitve 8., 12. in 22. aprila, pred tem pa je treba temeljito podučiti volilne komisije, saj bodo drugačne volitve za člane teh organov nekaj povsem novega. Predvsem pa so se delegati zavzemali, naj bo predvolilni boj enak za vse, vsem morajo biti omogočeni enaki pogoji agitiranja v javnih medijih, o čemer se bodo morale poštovano dogovoriti vse prizadete stranke, družbenopolitične skupnosti in sredstva obveščanja.

. Košnje

Novo v gorenjski opoziciji

Obrtniki ustanovili stranko

Kranj, 27. decembra — Gorenjski in kranjski obrtniki, podjetniki, državljanji s svobodnimi poklici in somišljeniki so ustanovili Slovensko obrtniško stranko za Gorenjsko in za občino Kranj, sprejeli program, statut in volilna pravila, izvolili izvršilna odbora in sklenili, da se priključijo gorenjski oz. kranjski Demokratični opoziciji Slovenije (Demos).

Kot piše v njihovem kratkem programu, napisanem na manj kot eni strani, se bo Slovenska obrtniška stranka (SOS) zavzemala za poslovno svobodo, pravičnost in demokracijo, za izenačevanje zasebnega gospodarstva z vsemi ostalimi ter za nedotakljivost zasebne in vseh drugih oblik lastnine, skušala bo zavarovati narodno lastnino, ki ji grozi mednarodna razprodaja, se ukvarjala s stanovskimi problemi zasebnih gospodarstvenikov, zagovarjala politično in poslovno svobodo državljanov (ob pravičnem socialnem programu), se prizadevala za narodno spravo in za pravično odpravo moralnih in materialnih krivic, ki jih je oblast storila v povojnem času, spremljala in ocenjevala bo delo oblasti in po potrebi tudi ukrepala, organizirano vplivala

na politično razpoloženje javnosti, se prizadevala, da »priide« v parlament in se vključi v boj za oblast...

Vitomir Gros je dejal, da katica SOS, ki pomeni klic na pomoc ali v neposrednem preverju »rešite naše duše«, simbolično ponazarja, zakaj so se obrtniki in podjetniki z Gorenjske ter iz kamniške in domžalske občine odločili za ustanovitev stranke — zaradi nemoči pri odločanju, odrinjenosti zasebnega gospodarstva v vsem povojnem obdobju, moralne in materialne bede, v katero se vse bolj pogrezamo zaradi monopola oblasti ene partije. Rado Bergant, predsednik republiškega iniciativnega odbora za ustanovitev Slovenske obrtniške stranke, je dejal, da so obrtniki zdaj sicer zastopani v zboru združenega dela, vendar

pa je njihov cilj, da bi dobili mesto tudi v družbenopolitičnem zboru, v katerem se snujejo zakoni in sprejemajo najpomembnejše odločitve. Zakoni so slabi in bi jih bilo treba spremeniti, je dejal. V zakonih, ki opredeljujejo obrt, je veliko ideološke navlake; sporen je že tisti člen, ki pravi, da mora tisti, ki več ustvari, tudi več prispetvi. Bergant se je zavzel tudi za to, da bi obrnili narodno premoženje in da bi pri vlaganjih imeli domaći zasebniki enake možnosti kot tuji partnerji. Čeprav je iz Zveze obrtnih združenj Slovenije slišati očitke, da je stranka opozicija zvezni, je bilo na ustanovni skupščini SOS-a poudarjeno, da to ni res in da je politična opredelitev »stvar posameznika«. »Res pa je, da bo stranka tedaj, ko bo dobila zvezna bolj modro vodstvo, z njim zelo temno sodelovala,« je dejal Rado Bergant in poudaril, da imajo obrtniki, ki pridno polnijo občinske proračune, tudi pravico kaj reči in da bi v Sloveniji po-

trebovali ministrstvo za obrt in podjetništvo.

Ustanovni zbor Slovenske obrtniške stranke za Gorenjsko in za občino Kranj so pozdravili Brane Grims, predsednik Socialdemokratske zveze z Gorenjsko, Andrej Šter, predsednik kranjskega odbora Slovenske demokratične zveze, Ciril Meglič, predsednik nakelske kmečke zveze, in Peter Metlikovič, predstavnik slovenskih krščanskih demokratov.

trebovali ministrstvo za obrt in podjetništvo.

V razpravi, ki je bila na trentke čustveno obarvana, je bilo mogoče slišati, da so bili obrtniki v povojnem času vredni le toliko, kolikor so dajali v proračune, da je v občinskih upravnih organih tudi še veliko boljševikov, ki povzročajo obrtnikom številne težave, da tudi takšnega razvoja obrti ne bi bilo, če bi obrtniki natančno spoštovali nazadnjaške zakone...

C. Zaplotnik

Odlikovanja ob prazniku

Bohinjska Bistrica — V radovljiški občini je bila osrednja proslava ob prazniku JLA v Bohinjski Bistrici. Na proslavi so podelili tudi državna odlikovanja. Red zaslug za narod s srebrno zvezdo sta dobila Alojz Oman z Brezij in Janez Varl iz Gorj; medaljo zasluga za narod Rajko Benedičič iz Prezrenj, Jože Dežman iz Ribnega, Janez Kocijančič iz Vrbnega; red dela s srebrnim vencem Stanislav Ažman iz Bohinjske Bistrice, Vasilij Novak iz Lesc in Leopold Zonik z Bleda; medaljo zaslug za narod pa Veselko Piškar iz Radovljice. Plaketi ZRVS Jugoslavije sta dobili krajevni organizaciji ZRVS Bohinjska Bistrica in Lancovo, zlati znački ZRVS Stane Oblak iz Bohinjske Bistrike in Janez Kunstelj iz Gorj. Plaketi ZRVS pa Drago Rozman iz Radovljice, Janko Stušek iz Lesc, Miran Lavrič z Bleda in Marjan Markovič iz Ljubnega.

V kulturnem programu na srečanosti je nastopilo Slovensko narodno gledališče Ljubljana s celovečerno enodejanko Dušana Jovanovića Zid-jezero.

Višja doplačila v zdravstvu

Participacije v zdravstvu bodo z novim letom višje za 58,4 odstotka, za kolikor so statistično višje oktobrske plače.

Prvi pregled pri splošnem zdravniku bo z novim letom veljal 86.000 dinarjev, za tri ponovne preglede pa po 43.000 dinarjev. Prvi obisk v specialistični ambulanti bo pacient prvič plačal 168.000 dinarjev, za tri naslednje preglede pa 61.000 dinarjev. Če bo zdravnik na zahtevo bolnika prišel na dom, bo to slednjega stalo 211.000 dinarjev, ponoči celo 421.000. Nočni obisk pri zobozdravniku bo stal 99.000 dinarjev. Za oskrbeni dan in bolnišnici bo treba doplačati 125.000 dinarjev, pri večkratni hospitalizaciji (do 60 dni) pa zdravilišču bodo plačali 417.000 dinarjev.

Tudi v zobozdravstvu bo vse dražje: zalivka bo stala 77.000 dinarjev, za celotno zobno protezo 1.795.000 in za zahtevnejšo vltivo protezo 5.034.000 dinarjev.

Drsanje med prazniki, Kališče odprto

Kranj — Med novoletnimi prazniki bo drsalische v Savske logi obratovalo. 1. in 2. januarja od 15. do 17. ure bo za vse obiskovalce rekreativno drsanje.

Ce pa se boste med prazniki podali na Kališče, se primerno oziroma toplo oblecite.

Končno zgradili most čez Pišnico — Ob koncu minulega tedna so v Kranjski gori odprli nov most čez Pišnico, ki ga je Gradis z Jesenic začel graditi že leta 1988. Vend so kasneje morali načrt spremenjati, kajti na pritožbe nekaterih krajanov so posredovali pri Zavodu za naravno in kulturno dediščino. Traso mostu preko Pišnice so morali nekoliko spremeniti, kasneje pa so imeli graditelji še nekaj težav pri zemeljskih delih. Stari most po Pišnici bodo podrlj. Tako zdaj ne bo več nenehnih prometnih težav, saj je bila vožnja preko starega mostu nevarna in so morali potniki iz avtobusov pred mostom izstopati. Prometna povezava Kranjske gore s Trento in Bovcem je tako brez večjih ovir. - Foto: D. S.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana
Naročnina za IV. trimesečje plačljiva decembra: 580.000.- din.

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnje (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Žalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kulturna), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cvetko Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl Žlebir (socialna politika, Tržič), Dušan Humer (šport), Vine Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Mirjana Draksler in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomika propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.
Casopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Janez Bohorič, podpredsednik slovenske vlade o gospodarjenju v prihodnjem letu

Razvojni, ekološki in sanacijski dinar

Kranj, 26. decembra - Medobčinska gospodarska zbornica za Gorenjsko je pripravila pogovor z Janezom Bohoričem, podpredsednikom republiškega izvršnega sveta, ki je gorenjskim gospodarstvenikom predstavil možnosti razvoja in gospodarjenja v prihodnjem letu, posebno pozornost so posvetili reševanju presežkov delavcev, ki naj bi jih poslej reševali zunaj podjetij.

Prihodnje leto bo prehodnega značaja, zgradili naj bi nov upravni sistem, njegovo središče bodo javne finance oziroma integriran proračun, ki bo med drugim zahteval tudi prenovo davčnega sistema, kar nas v republiškem izvršnem svetu najbolj skrb, saj smo na tem področju konceptualno in kadrovsko najbolj šibki, je uvedoma dejal Janez Bohorič. Odpravil naj bi sedanje očitke o centralizaciji v republiki, ki pa bo imela v prihodnjem letu ugodne finančne učinke, saj se denar ne bo več zbiral na več kot 700 računih, temveč le na enem, kar bo omogočalo likvidnostno prelivanje in posojanje presežkov, zato naj bi po Bohoričevi oceni že po nekaj mesecih lahko znižali prispevne stopnje in tako vsaj malo razbremeni gospodarstvo.

Razvojni dinar v kombinaciji s sanacijskim

V Sloveniji je bilo letos posojenega za 60 milijonov dolarjev razvojnega dinarja, v projektih je imel do 30 odstotnih delež, z njim pa je bilo spodbujeno za 900 milijonov dolarjev načrtov.

V prihodnje pa bomo morali dobiti vzvod za sanacijo podjetij, ki imajo tržno perspektivo, kadre in razvojne programe, vendar so zaradi prešibke fi-

nančne osnove v težavah, zato jih same ne morejo speljati in potrebujejo pomoč, je dejal Bohorič. Seveda pa to ne bo pomoč, ki bi je bilo lahko deležno katerokoli podjetje, merila naj bi bila prav tako ostra, kot so pri razvojnem dinarju. V izvršnem svetu razmišljajo, da bi se zadolžila država in torej sanacijskega dinarja ne bi zbirali z novimi davki, ter za svoj finančni vložek v podjetje dobila vrednostne papirje, ki bi jih kasneje lahko tudi prodala.

Tretji dinar, ki ga nameravajo uvesti, pa je ekološki dinar, sredstva naj bi bila seveda namenjena odpravi najhujšega onesnaževanja, na osnovi republiškega programa. Vlada predlaga, naj bi obdavčili potrošnjo energetskih virov.

Prodaja stanovanj

Na Gorenjskem so si v zadnjih mesecih nekatera podjetja finančno pomagala s prodajo tovarniških stanovanj stanovanski skupnostim, čemur oporekajo družbeni pravobranilci samoupravljanja. Janez Bohorič je dejal, da bi moralni odpraviti predsdoke glede prodaje tovarniških "zidov", saj so nekatera podjetja vanje veliko vlagala in bi bila sedaj njihova prodaja nekakšna oblika samopomoči. V mislih seveda ni imel le stanovanja, temveč tudi

delavnice, do njih bi z nakupom tako lahko prišli tisti, ki jih potrebujejo in denar imajo in jim ne bi bilo potrebno graditi na novo.

V novi stanovanjski zakonodaji pa nameravajo dopustiti tudi možnost prodaje družbenih stanovanj stanovalcem in drugim po tržni, ne le po realni ceni, s čimer bi se rešili breme na vzdrževanja družbenih stanovanj in zbrali denar za gradnjo novih stanovanj. V zakonu o stanovanjski izgradnji pa naj bi pri solidarnosti dopustili možnost, da ta sredstva zbirja in troši občinska skupščina, tudi za zavarovanje delovnih mest.

Presežke delavcev naj bi reševali izven podjetij

Sedanja pomoč pri razreševanju problemov presežkov delavcev ni bila učinkovita, je dejal Janez Bohorič, saj ne morejo biti zgorj skrb podjetij, kjer potem socialni problemi prevladajo nad ekonomskimi, ohrajanja pa se navidezna polna zaposlenost.

Spremembe naj bi prinesel zakon o delovnih razmerjih, osnutek republiškega zakona je pripravljen, v razpravo bo šel z več različicami, v skupščini naj bi dorekli rešitve, osnutek zakona pa testirali na vsaj desetih podjetjih.

Sprejemanje novega zakona o delovnih razmerjih bo torej priložnost za sprejem modela razreševanja presežkov delavcev, ki ga pripravlja skupnost za zaposlovanje. Pričakujemo lahko, da bodo predlagali načine, kakršni so se že obnesli drugod po svetu, kot je denimo izplačilo dveletne plače, da odpusčeni delavec lahko odpre svoje podjetje, pravica, da si izbere drugo delovno mesto, predčasno upokojevanje itd. Seveda pa bo moral zakon določiti materialno osnovo za razreševanje presežkov.

Tudi za Gorenjsko bodo te rešitve težko pričakovane, saj se vse bolj kažejo presežki delavcev, narašča pa tudi brezposelnost, ki je bila letos 2,3 odstotna, prihodnje leto pa napovedujejo 5,4 odstotno, v kar presežki niso upoštevani.

M. Volčjak

Gorenjski gospodarstveniki so opozorili, da ukrepi Markovičeve vlade zahtevajo svoboden uvoz surovin, posebej je bila omenjena tudi črna metalurgija, saj bo le tako vzpostavljena prava konkurenca. V gorenjski banki ocenjujejo, da bo gorenjsko protiinflacijsko breme sorazmerno večje, vse podrobnosti ukrepov še niso znane, nekatere pa so zaskrbljujoče.

Železarni grozi odklop električne energije

Jesenice, 28. decembra - Slovensko elektrogospodarstvo grozi, da bo danes, 29. decembra, Železarni Jesenice prekinilo dobavo električne energije. Po novem letu se bodo železarski obrati postopoma vključevali v proizvodnjo.

Na današnji seji delavškega sveta jeseniške Železarne so posredovali informacijo, po kateri se bodo

januarja posamezni obrati Železarne postopoma vključevali v proizvodnjo. Nekateri bodo začeli delati 3. ja-

nuarja (Hladna valjarna Bela in drugi), jeklarna I. in jeklarna II. 6. januarja, valjarna bluming štekel 7. januarja, valjarna debele pločevine 8. januarja tako kot žičarna in elektrodnji oddelki. Vsa odprema začne z delom 3. januarja.

Po proizvodnih načrtih naj bi decembra znašala proizvodnja 29.400 ton, proizvedli pa so le 19.000 ton, saj so v drugi polovici decembra ustavili proizvodnjo zaradi visokih stroškov in neplačevanja domaćih kupcev. Cene proizvodov bi morali dvigniti za najmanj 40 odstotkov, vendar so jim odobrili povisitev le za 8,5 odstotka. Za januarja so planirali 30.000 ton proizvodnje, vendar bodo proizvedli manj. Do zdaj imajo naročil za 24.000 ton, polovico proizvodnje bodo tako kot decembra izvozili. Največ naročil ima hladna valjarna na Beli, žebljarna in nekateri drugi obrati, vsi ostali pa manj. V železarni pravijo, da bo 80 odstotkov njihovih kupcev takoj po praznikih normalno dobivalo material.

D. Sedej

PEUGEOT - TALBOT UMSCHADEN

- SERVIS
- NADOMEŠNI DELI
- DODATNA OPREMA
- PRODAJA VOZIL
- CELOVEC, Tel.: 9943-463-33455
- VÖLKERMARKE TERSTR. 233

Kako do poštenih volitev?

DEMOS za Kranj in Škofjo Loko menita, da SZDL na Gorenjskem v nastajajočem pluralističnem prostoru nastopa kot nadstranka ali točneje kot organizacija vseh in nikogar. Ker so na vodilnih položajih v SZDL komunisti in ker je SZDL formalni ustanovitelj Gorenjskega glasa, dejansko ohranja ZKS monopol nad sredstvi javnega obveščanja. Brez enakopravne zastopanosti vseh političnih organizacij in strank v časopisih, radiu in televizijski ne bo poštenih volitev, saj volilci ne bodo mogli presoditi, kakšne programe zastopajo posamezne stranke in njihovi kandidati.

Zato zahtevamo:

1. da se časopisni svet Gorenjskega glasa razširi s predstavnikimi vseh novonastalih političnih organizacij in zvez na Gorenjskem in da to velja do sprejetja ustreznih zakonov, ki bodo uredili položaj časopisov v večstrankarski demokraciji.

2. da se za predsednika časopisnega sveta Gorenjskega glasa izvoli oseba, ki je za to kompetentna in ko bo imela podporo vseh političnih subjektov na Gorenjskem.

Menimo, da je uredništvo Gorenjskega glasa z »Odprtimi stranmi« prispevalo k demokratizaciji obveščanja na Gorenjskem. Upamo, da bo toliko prostora časopisa, kot ga posveča kongresu ZKS posvetilo tudi novonastalim političnim zvezam na Gorenjskem. Predlagamo uredništvu Gorenjskega glasa, naj sledi zgledu »Dela« in naj odpre še mnensko stran (vsaj enkrat tedensko). Upamo tudi, da bo Gorenjski glas vsem kandidatom na volitvah odmeril enako prostora, saj bo s tem postal to, kar je vsak javni časopis v demokratičnih deželah, namreč izraz mnenskega in strankarskega pluralizma.

DEMOS KRAJN

ZDRAVJENA OPOZICIJA KRAJN za VITOMIR GROS

DEMOS ŠKOFJA LOKA za ALENKA P. LAUKO

Gradbinci iz Grosuplja se zanimajo za Soriško planino

Se bo končno le nekaj izcimilo?

Škofja Loka, 28. decembra - Občinski izvršni svet je dal Gradbenemu podjetju Grosuplje dovoljenje za izdelavo projekta širitev turističnih objektov na Soriški planini. Pri projektiranju mu pušča popolno svobodo, seveda v okviru določenih prostorskih in ekoloških omejitev.

Načrte za izgradnjo rekreacijsko-turističnega centra Soriške planine je pred leti že izdelal ljubljanski Inter-export, ki je prišel celo tako daleč, da je zainteresiral sovlagatelje za odkup 800 ležišč. Zataknilo se je, ker ni uspel nikogar navdušiti na nosilcu investicije in bodočega upravljalca objektov. Na dokumentih se je tako začela nabirati vse debelejša plast prahu.

V grosupelskem Inženiringu so delo Inter-exporta pripravljeno odkupiti, zazidalni načrti Soriške planine, ki je bil zastavljen zelo na široko, najbrž preširoko, temeljito analizirati, obenem pa izdelati tudi tržno ekonomsko študijo vlaganj. Gradnjo, če se bo izkazala za pametno, bodo zastavili po sistemu "za neznanega kupca", torej za trg, po čemer se Gradbeno podjetje Grosuplje s poloh razlikuje od večine sorodnih podjetij, ki se boje takšnega tveganja. Ker je grosupelski pristop podjetniški, morebitna gradnja pa povsem njegov riziko, se škofjelški izvršni svet ne boji posledic morebitne zavojene investicije.

Gradnjo težko čakajo tudi v podjetju Šport in rekreacija, kjer skrbijo za soriška smučišča in pravijo, da je skrajni čas, da Soriška planina neha životariti. Lepa in dobro urejena smučišča namreč še zdaleč niso dovolj, na Soriški planini pa razen Litostrojevega počitniškega doma, v katerem sicer postrežejo tudi zunanjim gostom, in nekaj priložnostnih gostinskih "postaj" na smučišču ni ničesar. Skratka, z izgradnjo turističnih objektov bi tudi smučišča dobila več zvezdic.

H. Jelovčan

VELIKA IZBIRA IN ZELO UGODNE CENE

SLD
 AUTOERSATZTEILE
 UNTERLOIBL 41
 TEL.: 9943-4227-4204
 (PETNAJST KM OD LJUBLJALA,
 NA LEVI STRANI OB GLAVNI
 CESTI V SMERI PROTIV CELOVCU)

• NADOMEŠNI DELI ZA VSA VOZILA	FILTRI
• KAROSERIJSKI DELI	ZAVORNE OBOLOGE
• SERVISNI DELI	IZPUŠNE CEVI
• NADOMEŠNI DELI ZA MOTOR	BRISALCI
• DODATNA OPREMA	ZAŠČITA IN PREPROGE
	NEGA
	PREVLEKE

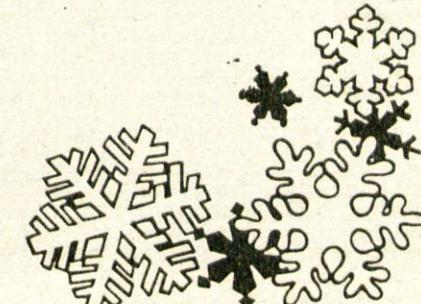
NAROČILA TUDI PO TELEFONU.

EKSPRESNA DOBAVA.

POSTREŽBA V SLOVENŠČINI

Kolektiv tržiške prodajalne obutve PEKO »Deteljica« vam želi srečno in uspešno novo leto in obenem sporoča, da bo prodajalna 3. januarja 1990 zaradi letne inventure zaprta.

Jezerjani so v soboto novo dvorano v Korotanu napolnili do zadnjega kotička. Niso bili redki, ki so "menili", da so naredili premajhno...

Milan Gregorc

Slavko Erzar

Dobre tri ure je "prelistaval časopis" in povezoval program med pogovori novinarjev in posameznimi točkami Milan Gregorc (levo). - Da pa je vse potekalo tako, kot je že v navadi na naših Novinarskih večerih, je bila tudi tokrat s pokroviteljstvom zasluzna Ljubljanska banka-Gorenjska banka. Podpredsednik poslovodnega odbora banke Slavko Erzar (desno) je med drugim povedal, da nameravajo odpreti poslovno enoto v Preddvoru, ni pa izključeno, da morda čez čas tudi na Jezersku...

Slovesna otvoritev nove dvorane v Kulturnem domu Korotan je v soboto, točno ob 17. uri, "pripadla" Gradbenemu odboru za izgradnjo dvorane, ki pa so ga tokrat v skeču sestavljali šolarji z Jezerskega...

Pa nikar ne misite, da je bilo v treh debelih urah na prireditvi kdaj dolgčas. Približno na sredini programa je za veselo razpoloženje poskrbelo tudi Folklorna skupina, katere mentorica je Valerija Končnik...

Prihajajo drugačni časi

Časopis v živo smo na prireditvi napisali že od prve do zadnje strani. Tik pred podelitvijo priznanja je nekako manjkal samo še uvodnik oziroma komentar. Tega sta v pogovoru "zapisala" Leopoldina Bogataj, odgovorna urednica Gorenjskega glasa, in Ferdo Rauter, predsednik občinske konference Socialistične zveze.

V odgovoru, zakaj je Jezersko v zadnjih desetletjih postal pasivni kraj, ki šele v zadnjih letih z delom krajanov spet oživlja, je Ferdo Rauter poudaril, da je to povzročila politika splošne industrializacije in z njim zatrdite materialne osnove (gozd) in zasebne iniciativ. Jezerjani so se zaposlili v kranjski industriji. Najbolj enostavno je bilo doslej osem ur narediti v podjetju. Zdaj pa prihajajo drugačni časi, ko industrija ne bo več zaposlovala novih ljudi. Odpira se možnost vlaganja zasebnega kapitala in vračati se bo začel na ta način prav gotovo tudi turizem. "Srečo imate na Jezersku, da sta kraj in dolina ostala nedotaknjena... Možnosti za razvoj v tej smeri so, le poiskati jih je treba z vsemi rezervami..." A. Ž.

Leopoldina Bogataj in Ferdo Rauter

Prepolna dvorana na Jezerskem

Zasluženo priznanje za že pozabljene napore

Jezerško, 23. decembra - Novo dvorano, ki so si jo tako želeli in si jo uredili v Kulturnem domu Korotan so Jezerjani na sobotni otvoriti in Novinarski večeru napolnili do zadnjega kotička. Nekajkrat so celo v šali ugotavljal, da so zgradili premajhno. Slovesnosti ob otvoriti in podelitvi priznanja pa so se udeležili tudi predstavniki občine in gostje iz različnih organizacij, ki so uresničevanje programa krajevne skupnosti v zadnjih letih spremljali in tudi podpirali, da so ga krajani z več kot 30 tisoč delovnimi urami lahko uresničili. V soboto pa so bili vsi naporji zadnjih let v novi dvorani nekako pozabljeni... Ob priznanju je tokrat prevladovalo predvsem zadovoljstvo in praznično razpoloženje.

Predsednik sveta krajevne skupnosti Milan Kocjan je bil tudi tokrat v pogovoru na začetku prireditve takšen, kot sem ga spoznal že pred leti: odločen, jedrnat, odkrit in nedvoumen; nekako posebljen v značilni "jezerski trmi", ki je skregana z ovinkarsko ali prikrito logiko.

Zares veliko so naredili na Jezerskem od tiste množične očiščevalne akcije 1986. leta naprej. Lotili so se načrtovanja in gradnje vodovoda, zgradili so avtobusno postajališče, očistili smetišče in uredili skupni prostor na območju Remonta, asfaltirali in obnavljali javno razsvetljavo, elektrificirali naselje Dov, se trikrat spopadali z razdejanimi neurji in se nazadnje lotili še izgradnje nove dvorane... Ob vseh naporih in uspehih pa je bila v soboto zvečer navzoča tudi kritična ocena.

Glasno in pred polno dvorano zastavljena oziroma ponovljena vprašanja so terjala potem tudi odgovor. Problem zdrave pitne vode in kmetijske zemlje oziroma pašništva v zvezi z njo bo rešen, je nedvouumno poudaril Miha Perčič, predsednik komiteja za urbanizem. S tem v zvezi je bil odkrit, in glede prenove objektov s turistično iztočnico tudi podpredsednik izvršnega

sveta Jože Pešak. Z vsespolnim odobravljajem pa je bila pozdravljena tudi izjava Janeza Gradišarja, da krajevni urad na Jezerskem ostane še naprej...

Po takšnem, precej izčrpnom uvodu pa smo potem "prelistavali časopis" kar debele tri ure. Vsega in marsikaj zanimivega seveda ni bilo moč predstaviti; na primer na kulturnem področju, goinstvu, običajih in nenazadnje tudi kar zadeva pomoč, prikateri na primer ni stala ob strani tudi Zavarovalna skupnost Triglav Kranj... Skratka, bil je zanimiv, prijeten in vesel večer, popestren s številnimi nagradami...

Takšen pa je bil tudi namen in cilj podelitev našega priznanja krajevni skupnosti Jezersko, kjer so ljudje bodeče neže, ki so bile pred časom namenjene njim, polomili... A. Žalar

Miha Perčič

"Voda in kultura sta prav gotovo osnova za tisto, čemur bi na Jezerskem radi vrnili ime: turizmu. In prav glede vode oziroma ureditve tega vprašanja, kmetijske zemlje, prenove objektov in nenažadnje tudi telefonične ter krajevne urada je čas, da nadimo vse, da bo skupni program in cilj Jezerjanov in širše skupnosti lahko tudi zaživel..."

Glasno in pred polno dvorano zastavljena oziroma ponovljena vprašanja so terjala potem tudi odgovor. Problem zdrave pitne vode in kmetijske zemlje oziroma pašništva v zvezi z njo bo rešen, je nedvouumno poudaril Miha Perčič, predsednik komiteja za urbanizem. S tem v zvezi je bil odkrit, in glede prenove objektov s turistično iztočnico tudi podpredsednik izvršnega

Jože Pešak

Janez Gradišar

Brez ljudi je vsakega dinarja škoda

Jezerško, 23. nov. - "Naj mi Jezerjani ne zamerijo, toda, dokler se domačini ne bodo ukvarjali s turizmom, je škoda vsakega dinarja za vlaganja v zidove," je dejal Franc Pegam, ki je Jezersko dobro spoznal, najprej kot direktor Centrala in zdaj Živil.

Franc Pegam

Živila poslujejo v šestdesetih krajevnih skupnostih na Gorenjskem, v zadnjih petih letih smo program uresničili, veliko smo naredili za osnovno preskrbo, manj pa področju gostinstva, toliko kot drugod pa nismo na Jezerskem, kjer smo se sicer vključevali v krajevne akcije, je dejal Franc Pegam. Več pa bomo, je dodal, ko bo vsaj 15 do 20 staršev poslalo otroke v turistične šole, ko bodo domačini delali v turizmu. Dotlej je denarja škoda, pred leti smo ga veliko namenili za stanovanja, da smo zaposlene preselili iz Kazine, pravega učinka pa zaradi tega seveda ni.

Povprašali smo ga tudi, kako ocenjuje Markovičev program za ozdravitev gospodarstva in njegov odgovor lahko strnemo v oceno: skrajni čas, da je do tega prišlo, da trgovina ne bo več le distributer in dežurni krivec za podprtje, nekvalitetno blago, pomanjkanje blaga itd. Ustavitev inflacije pa bo trgovcem zmanjšala stroške in odpričila živčnost zaradi vsakodnevnega spremenjanja cen. Zasebne konkurenčne se ne bojijo, vendar pa vztrajajo pri enakih pogojih, česar zdaj še ni, saj manjka približno deset predpisov.

M. Volčjak

Kmetijo nameravajo obnoviti

Še naprej polintenzivna paša v poletnih mesecih, melioracija 15 do 20 hektarov površin ob Planšarskem jezeru in obnova kmetije, je Janez Tavčar, direktor KŽK Kranj, na kratko predstavil njihove načrte v prihodnjem letu na Jezerskem.

Janez Tavčar

Z melioracijo zemljišča ob jezeru bodo delno nadomestili zemljo, ki so jo izgubili zaradi izgradnje vodovoda, kmetijo na Anclovem pa naj bi s sodelovanjem Mercatorja obnovili za kmečki turizem oziroma za počitniško dejavnost.

Nemara ima Markovičev program to dobro stran, da bo kmetijstvo z realno ekonomijo ponovno dobilo zagon. Optimistično pričakujemo, da nam bo bolje, vendar nam v prvem polletju prihodnjega leta teže, kar bo zaostriло socialne probleme. Slabša stran programa pa je nov davek, tudi na prehrambene izdelke, denar se bo oddaval za nerazvite, čemur smo v Sloveniji ob dosedanjih protiinflacijskih programih najbolj oporekali.

Premier Markovič je omenil tudi denacionalizacijo zadružne zemlje, na vprašanje, kaj sodi o tem, je Janez Tavčar odgovoril, da smo nemara preveč obremenjeni z lastništvom, bistveno je, kako je zemlja obdelana in da so bili v KŽK pri tem doslej pretežno uspešni, tudi bodoči cilj bi moral biti, kako bo zemlja obdelana, kdo jo bo imel, pa naj pove zakon.

M. Volčjak

Nekdaj je bilo na Jezerskem deset žag

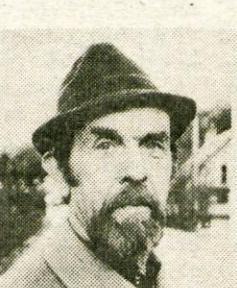
Jože Skuber-Makek

"Na Jezerskem je pred drugo svetovno vojno živel 850 ljudi, več kot zdaj. Večina se je preživila z delom v gozdu, z oddajo in s predelavo lesa ter delno tudi s turizmom, ki je bil po razvitosti takoj za blejskim, zdaj pa je povsem na repu. Nekdaj je tod obratovalo deset žag, ki so skupaj s predelavo lesa v polizdelke dajale zasluzek precejšnjemu številu domačinov... Po vojni smo ustavili lesno produktivno zadrugo, ki je dobro delovala. Vsi gozdovi so bili v zadrugi, kupili smo žago Na fužinah, kjer smo predelovali ves les, posekan na območju Jezerskega. To je dajalo ljudem velik zasluzek, življenje se je izboljšalo, v kraju pa smo načrtovali, da bi s privarčevanjem denarjem postavili sodobno žago in zaboljivo, v katerih bi zaposlili vso odvečno jezersko delovno silo. Z načrti ni bilo nič, denar smo morali dati za "gozdnino", ki je bila tedaj v velikih težavah," je dejal Jože Skuber-Makek.

"Občina Jezersko je nekdaj imela 850 hektarov gozdov, ki pa so kasneje prešli v last skupnosti in v upravljanje gozdnega gospodarstva. Predlagam, da "pritiskamo" na oblast, da te gozdove spet vrne krajevni skupnosti. Mislim, da se bo dolina razvijala le, če bodo ljudem dali nazaj, kar jim je bi-

lo odvzeto. Ne rečem, da je gozdnino gospodarstvo slab gospodar gozdov, vendar pa vzame kmetu od lesa preveč, v nekaterih primerih tudi polovico. Včasih smo pri travjanju z lesom govorili o raznih izkorisťevalcih naroda, ki pa so dajali boljše kupne pogoje, kot jih zdaj, ko sicer ne govorimo o izkorisťevalcih."

C. Zaplotnik

Andrej Karničar

"Planinci na Jezerskem se z veseljem pripravljajo na praznovanje 90-letnice Češke koče. Ker je planinska tradicija v kraju močna in je tudi velika pripravljenost za pomoč, upamo, da bomo obletnico proslavili tako, kot se tudi spodbodi. Koča bo, kot rečeno, prihodnje leto starata devetdeset let; ob častitljivi starosti pa je pomembno tudi to, da je edina visokogorska koča v Sloveniji, ki v vseh teh letih ni spremnila svoje zunanjosti," je dejal Andrej Karničar, ki je že več kot trideset let oskrbnik koče, sicer pa je tudi povojni ustavnovitelj športnega društva in smučarskega klubova.

"Velika oddaljenost kraja od Kranja in drugih središč je narekovala, da so Jezerjani že pred več kot stotimi leti organizirali razna tekmovanja. Tudi zdaj je poskrbljeno, da se lahko razmigamo doma, v kraju.

"Planinsko društvo Jezersko je v 41. letu delovala in steje 370 članov, kar je več kot polovica vseh krajanov. Poleg Češke koče in tovorne žičnice skrbimo še za novourejeno društveno pisarno ter za manjšo smučarsko vlečnico v Požaru. Alpinisti, člani odseka, ki smo ga ustanovili 1977. leta, smo doslej plezali že v domačih vseh pomembnih gorstvih sveta in smo doslej največ dosegli v alpinističnem smučanju. Letos sva se z bratom Davom udeležila odprave na 8125 metrov visoki Nanga Parbat v Himalaji, predvsem z željo, da bi bil Jezerjan prvi Slovenec, ki bi smučal z vrha osemisočaka, vendar pa odprava ni dosegla vrha. Jezerski alpinisti smo se doslej priključevali drugim odpravam, že čez dve leti pa bomo verjetno organizirali samostojno odpravo v Ande." C. Zaplotnik

"Planinsko društvo Jezersko je v 41. letu delovala in steje 370 članov, kar je več kot polovica vseh krajanov. Poleg Češke koče in tovorne žičnice skrbimo še za novourejeno društveno pisarno ter za manjšo smučarsko vlečnico v Požaru. Alpinisti, člani odseka, ki smo ga ustanovili 1977. leta, smo doslej plezali že v domačih vseh pomembnih gorstvih sveta in smo doslej največ dosegli v alpinističnem smučanju. Letos sva se z bratom Davom udeležila odprave na 8125 metrov visoki Nanga Parbat v Himalaji, predvsem z željo, da bi bil Jezerjan prvi Slovenec, ki bi smučal z vrha osemisočaka, vendar pa odprava ni dosegla vrha. Jezerski alpinisti smo se doslej priključevali drugim odpravam, že čez dve leti pa bomo verjetno organizirali samostojno odpravo v Ande." C. Zaplotnik

"Planinsko društvo Jezersko je v 41. letu delovala in steje 370 članov, kar je več kot polovica vseh krajanov. Poleg Češke koče in tovorne žičnice skrbimo še za novourejeno društveno pisarno ter za manjšo smučarsko vlečnico v Požaru. Alpinisti, člani odseka, ki smo ga ustanovili 1977. leta, smo doslej plezali že v domačih vseh pomembnih gorstvih sveta in smo doslej največ dosegli v alpinističnem smučanju. Letos sva se z bratom Davom udeležila odprave na 8125 metrov visoki Nanga Parbat v Himalaji, predvsem z željo, da bi bil Jezerjan prvi Slovenec, ki bi smučal z vrha osemisočaka, vendar pa odprava ni dosegla vrha. Jezerski alpinisti smo se doslej priključevali drugim odpravam, že čez dve leti pa bomo verjetno organizirali samostojno odpravo v Ande." C. Zaplotnik

Bogata kulturna tradicija

Jezersko - Prav gotovo so vsi, ki so nekdaj dobesedno dihalo s kulturnim dogajanjem na Jezerskem, najtežje čakali obnovo Kulturnega doma Korotan, med njimi pa včasih tudi Venci Krč.

Venci Krč

Začetki organiziranega kulturnega delovanja segajo daleč nazaj, tja v leto 1912, ko so na Jezerskem ustanovili ljudsko knjižnico in v njenem okviru pripravljali različne prireditve. "Prva igra, se mi zdi, je bila pri Štularju," se spominja Venci Krč. Do prve svetovne vojne so postavili na oder, takšnega montažnega je izdelal pokojni mizar Vinko Tepina, kar nekaj iger, po vojni pa so nadaljevali. Predvsem učitelji so se izkazali kot vneti režiserji in pobudniki gledališkega dogajanja. "Z našega odra je bilo slišati besede Cankarja, Jurčiča, Finžgarja, Dickensa, pa tudi Prešerna, Vovka, Klinar-

ja in druge," pravi Venci Krč. Ko je bilo leta 1927 ustanovljeno še katoliško prosvetno društvo, so kmalu začeli graditi tudi sedanji Korotan. Žal je zmanjšalo denarja, pa ga je zato dokončala župna nadabina. Z dograjenim kulturnim domom se je dramska dejavnost lahko povsem razvila, na oder smo postavili takšne igre, kot je na primer Miklova Zala. Kralj neba, v katerih je nastopalo tudi po 50 do 60 igralcev. Takšno navdušenje za nastopanje na odru se je nadaljevalo tudi po zadnji vojni. Pa ni šlo samo za igre, pač pa za vse mogoče kulturne prireditve, saj smo imeli tudi mešani pevski zbor," je povedal Venci Krč, ki je tudi sam režiral in med drugim tudi vodil pevski zbor. Na takšni tradiciji in z novimi možnostmi kulturnega razmaha v obnovljenem kulturnem domu mladini ne bi smelo biti pretežko graditi naprej. Venci Krč je prepričan, da bodo mladi poprijeli, če le bodo gojili ljubezen do domače zemlje, do slovenske besede in če bo vedno ravnali enotno.

Lea Mencinger

Na trgu tam v Celovcu...

Jezerjani sicer dobro poznajo Rozko Poljanar, kot eno od vaščank, ki se pri svojih osemdesetih letih res dobro drži. Tako dobro, da bi ji prisidli vsaj dvajset let manj. Manj pa jih ve, da pri teh svojih letih še danes zna na pamet pesmico o slovenskem duhovniku in nemškem ribiču, ki je na celovškem trgu prodajal ribe, prekljinjal Slovence in njihovo gvorico, tako daleč, da je bil sam preklet in je sredi celovškega trga okamenel... Rozko je pesmico, ko je hodila v 2. razred, naučila njena učiteljica Helena Piskernik. V soboto jo je v nabitu polni dvorani povedala Jezerjanom in z njo

spomnila na nenehni boj Slovencev ob meji za svoj narodni obstank. In še nekaj. Rozko je tudi muzikalna. Vsa njena družina je znala igrati na citre. Njej, ki je služila od Koroške do Zagreba, ni bilo danega, da bi kdaj imela svoje citre. Lani pa je od dobrev Jerejanec dobila orglice. Nanje si zaigra, kadar ji je do domače viže in venček narodnih je ta večer zaigrala tudi Jezerjanom.

D. Dolenc

Vsek ga je hotel imeti

Vinko Zaplotnik - Cenko je pri svojih 87 letih med najstarejšimi Jezerjanami. Vse življenje je bil pastir, vse kmetje so ga hoteli v tabrhi. Presneto dobro ve, kaj pomeni biti ubog, sam, brez staršev na svetu. Po vojni je svoj drugi dom dobil pri Kropivniku na Jezerskem. Še danes je pri hiši, svojo ima, da si lahko sam kupi kakšno kapljico vinčka in pogreje žile, vsek dan še za kuhinjo nanihosi drva, postori to in ono pri živini. In kar je najlepše: radi ga imajo. Cenko je s svojim večnim tropom živine ob sebi postal simbol Jezerskega. Če ga pa vprašate, kako se ima, vam bo na ves glas in tako prepričljivo dopovedoval, da se mu še nikoli na tem svetu ni tako lepo godilo, kot danes, da ima vsega, kar mu srce poželi... Kako malo te treba, da je človek srečen!

D. Dolenc

Jezerska mladina ostaja v kraju

Barbara Šavs je dve leti na čelu jezerske mladinske organizacije, ki pretekla leta ni imela posebne sreče pri mobilizaciji mladih. Zdaj pa jih ob 70 mladincem stalno deluje okoli 20 v tako imenovanem akcijskem jedru. Pravi, da ne delajo kot politična organizacija, pač pa se ukvarjajo zlasti z izpolnjevanjem prostega časa mladih, ki so na Jezerskem kljub dobrim prometnim zvezam še vedno precej odrezani od središča.

»Malo oddaljeni smo, da bi hodili na sestanke v Kranj, pomembnejše se nam zdi, da naredimo nekaj za mlade v našem kraju. Začeli smo na kulturnem področju, zdaj pa se ukvarjam tudi z drugimi akcijami. Tako smo letos izpeljali akcijo "očistimo naš kraj", sodelovali pri delovni akciji obnova vodovoda, skupaj z vojaki s karavle smo izvedli kviz in nogometni turnir, sodelujemo tudi pri vseh krajevnih proslavah, imamo lutkovno in plesno skupino. Mladince je najti tudi v drugih organizacijah, med planinci, gasilci in drugod. V naši organizaciji so zajeti mladi od 15. do 30. leta. Vse kaže, da se kraj pomljuje, saj mladi ostajamo na Jezerskem. Mladinska organizacija pa skuša skrbeti za prosti čas. Tudi s plesi. Zanje in za ostalo delovanje nam ustrezne prostore odstopa osnovna šola.«

D. Z. Žlebir

Življajo Rokčeve plese

Otroška folklorna skupina - zdaj jo vodi Omerija Konečnik - ima na Jezerskem že tradicijo. Prvi, ki je zbiral otroke in jih učil starih koroških plesov, je bil Rokec Šenk. Ni sicer imel stalne skupine, pač pa je otroke nekaj pred koncem šole zbral skupaj in jih do tradicionalnega ovčarskega bala naučil folklornih plesov. Med njegovimi učenci je bila tudi Valerija, ki zdaj nadaljuje Rokčeve izročilo.

»Otroška folklorna skupina Jezersko, ki jo vodim sedem mesecev, pleše izključno Rokčeve plese. Do zdaj so otroci nastopili (tradicionalno) na ovčarskem balu in v Kazini. Upam, da bodo vztrajali in prerasli v dobre folkloristi.«

D. Ž.

Kdaj spet šolski pevski zbor?

Anica Jakopič

Štirirazredna šola na Jezerskem ima komaj 27 učencev, pa celo vrsto skupin od dramske, do literarno pravljicne, pa vrtinarskega krožka, plesnega, planinskega - skratka tu je kakšna osemletka bi jih težko imela več. Obe učiteljice - Anica Jakopič in Zofija Pogorelec sicer pravita, da le nadaljujeta z delom, ki ga je pred njima zastavil zdaj že upokojeni ravnatelj šole Anton Mušič. Otrok je sicer premalo, da bi lahko imeli tudi pevski zbor, toda glede na to, da se počasi vendarle povečuje število otrok - že v malih šoli jih je zdaj deset - tudi to ni nekaj nemogočega. Tako bi bilo tudi prav: velika šola, ki svoje prostore odpira tudi mladini, ne bi smela ostati s praznimi razredi.

L. M.

V dvorano sodi še oprema

Matevž Oman

Matevž Oman, predsednik ZKO Kranj: "Tako lepa dvorana mora dobiti tudi opremo - stole, reflektorce. Obljubim, da se bomo v Kranju trudili pomagati. Kako bo z denarjem ne vem, zagotovo pa bo kulturnemu društvu dobrodošla pomoč naših strokovnih sodelavcev."

L. M.

Gasilci delavni, turizem zamira

Gasilci z Jezerskega so zelo delavni, saj letno pripravijo več zahtevnih gasilskih vaj, pomagali pa so tudi po neurju. Turistični obisk upada, za turizem med domačini ni zanimanja.

Dušan Šemrov

Gasilsko društvo Jezersko že štirinajst let vodi Dušan Šemrov. Vodi nadvse uspešno, kajti gasilci na Jezerskem so se v zadnjih letih imenitno izkazali. Ne le pri vsakoletnih gasilskih vajah, ki jih večkrat prirejajo skupaj s pobarvenimi gasilci s Črno na Koroškem in z avstrijskimi gasilci iz Železne Kaple in Reberce.

Omenimo naj le avgustovsko zahtevno vajo s Spodnjega Jezerskega do kmeta Viktorja Robnika. Tedaj je sodelovalo 76 gasilcev, vajo so sneimali, gasilci pa so se tako zelo izkazali, da so mnogi ocenili, da niti poklicni iz Kranja ne bi mogli biti boljši. Tisti, ki poznajo teren, vedo, da je zelo zahteven, trajalo pa je le 27 minut, da je na višino 1.200 metrov pritekla voda.

PREJELI SMO

ODPRTO PI-SMO RAZPISO-VALCEM PRE-ŠERNOVIH NA-GRAD GORENJSKE

čuje nepredlagane, si vsebinsko oži prostor svojih odločitev in je objektivno kritična. V precejšnji meri razrednoteno nagrado, kot posledico takih postopkov je možno rešiti samo skozi strokovnost žirij, ki bodo s strokovno selekcijo vsega umetniško ustvarjenega brez vnaprejšnjih predlogov (to krni samostojnost žirij) samostojno in odgovorno odločale o nagrajencih.

Ker smo prepričani, da je umetnost visoko dejanje človekovega duha, ne moremo pristajati na kriterije, uveljavljene v zadnjih letih, in se zato ne želimo udeleževati navidezne demokratičnosti samega predlaganja.

Po našem mnenju bi morali »Nagradi« povrniti vsaj tisti minimalni ugled, ki ga nosi v svojem naslovu, v nasprotnem primeru bi bilo nujno zaščititi dobro ime dr. Franceta Prešerna. To naše odprto razmišljanje je močan dokaz, da nam ni vseeno. Zavedamo se, da je podeljevanje nagrad za umetnost lahko vedno problematično, toda skrajno vprašljivi kriteriji in način zbiranja »ponudb« te problematičnosti ne odpravljajo.

Umetniški ansambel PG

SPOROČILO »KLUBA STARŠEV ZA BOLJŠO SOLO« ZA JAVNOST št. 5

Prva redovalna konferenca je spet pokazala nenormalno veliko število nezadostnih ocen po mnogih srednjih šolah. Na osnovi pritožb staršev in stisk otrok zahtevamo javno objavo uspeha po posameznih srednjih šolah po letnikih. Od učiteljev, vodstev šol ter ustreznih upravnih organov zahtevamo, da preverijo vzroke na šolah, ki odstopajo od povprečja. Od vseh pričakujemo obrazložitev in ustrezno ukrepanje.

Pozivamo še posebej srednje šole vseh stopenj, da isčejo oblike pomoći neuspešnim dijakom. Dijke naj seznanjajo z oblikami pomoći kot dodatna razlaga, samopomoč med dijaki, dogovor

o minimalnem znanju za pozitivno oceno i. t.n.

Pripominjam tudi, da smo na Komite za vzgojo in izobraževanje SR, Slovenije sporočili priporabe na osnutek izvršilnih predpisov s področja srednjega izobraževanja. Pripombe bomo v celoti objavili v sredstvih javnega obveščanja.

Klub staršev za boljšo šolo

žba daje svoja mnenja o kandidatih za nekatere nepolitične javne funkcije. Upajmo, da bo tega pri nas čim manj in da bodo od SZDL to čimprej prevzeli državni organi. V teh organih si bo Socialistična zveza poleg drugih političnih organizacij pa skušala zagotoviti sebi ustrezen vpliv.

Blaž Kujundžić

MLADI BODO PRIŠLI, KO BO DO REZULTATI

Ah, ti nesrečni mladi, ki bodo prišli, ko bodo rezultati. V tretje gre rado, od tam naprej pa sploh. Tretje v seriji besedil s tem naslovom je bilo objavljeno 15. 12. 1989. V njem je govorila o nesporazumu, nastalem ob februarskem zbiranju podpisov proti uvedbi izrednega stanja na Kosovu in njegovih možnih posledic.

Odgovori na pisanja drugih so objektivno neceloviti, ker so predeljeni v vprašanji oziroma izviri. Tudi omenjeni odgovor je tak, da se lahko posredno napačno razlagata: da je šlo tudi za nesporazum z občinsko konferenco SZDL in da nesporazumi z Zvezzo komunistov lahko potegnejo za seboj posledico – s strani SZDL.

Nesporazum ni bil v tem primeru v ničemer nesporazum z OK SZDL, ki je bila organizator podpisovanja. Nesporazumi z Zvezzo komunistov na odločanje v organih SZDL vplivajo samo toliko, kolikor delegati ZK v organih SZDL uspejo vplivati na odločitve, če to hočejo seveda.

V tem primeru je bilo mišljeno, da niso niti hoteli in so se strinjali z ostalimi. Tak način odločanja bo v SZDL še do januarskih sprememb statuta, ko bo Socialistična zveza iz združevalke drugih političnih organizacij prešla v samostojno politično organizacijo.

Še beseda o koordinacijskem odboru za kadrovska vprašanja. Ta organ za dajanja soglasij na vsakovrstne kandidature je v novih razmerah postal že pravobreme. Podpisovanje takih ali drugačnih mnenj splošnega pomena na nekom v pogojih politične konkurence s strani ene izmed političnih organizacij.

Nehajmo...

Tudi v parlamentarnih sistemih v državo organizirana dru-

je preprost: Ker hočejo očriniti vse, kar se je po vojni pri nas dogajalo.

Napake so bile, so in bodo; tudi pregovor pravi, da se iz njih učimo. Splošna nacionalizacija in ustanavljanje obdelovalnih zadrov pa je bila največja. Jugoslovansko vodstvo je to kmalu ugotovilo, zato se je tudi uprla sovjetskemu vplivu in zadrgo razpustilo. Z ustanavljanjem kmetijskih posestev in arondacijo pa je vodstvo hotelo zdržati nacionaliziranega zemljišča, da bi ustvarilo boljše razmere za gospodarjenje, v kmetovo privatno lastnino pa se ni več vtikal.

Zaradi nacionalizacije tovarn, trgovin in večjih obrtnih delavnic ni bilo večjih težav, predvsem zato, ker zaposleni delavci temu niso nasprotovali, saj so imeli večino slabe izkušnje z bivšimi delodajalcji.

Ne bi bilo odveč, če bi se tudi kmetje spomnili razmer pred vojno, če že tako vztrajno kritizirajo čas po njej. Po vaseh je bilo res nekaj večjih in uspešnih kmetij, kjer so si lahko privočili mehanizacijo in poceni najeto delodno silo (hlapce in dekle), ki so bili najbolj izkorisčena raja od suženjskih časov. Niso bili zavarovani niti zdravstveno niti starenostno, zato je moralno to bremo zavojanje po vojni prevzeti splošno socialno zavarovanje tudi za nazaj. Večina kmetij pa je životari: ob napornem delu in samodopovedovanju pri vsem, tudi pri hrani, ker so poskušali prodati večino pridelkov na tržnici ali s ponujanjem na dom, za lastno rabo pa je ostalo najslabše.

Kdor si je privočil več, se je kmalu znašel v dolgovih, in zadolženih posestev je bilo vedno več, kar očitno kaže na začetek propadanja posestev v Sloveniji. Takšen proces je zaustavila vojna, po njej pa neustreza kmetijška politika.

Marsikaj je bilo po vojni storjeno zaradi gremkih izkušenj in spominov na čas pred njo, pri tem pa so zašli v drugo skrajnost: Pretirana socialna zaščita, ki so jo ljudje na različne načine izrabljali, je odpravila trg delovne sile in njegovo vrednost; sindikalne liste in zajamčeni osebni dohodek pa še vedno dajeta potuhu lenuhom, ki jih podjetja in ostali delodajalci zaradi zakonske zaščite še vedno ne morejo odpustiti. Vse to je povzročilo sedanjo anarhijo v odnosih v družbenih podjetjih, ki ji vodstveni in vodilni kader marsikje ni več kos.

Glede miselnosti slovenskega kmeta, ki jo je navedel Ivan Oman, predsednik Slovenske kmečke zveze, da se kmetje ne

morejo odpovedati lastništa nad posestvom, bi pripomnil, da se bo končno temu le morala odpovedati večina sedanjih posestnikov, ker jih bo v to prisilil razvoj, kajti ni si mogoče zamisliti povečevanja enih, brez zmanjševanja in propaganja drugih. Seveda bo to verjetno počasni razvoj v tržnih pogojih, ki pa bo bolj nesmiljen, kot so bili nekateri prejšnji ukrepi.

Tudi o pripovedi Jožeta Bohincu iz Zgornjega Brnika imam kratko pripombo, ki je na videz malenkostna, vendar je njegova obtožba celotnega obdobja in sistema tega pomena, da so tudi malenkosti pomembne. Trdi, da je njihova KOZA obstajala dve leti in pol, in da so mu v zaporu predpisom pristopa v zadružno grozilo z Golum otokom. Splošno pa je znano, da so Goli otok začeli naseljevati s kaznjenci šele po prekinitti odnosov z Informbirom in po razpustitvi devolnih zadrov. Kaznjenci na Golem otoku pa so bili ljudje, ki so nasprotovali takratni politiki, kar pa gotovo niso bili kmetje.

Iz navedenega sledi, da so nekatere govorice, ki se danes širijo pri nas, zagotovo za lase privlečene in na umazan način blatijo vse povprek z namenom pridobivanja »fis točke« za bližajoče volitve. Takšna igra pa jem lahko več škoduje kot koristi.

Stane Rakovec
Slap 23, Tržič

SPAR MARKT SPAROVEC, STRUGA/STRAU obvešča, da bo trgovina od 1. do 7. januarja zaradi kolektivnega dopusta ZAPRTA.

BORUT KOS PAKISTAN V ČASU SPREMEMB IN UPANJA

Vnel se je nepopisen boj za pridobitev ljudi na svojo stran. Po vsej deželi so različne stranke prirejale mitinge ter tiskovne konference, kjer so predstavljali svoje programe, ki pa so si bili v glavnem zelo podobni. Predvsem so poudarjali pereče probleme v državi in obljubljali zvišanje življenskega standarda, zmanjšanje nezaposlenosti in podobno, vendar so ljudje v tej muslimanski državi bolj občutljivi za druge stvari. Pakistska ljudska stranka (PPP) ima svoj program usmerjen k revnim množicam in teži k izboljšanju njihovih življenskih razmer. Toda takoj se je pojavila težava-voditeljica, ki je ženska, kar je nesprejemljivo za številne ljudi, ker po njihovem prepričanju v islamski deželi ženska ne more biti voditeljica države. Čeprav so se nekateri zavedali, da bi bila zmagda PPP v njihovem korist, jih je tradicija spravljala v zadrgo, kajti v Pakistanu je ženska še vedno precej zapostaljena in zato mnogi še nekaj dni pred volitvami niso bili odločeni, za koga bodo volili. Po drugi strani pa je islamska stranka IJI pritisnila na verska čustva državljanov ter si s tem poskušala pridobiti simpatije.

V vsakem mestu ali provinci izhajajo različni dnevniki, ki so v predvolilnem boju ravno tako opredeljevali za podporo določenim strankam. Včasih je bil že vprašljiv novinarski kodeks, ko so se preko »papirnatih vojn« stranke blati med sabo. Poročanja o različnih mitingih ali tiskovnih konferencah so bila tako kontaverzna, da sem moral kupiti v enem dnevu več različnih dnevnikov ter iz njih potegniti bistvo, vendar sem to prakso kmalu opustil in se raje neposredno pogovarjal z ljudmi.

Ker je vožnja trajala 34 ur, sva imela dovolj časa za pogovor s sopotniki, vendar so naju bolj zanimali ljudje na železniških

postajah, ki so nestrpno po več ur čakali na vlak z Benazir Bhutto. Vsak vlak, ki se je ustavil na postaji, so dobredeno preplavili s strankinimi zastavami, slikami umorjenega predsednika in njegove hčerke, pri tem so bili zelo hrupni. Z Ireno sva postala prava atrakcija. Ko so naju zagledali, so se nagneti pod najino okno ter nama v zanosu dajali razne zaponke in nalepkе s simboli stranke. Počutila sva se kot kandidata za ministrski sedež, kajti so videli, da imava na sebi simbole Pakistske ljudske stranke, niso mogli verjeti, da se lahko tudi tukci zanimajo za njihovo prihodnost in so nama zopet znova podarjali vse mogoče stvari. Kmalu sva bila utrujena od toliskne pozornosti in sva zamrežila okno, da so imeli tudi najini sopotniki mir.

BALTISTAN

Ker sva iz Rawalpindija hotela čimprej oditi na sever in si ogledati gore, sva se odločila, da poletiva z letalom, iz katerega naj bi bil odličen razgled na gorovje Karakoram. Na letališču skoraj nisva mogla verjeti, da sva v Pakistanu, kajti moderna zgradba in okolica sta popolno nasprotje nesnage v deželi. Čeprav je bil to domači let, so prtljago in tudi naju temeljito pregleddali, ker smo leteli v pokrajino Baltistan, ki je še vedno jabolko spora med Indijo in Pakistanom. Imel sem srečo, da sem sedel ob oknu, in kmalu ko smo zapustili ravninski del Punjabja, se je pred nami odkrilo gorovje Karakoram, popolnoma prekrito z večnim snegom. Leteli smo pravzaprav po dolini med gorovjem, ker se letalo ni moglo povzpeti višje. Na trenutke sem imel občutek, da se bomo s kriči dotaknili belih gora. Šele po pristanku v Skardu, kjer sva postala prava atrakcija, so mi zopet znova podarjali vse mogoče stvari. Kmalu sva bila utrujena od toliskne pozornosti in sva zamrežila okno, da so imeli tudi najini sopotniki mir.

Baltistan, nekoč del Ladake, je bil znan pod imenom Mali Tibet, po katerem je potekala s Kitajske staro svilena trgovska pot. To področje se je hitreje razvijalo potem ko je bila zgrajena Karakoramška cesta do Kitajske, kar je trajalo celih 20 let, in ko je vlad začenjala namenjati več finančne pomoči temu predelu, kajti ravnino sem prihaja največ turistov, pretežno planincev in alpinistov.

Zato ni čudno, da pride sem skoraj vsak dan kakšna tuja odprava. Skardu kot center Baltistana je zadnje mesto, kjer se alpinisti dokončno lahko pripravijo za dolgo pot do mogočnih vrhov, ki pa se jih iz mesta ne da videti. V hotelu, kjer sva prebivala, srečala japonsko odpravo, ki se je namenila na Gasherbrum, vendar sva kasneje izvedela, da jim ni uspelo postaviti niti bazenega tabora. Ravno tako je bil neuspel poskus osvojiti Broad Peak, španske odprave, ki se je zaradi hudega mraza moral vrniti v Skardu. Začenjala se je zimska sezona, to pa sta bili eni zadnjih večjih odprav, kajti mraz in novozapadni sneg v tem času popolnoma omenogocita naskoke na vrhove višje od 7000 metrov.

VAS, KJER SE JE ČAS USTAVIL

Poleg planinarjenja pa je Baltistan zanimiv tudi arheološko. Tu kaj naletiš na ljudi, ki jim življenje poteka enako kot pred stolnimi. To se v Skardu ne opazi, ker ga pravzaprav predstavlja dolga pravnata cesta, ob kateri so ena poleg druge majhne prodajalne, kjer dobiš vse mogoče stvari. Mesto, ki je pravzaprav le velika vas, pa leži ob Indu in ga obkrožajo polja razdeljena na majhne parcele, ki so last posameznih družin. V vasi Shigar, do katere sva prispevala po dveh urah nevarne vožnje z jeepom po ozkih, vijugasti poti, sva naletela na povsem drugačno okolje. Zaravnive so hiše, ki imajo posebno arhitekturo zaradi mongolskega vpliva. Zgrajene so pretežno iz kamena, nadgradnja pa je lesena, značilna za Tibet ali Nepal in tudi domačini imajo mongolske poteze. Čeprav ljudje živijo tako kot pred stoletji, so v vasi zgolj doli osnovno šolo, nekakšno višjo šolo in bolnišnico, vendar v vasi je ni opaziti kakšnega zahodnega vpliva. Ljudje in teži široki dolini po življivo precej izolirano, hrane pridelajo dovolj za svoje potrebe, pa živino lahko sreča na vsakem koraku in v primerjavi z večjimi mestimi tukaj ni neposrednega prosačenja. Težava pa se pojavi, ko poskuša fotografirati ženske, ki zbežijo pred kamerom, kajti ravnino nameril puško. Z nekaj drobiža pa se kot povod tudi strahu, premaga. Vasica naj je tako prevzela, da je bilo že prepozno prevoz nazaj. Na srečo je ravno tedaj pripeljal traktor, težko na ložen z debli, kamor sva dala na preizkušnjo najini ritri tako, da hotelu niti sedeti nisva mogla.

Konrad Peternelj - Slovenec

BARVITOST SLIKARSKEGA RAZGLEDA

S čopičem lovi barve, da v slikarski govorici pripoveduje staro, a vedno novo, nikoli do konca izpovedano bajko o strahu bivanja na tem svetu, strahu vsega nehanja in tudi radosti ob tem, da je tako, kakor drugače ne more biti - ne včeraj in ne jutri.

Velika okna njegovega ateljeja so obrnjena proti Žirem, proti razgibanemu, gricavnemu Mrzlemu vrhu, porasemu s temnimi smrekami, med katerimi so na goličavah že od daleč vidne velike bele stavbe, takšne kakor jih danes zdajo sodobni kmetje. Teh stavb pač ni na slikah Konrada Peternelja. Skozi svoja okna vidi drugačen svet, tak izpred tridesetih, štiridesetih let, ko so okoli danes zapuščenih kmetij še brkljali ljudje, grabili travo po senožetih, si dali opraviti z živino, se na svoj poseben način poveseli po deku, se žalostili in radostili, kot se življenju v teh hribih pritiče. Streljal proč od Peterneljeve hiše stoji zdaj že dve leti zapuščena kmetija, nikogar ni več, lastniki so pomrli in začudili ni bilo še nikogar, ki bi staro kmečko hišo prezidal po današnjih zidarskih merah v ogromen, dvo ali trinadstropen kmečki dvorec osemdesetih let, kakovih ne manjka ne na Žirovskem ne daleč naokoli.

Tja gor, kjer ni več nobene življenja, se slikar ne ozira rad. Čeprav se sliši morda prekritano, toda prvi dve leti ga je tišalo pri srcu, niti ozreti se ni hotel na hišo, v počasi spreminjači se spomenik kmečkemu življenju, ki mu je čas dokončno sklenil spremeniti lice. Le malo proč, na drugi strani, komaj še stoji skupen lesena stavba, bolj zasluži ime baraka, ki ji zob časa vsake toliko odkrhe ne kakšno desko, tramovje v ostresiju je načeto, ne bo dolgo pa se bo pod lastno težo sesulo. Kot da bi hotel na slikah ohraniti ta svet, ki dobesedno pred očmi leže vase, se spreminja v nekaj, kar ni bilo del našega otroštva, nekaj kar smo dobro poznali in imeli radi, slikar Konrad Peternelj svoj razgled po žirovskem svetu. Morda zato rad naslika tudi cerkev z Gopek, od koder je bil njegov oče doma - čeprav je z njegovega okna ni videti. Pokrajina njegovih slik je zdaj prijazna, zdaj malce grozljiva, dreveta zvijajo veje v značilno naivnem slikarstvu temelječem načanem odslikavanju stvarnosti.

Toda na teh slikah je še nekaj drugega, kar Konrad Peternelja izdvaja iz vrst slikarjev samorastnikov. Pravzaprav se je hotel vedno na določen način izdvajati, morda že s pripadanjem slovenskemu naivnemu slikarstvu, ko je v družbi jugoslovenskih velikih slikarjev naivcev kot sta Generalič in Lacić, dodal svojemu pisanku še novo ime - Slovenec. Vendar pa to ni najbolj bistvena razlika, ki tega žirovskega slikarja loči iz skupine naivcev.

Morda je prav nadih melanholije, ki na nekaterih slikah prehaja tudi v izrazito nostalgijo, pravo pesnitev hrepenenja, obopen poskus do bolečne prignano željo za hip ustaviti neustavljalivo. Zato so barve v zadnjem obdobju na Peterneljevih slikah postale tako pomembne v izražanju slikarjeve govorice: žitno polje se žolto zvija pod sunčevi vetra, le kje na robovih ostaja klasje še prijazno rumene barve, nebo ne zmore nebesne sinjine, pač pa se zavija zdaj v neprosojno megleno belino, zdaj v grozečko vinski sivo z obetom ledu in viharja. "Neozdravljiva" romantika bi se v tej večni, le s spremjanjem letnih časov, pripovedovali slikarjevega notranjega sveta hitro zazdela celo dolgočasna, če ne bi slikar zmogel tistega najvažnejšega: njegova nostalgia slike

mantična in nedosegljiva dolina kot obet in hrepenenja vredna pot v nikamor in od nikoder. In tu, v dolini in okoli na obronkih hribov se prepletajo ljudje z željami vsakdana, s pričakovanji praznika, upognjeni v obupu, strti pod bremenom dela in skrbi pa spet radoživi in trdnji v prepričanju, da je svet tak, kot ga ustvarjajo človeške želje.

Neka blaga groza lebdi v tej slikarjevi pokrajini, ki ne more

zaboli tudi gledalca, predre stekleni zid dveh svetov, vzbudi spomin preteklega s sledmi vsepovsod okoli nas.

Morda so prav ob Peterneljevih slikah kaj podobnega zaslutili tudi belgijski ljubitelji slikarstva, ki so pred kakim poldrugim letom hoteli videti in spoznati kakšnega slikarja slovenske naive. Morda so začeli, toda to je bilo že na letosnjem razstavi v bruseljski Mestni hiši, kjer Peternelj razstavlja oko-

lir v žirovski Alpini in vsak dan po šitu vzame čopič v roke in z že skoraj garaštu podobnemu slikanju natančno izpolni določen del slike, se v dolgih letih uspehov in tudi neuspehov, ni tako lahko zamajati notranje trdnosti. Tri desetletja in pol slikarske poti so prinesla ne le ustvarjalno zrelost, pač pa tudi marsikatero dragoceno spoznanje, da slikarska pota niso ravna in nimajo postavljenih smerokazov - pač pa so trda, garaška in ne podarajo uspeha kar tako. Zgodis se res, da so na nekem kraju ali v nekem času, določene slike drugače sprejete, odklonjene, druge poberejo prve nagrade. Toda to je bilo še bolj na začetkih Peterneljevega slikarskega uveljavljavanja.

Zdaj žirovskega samorastnika poznajo marsikje doma in po svetu, slike je predstavljal na več kot devetdesetih razstavah, največ na skupinskih. Všeč je bil ameriškim ljubiteljem naivnega slikarstva, razstavljal je v Švici, Italiji, Franciji, Avstriji, na Švedskem, Nizozemskem, v Zah. Nemčiji in zdaj v Belgiji in še kje. S tisto posebno pojoco žirovsko govorico mirno pripoveduje o svojem slikarskem prodoru v svet, kamor se pride le po poti garanja in poštenega odnosa do slikanja. Zdaj si kakšne posebne vzinemirjenosti niti ni treba privoščiti, dolga leta iskanja lastnega izraza so ga preskusila in marsčesa naučila. Naučila so ga tudi, da uspeh v slikarskem svetu sicer res lahko veliko pomeni, toda le tedaj, če slikar ne pozabi, kaj je vložil v temelje tega uspeha: to pa je trdna zasidranost v okolje, ki ga je ustvarilo, v Mrzli vrh in v nikoli ozdravljeno prizadetost ob izginjanju sveta, katerega del si bil. Kot bi bilo najhujše prav dedičem takega sveta, ki ga hrana slika. Konrad Peternelj je med temi dediči gotovo najbolj samosvoj slikar, ki bi se brez sposobnosti izpovedati svojo razboljeno nostalgijo, izgubil v množici hladne ravnodušnosti do vsega, kar je "zunaj".

Toda to ni bilo edino visoko priznanje Peterneljevemu slikarstvu - prav tako je v Belgiji pred kratkim prejel tudi priznanje sv. umetnosti - zlato medaljo Komisije za umetnost pri Evropski skupnosti. Priznanj, da bi se lahko človeku zvrstelo v glavi. Toda slikarju, ki je od čepljarja postal mode-

biti pokrajina z razgleda, pač pa slikarjevo videnje in nenehen obopen poskus do bolečne prignano željo za hip ustaviti neustavljalivo. Zato so barve v zadnjem obdobju na Peterneljevih slikah postale tako pomembne v izražanju slikarjeve govorice: žitno polje se žolto zvija pod sunčevi vetra, le kje na robovih ostaja klasje še prijazno rumene barve, nebo ne zmore nebesne sinjine, pač pa se zavija zdaj v neprosojno megleno belino, zdaj v grozečko vinski sivo z obetom ledu in viharja. "Neozdravljiva" romantika bi se v tej večni, le s spremjanjem letnih časov, pripovedovali slikarjevega notranjega sveta hitro zazdela celo dolgočasna, če ne bi slikar zmogel tistega najvažnejšega: njegova nostalgia slike

Besedilo in slike: Lea Mencinger

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - Danes, v petek, ob 18. uri odpirajo v Prešernovi hiši razstavo likovnih del akad. slikarke **Brigite Požegar**.

V galerijskih prostorih Mestne hiše pa ob 18.30 odpirajo razstavo **slikarskih upodobitev na cerkvenih banderih**, ki jih hrani Gorenjski muzej v Kranju.

JESENJE - V Gledališču Tone Čufar bodo jutri, v soboto, ob 19.30 še zadnjič uprizorili komedijo Carla Goldonija **Ribiške zdrahe - za izven**.

V galeriji Kosove graščine razstavlja usnjene izdelke oblikovalka **Mojca Graj**.

RADOVLJICA - V Šivčevi hiši je na ogled razstava slik na temo A.T. Linharta akademske slikarke **Melite Vovk**.

V galeriji Kamen je odprta **novotna prodajna likovna razstava**.

V fotogaleriji Pasaža radovljiske graščine je na ogled razstava **črna belih fotografij** domačih avtorjev.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji Avia na Titovem trgu je odprta stalna prodajna galerija del likovnih umetnikov Slane, Šubica, Novinca, Adamiča, Peternelja - Mauserja in drugih. Do 15. januarja je odprta tudi razstava del Majke Šubic.

KAMNIK - V razstavišču Veronika razstavlja **Rok Zelenko in Lea Bernetič - Zelenko**.

ŠKOFJA LOKA - Na Loškem odru bo 5. 1. 1990 ob 19.30 na ogled predstava F. Knotta: **Kliči »Ma za umor** v režiji Slavka Kurdiča.

LINHARTOV PRAZNIK

Radovljica - V okviru prireditve ob 200-letnici prve uprizoritve Županove Micke so prejšnji teden v Šivčevi hiši odprli razstavo del akademske slikarke Melite Vovk na temo Anton Tomaž Linhart in Županova Micka. Otvoritev je bila praktično na vsem primereno okrašenem Linhartovem trgu, po katerem se je prelivala glasba Janeza Novaka Krstnika. Ž odlomkom iz Linhartove Županove Micke sta nastopila Nataša Černe in Miran Kenda. Likovne upodobitve Linhartovih junakov Micke, Anžeta, Tulpenheima, Sternfeldovke in drugi motivi izpored dvestotih let bodo v Šivčevi hiši na ogled do 15. januarja.

PIKA NOGAVIČKA V PODLJUBELJU

Podljubelj - Jutri, v soboto, ob 13. uri bo v domu DPO novotna prireditev. Predstavili se bodo šolarji osnovno šole Podljubelj z igrico Pika Nogavička. Marsikaj pa se bo dogajalo tudi na prostem. Kmecke žene bodo napekle domačih dobrot in jih ponudile na stojnicah. Ob stojnici Pedenjčevem sejem bodo otroci menjali svoje zaklade, pomagali okrasiti Piki Nogavički okrasiti drevo, peli in plesali bodo v Pikinem kolu. To pa še ne vse - popeljati se bo mogoče naokoli s konjsko vprego, zapesti na gala plesu, možno pa bo na srečelovu Maček v žalju kupiti tudi malce sreče, ki jo ponuja Sankaški klub Podljubelj. Ne bo manjkal tudi dedek Mraz.

PRODAJNA GALERIJA V CREINI

Kranj - Sredi tega meseca so v Vinoteki hotela Creina odprli prodajno likovno razstavo. Razstavljamajo slikarji: Ernest Krnaič, Edi Sever, Dušan Premrl, Franc Vozel, Janez Eržen, Janez Knez, Nataša Pičman, Izidor Jalovec, Alenka Kham-Pičman in Zmago Puhar. Slike so na ogled vsak dan od 12. ure dalje, to je v času, ko je Vinoteka odprta. Ogled (in nakup) je možen do konca tega leta.

Naše razmišljanje

NEZNOSNA LAHKOST LEBDENJA

Kulturna skupnost Slovenije se je na svoji zadnji skupščini pred dnevi znašla v nekakšnem brezračnem prostoru. Na papirju še vedno obstava, toda brez moči odločanja, saj delegati niso izglasovali njene razrešnice zaradi neslepčnosti.

Nekaj je sicer jasno: rebalans načrta za to leto je sprejet, načelno je podprt samoupravni sklad za kulturo. Toda, ko naj bi se udejanila predvidena spremembu samoupravnega organiziranja za prihodnje leto, se je ustavilo vse skupaj pri neslepčnosti. Kako bo v prihodnje organizirana slovenska kultura, bo odločal parlament. Do takrat pa bi seveda moral spremljati izvajanje programov v kulturi Programski odbor. Vendar pa se za zdaj ne ve, kdo naj bi v tem časovnem medprostoru urejal tako pomembna vprašanja slovenske kulture, saj delegati niso imenovali tudi članov tega odbora. Tega niso imenovali med drugim tudi zato, ker so delegati nasprotovali tako sestavi sami kot tudi številu članov. Gre namreč za mnenje, da bo imel Programski odbor dokajšnje pristojnosti; princip "škarje in platno" v kulturi pa za delegate ni bil sprejemljiv. Kako se bo v prihodnje izoblikovala organiziranost slovenske kulture, je kot kaže ne glede na vsa dosedanja dolgotrajna razglabljanja, še vedno precej nejasen.

L. M.

Leto 1989 bo prišlo v zgodovino

Ne le Berlinski zid, tudi rdeči diktatorji so padali

Leto, ki mu dajemo slovo, ni bilo običajno leto. Po svetu in tudi v Jugoslaviji so se zgodile reči, ki ne bodo tako hitro, oziroma če bodo sploh kdaj pozabljene, in bodo vplivale na naše prihodnje življenje. Evropa, predvsem njen vzhodni, socialistični del, je bila v središču pozornosti, žal ne vedno v pozitivnem smislu. Padel je Berlinski zid, ta kruta ostalina časov hladne vojne in preživete de-

litve sveta na socializem in kapitalizem, kot domine so padali komunistični režimi in njihovi veljaki na Poljskem, Češkoslova-

škem, v Nemški demokratični republiki in Bolgariji ter tudi v Romuniji, vendar krvavo, brutalno, za ceno skoraj 100.000 življenj,

še mnogo huje, kot med pokolom na Trgu nebeškega miru v Pekingu. Tega madeža socializem kot sistem organizacije družbe ter

iznakaženi komunizem kot vodilna ideologija teh sistemov, ne bosta nikdar oprala. Na prvih straneh svetovnih časnikov in v

osrednjih oddajah televizijskih in radijskih oddaj je bila omenjana tudi Jugoslavija, vendar večkrat v slabici kot dobrí luči. Nima-

mo razloga, da bi bili Jugoslovani na leto 1989 prav posebej ponosni.

Novice, ki so dvigovale svetovno javnost na noge, so prihajale z Vzhoda in zasečile, vsaj kar se politike tiče, dogajanja prek Atlantika in na drugih celičnah, izvzemši Kitajsko, kjer so na Trgu nebeškega miru krvavo, v imenu socializma in edine resnice Komunistične partije, pobili in pomendrali več tisoč študentov, delavcev, ljudi. Nedavna ameriška vojaška invazija na Panamo, kjer je gospodaril trenutno potuhnjeni general Noriega, ki mu Američani očitajo mafijaštvo in podoben kriminal, po desetletjih prve svobodne volitve v Čilu, na kar je pristal tudi general

tega pa ni več doživel dolgoletni madžarski voditelj Janos Kadar, ki je med prvimi, rad ali nerad, predal vladavino drugim in kmalu zatem umrl. V Romuniji, ki smo jo mi še mesec nazaj kovali v zvezde, pa teče kri, iz katere se bodo, če ne danes, pa jutri zanesljivo, rodili kruh, svoboda in demokracija. Ceausescu in njegov klan, z velikim bogastvom v tujini, s katerim bi lahko vsaj za nekaj časa nahranil lačna usta, sta se grdo igrala z ljudmi, jih namesto s kruhom pitala s političnimi igrami in frazami, pa so urice laži odbile. Bo to, kar se je dogajalo prek meje, končno

Dan ponosa in napadov. Predsednik predsedstva Jugoslavije dr. Janez Drnovšek, predsednik slovenske skupščine Miran Potrč, predsednik slovenskega predsedstva Janez Stanovnik in podpredsednik slovenske skupščine Sandi Ravnikar prihajajo v slovensko skupščino, ki je sprejemala za del Jugoslavije sporna ustava dopolnila. - Slika: G. Šinik

la 1. decembra ustavljeni na pragu Ljubljane, za kar smo bili Slovenci deležni novih ploh in bojkota sodelovanja z nami na pobudo Srbije z njenim prvim možem, Slobodanom Miloševićem, na celu. Ko so najvišji državni organi plaho in neodločno ukrepali ter odmerili obema stranema enako kazneni, da se ja ne bi komu zamerili, je država tonila vedno globlje in Ante Markovič, ki je v

začetku leta začel mandat z novo vlado, je ponudil formulo rešitve. Večina, razen Srbije, ki očitno želi tudi na ta način po-

Tragedije

Mnoge nesreče so se letos zgodile v svetu in pri nas. Potres v Armeniji, kjer je sicer že dovolj političnih razprtij, pa potres v Kaliforniji, v San Franciscu, ki leži na nevarnem potresnem območju, pri nas pa je rudniška nesreča v Aleksincu terjala nad 90 življenj, 13 otrok je umrlo, ko je pri Zaprešiču avtobus zapeljal pred vlak, nesreča in nasihte pa vdira tudi na športna igrišča. Na Sheffieldskem stadionu so podivljani navijači pomendrali 39 ljudi, pretepi, tudi na nacionalni osnovi, pa so vedno bolj pogosti tudi na naših igriščih. Prava bomba pa je bila novica, da so strežnice v nekem dunajskem domu za ostarele umorile v dveh letih 44 pacientov. Na Brniku, dan pred mitingom, pa je strmolaglivo vojaško letalo jastreb. Pilot, doma iz Maribora, je umrlo. Menda smo bili zelo bližu hude letalske nesreče.

Ujme so se znašale nad Slovenijo, predvsem nad njenim vzhodnim delom, nad Halozami in delom Štajerske. Škoda je velika, treba kar se da v največji meri popraviti krivice preteklosti.

Nov uspeh blejskega vesljanja. Člani blejskega dvojca s krmjarjem Robert Krašovec, Milan Janša in krmar Gorazd Slivnik prejemajo bronasto kolajno na svetovnem veslaškem prvenstvu na Bledu. - Slika: F. Perdan

Preizkušnja slovenske suverenosti

Kar trikrat je bila letos na težki preizkušnji slovenska suverenost in bili smo izpostavljeni grožnjam, da bo kdo drug, tudi JLA, gospodaril v naši hiši. Prvič je bilo to ob izjavi v Cankarjevem domu in ob nasilju ter naši obsojni izrednih ukrepov ter uporabe orožja na Kosovu, v senci katerih so se sprejemale tudi spremembe k srbski ustavi. Drugič je bilo to 17. septembra ob sprejemu dopolnil k slovenski ustavi, tretjič pa pred 1. decembrom in potem, ko smo prepovedali miting resnice v Ljubljani, ki so ga ob soglasju srbske politike načrtovali znani režiserji s Kosovega polja.

Kam greš, Jugoslavija

Kam? Večji del nazaj, v čase, na katere večina kolikor toliko razvitega sveta ne pomicala več. Kam pa bi sploh lahko prišli, če smo leto 1989 vrgli skozi okno v imenu prepirov, mitingov, iskanja notranjih in zunanjih sovražnikov, revolucije in kontrarevolucije. Mitingi so bili (in so še) za kar lep del Jugoslavije višek demokracije in po mitingih so se menda zgledovali tudi v drugih socialističnih državah. Ta demokracija je bi-

le streznilo marsikoga tudi pri nas. Tudi za naše pojme fanatični Iranci to že spoznavajo. Veliki Homeini je umrl, njegovi nasledniki pa prav vsi ne misljijo tako kot pokojni veliki in dolgo objokovani voditelj.

Popitovo slovo

Ker ni soglašal s politiko sedanega vodstva Zveze komunistov Slovenije, je centralnemu komiteju poslal pismo njegov dolgoletni predsednik in upokojeni politik France Popit in iz cekaja izstopil. Sploh pa se je na slovenski politični sceni, tako uradni kot alternativni, marsikaj dogajalo. Začeli smo z okroglo mizo, pa smo jo sedaj opustili. Dachauskim žrtvam smo postavili spomenik in se na zadnjem kongresu ZKS odločili, da je treba kar se da v največji meri popraviti krivice preteklosti.

Srečanje predsednikov vlad Avstrije in Jugoslavije Vranitzkega in Markoviča ob preboju predora pod Karavankami. Letos je bila začeta tudi gradnja odseka avtomobilske ceste med Hrušico in Vrbo. - Slika: F. Perdan

Azem Villasi pred sodniki v Titovi Mitrovici. Proces nam ni ravn ponos.

Zmagal je mlajši Janez

Aprila smo volili in to kar mnogočno. Izbirali smo novega člena predsedstva države iz Slovenije. Izbirali smo med preizkušenim in bolj znamenjem ter starejšim inž. Markom Bulcem, predsednikom slovenske gospodarske zbornice ter med mlajšim dr. Janezom Drnovškom. Zmagal je mlajši, kar je dokaz, da Slovenci želimo tudi na vrhu novih imen. Janez se dobro drži, čeprav mu ni lahko, saj je bilo že slišati glasovaj odstopi, ker je slovenski "trojanski konj" v federaciji in sploh premalo Jugoslov. Upajmo, da bo Janez do maja prihodnjega leta zdržal na predsedniškem stolčku.

Azem in Fikret

Maratonski proces zoper Fikreta Abdiča se je končal, začel pa se je proces zoper Azema Villasi. Ima sovažnika Jugoslavije, in 14 soobtoženih. Politično neutralna domača in tuja stroka pravi, da je obožnica na trhlih nogah. Pretirano velikega ugleda v svetu, predvsem zaradi procesa zoper Villasija, nimamo, sicer pa nam je to očitno bore malo manj. Smo za pravi socializem in takšni procesi, tudi še ne povsem raziskani ljubljanski, so pač del tega.

Zato pa očitno ni dosti manj Darku Škodi, ki se je spet vrnil iz avstrijskih zaporov domov, pa jo je spet pobrisal.

Ena najboljših teniških igralk na svetu Monika Seleš je od Svetovi, judoistih, veslačih, nogometarjih, ki so se uvrstili na svetovno prvenstvo, košarkarjih, streličih, vaterpolistih, Čizmanij alpinistov ponos našega športa. Slika F. Perdan

Neuvrščeni v Beogradu

V Beogradu smo gostili najvišjih predstavnike neuvrščenega sveta. Gibanje se je v preteklih letih v sodobnih svetovnih spremembah precej zgubilo, zato mu je bilo treba dati svežih moči. Koliko mu je to uspelo, bo po kazalo čas. Jugoslavija je prevezela odgovorno nalogu predsednega v gibaju. Med drugimi dogodki, vezanimi na sodelovanje Jugoslavije s svetom, je treba omeniti po dolgem času številne stike naših predstavnikov z Zahodom, z Južno Korejo, smo vzpostavili diplomatske stike, načrnujemo normalno sodelovanje z Izraelom, ozirali smo se k Efti in Evropski skupnosti dobrega sodelavca pa smo dobili v Italiji. Andreotti in Markovič sta v Umagu podpisala Jadranovo pobudo.

Jože Košnejc

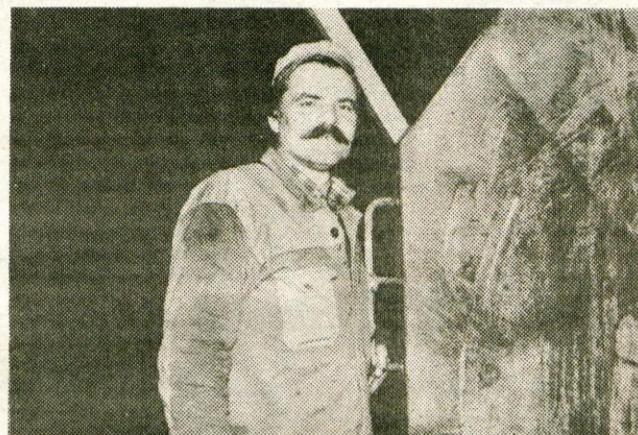
Medalja dela za - smetarja

Mehmed Košić: Ljudje, ne tako!

Z vlakom se je pred osemindvajsetimi leti pripeljal v Tržič. Šestnajst let je bil star, še ves otrok. Kot vsi ostali fantje iz njegovega kraja, se je zaposlil v tržiškem Splošnem gradbenem podjetju. Od tu je šel k vojakom in se spet vrnil k tržiškim zidarjem. Decembra šestinštidesetega se je zaposlil pri gradbeni enoti Komunalnega podjetja Tržič. In ko je nekoč bilo treba zamenjati enega od smetarjev, je prizvali, da bo nadomeščal štiri dni. Iz štirih dni pa je nastalo štiriindvajset let... Dober, priden, pošten delavec, ki mu nič ni preteko, nobeno delo po častjo - to je Mehmed Košić, Bosanec iz Vrnograča. Letos so se Tržičani spomnili tudi njega. Predlagali so ga za odlikovanje in ob 29. novembra ga je Predsedstvo SFRJ odlikovalo z Medaljo dela.

Kar vesela sem, da poznam njegov Vrnograč, malo večjo bosansko vas blizu Fikretovem Kladuši. V kotlini leži, kot Tržič, in stare trdnjave iz turških časov bedi nad njo. Polja imajo zgoraj, na planoti. Nepozaben mi bo vedno dogodek z moje avnojske poti prav nad Vrnogračem. Brigada gre naprej z lastavo na celu, zadaj harmonikar. Tu zgoraj je pot utrta kar čez žitno polje. Na čelu zastave, jugoslovanska, slovenska, pohodna, za njimi pa dolga veriga pohodnikov. Žito je visoko, iz njega se vidijo le glave in rdeče zastave plapolajo nad zlatim klasjem. Pesem! Bo še kdaj ponovljen ta prizor? Bo še kdaj slovenska mladina hodila po poteh Avnoja? Na robu polja smo se spustili po strmi stezi proti vasi pod nami. Vrnograč. Čudno ime za nas. Spodaj pri šoli smo se potem utaborili, ob mali vodi, Vrnogračnici. Okrog nas je bilo takoj polno otrok, gospodinje so nas spraševali, kako utrjeni smo. Vrnogračani so bili že vjeni pohodnikov, vsaki dve leti so prihajali, od Bužima sem in potem nadaljevali pot proti Tospku...

Tule v Vrnograču, v hribu

nad šolo, si svoj domek gradi Mehmed Košić. Osem in pol krat sedem metrov bo velika hišica. Za potem, ko bo šel v pokoj. Morda bo z njima z ženo šel tudi kdo od obeh sinov. Kdo ve? Saj sta tudi on in žena že prava Tržičana, več let sta že tu, kot sta jih preživela doma, vendar v rodni kraj te vleče bolj, kot si misliš. Šinova sta rojena tu, zanj je drugače. Kako bosta hotela, hišica v Vrnograču bo stala. Vso je naredil

sam. Vsake štirinajst dni gre domov. Delavci SGP Tržič imajo organiziran prevoz z avtobusom, pa se jim priključijo tudi iz drugih podjetij. Vsa tak konec tedna doma pri hišici kaj postori. Skrbno izrabi sti dan, dva. Zadovoljen se potem vrača v slovenski dom v Bistrici. Z vsakim obiskom doma je bližje dan "vseljenja". Nak, nima časa za hojo v hribe. Po gobe še gre, to je res, sicer pa vsak prosti dan, ki ga

preživi v Tržiču, raje porabi za delo. Vedno kdo rabi dobrega, pridnega zidarja. Njemu pa tudi vsak dinar prav pride.

Saj nimajo tako slabih plač pri Komunalnem podjetju, pa vendar današnji draginji niso kos. Posebej še, ko ima žena le invalidinino. Toliko dobi, da je ravno za elektriko. Mehmed se ne pritožuje. Če bo le zdrav in krepak, kot je danes, se ne boji za zasluzek. Koliko je tržiških hiš, kjer je mešal malto, polgal zidake, pokrival strehe. In še jih bo, preden bo tu pokojnina.

In kdo ve, koliko kant bo še stresel v smetarski kamion?! Ko je začel, so pri komunalni imeli le majhen star kasonar, fiat 850, na katerega so ročno metalni smeti. Kadilo se je v obraz, smrdelo. Pri blokih so bile še betonirane smetiščne jame, ki so jih oni praznili. Namučili so se z lopatami. To res ni bilo zavidanja vredno delo. No, takrat so smetarji v Tržiču dobivali še dodatek, dvajset odstotkov na težke pogoje dela. Ko so začeli delati na normo, so jim dodatek vzeli. Zdaj že deset let ne delajo na normo, a dodatka ni od nikoder. Že res, da imajo zdaj neprimereno lažje delo, kot nekoč, in še lažje bo, ko bo ves Tržič imel nove smetnjake na kolesca, da jih enostavno brez muke pripelje do avtomobilskega dvigala. Toda to še ne bo kmalu. Tržič ima veliko upokojencev in delavci nižje dohodke kot drugod, zato ne bodo mogli zahtevati, kamorkoli, samo v smetnjak ne z njim! Nismo tako bogati, tako neumni smo! Če že mečejo mleko proč, naj ga zlijajo v lijak, da ga ne bo videl, da se ne bo polival po njem! Ali smo res lahko taki, da raje vržemo proč, kot bi s tem pomagali drugemu. Klikokrat inšpekcije zavrnijo cele kilograme šunke, salam in vse to se znajde v kontejnerju. Bi res ne mogli dati cene, pa bi šlo za živali? Mar ni žalostno, da on, smetar ugotavlja vse te naše neodgovornosti, popstaja

vati, da bi kar vsi po vrsti kupili nove smetnjake. Najprej bodo do konca izrabili stare. To ve. Toda še vedno ostajajo vremenske nevšečnosti, pozimi mraz, dež, ki kljub pelerini sili za vrat, poleti smrad in muhe. Ne, nič ne terja, le pove, kako je. Če bi se že pritožil, bi se čez trgovce. Kako morejo metati v smeti mleko in kruh! Polne vrečke mleka, cele štruce kruha! In to pri taki draginji. Zajak je uvedejo ceneje prodaje starega kruha ali zasrirjenega mleka v večernih urah, ko je glavna prodaja mimo. Marsikdo bi ga rad vzel. Vsak dan raje, saj bodo ljudje kmalu lačni. Tako pa vrže škatlo, ki jo dobi pred trgovino, v smetnjak, hidravlika stisne vrečke in on dobi v obraz slap mleka... Ničkolikorat se je to že zgodilo. Ljudje, ne tako! In štruce kruha! Zakaj v smeti? Saj jih vendar lahko vrnejo pekarnam za drobtine! Ali pa naj jih dajo ceneje ljudem, ki bi jih vzeli za živali. Kamorkoli, samo v smetnjak ne z njim! Nismo tako bogati, tako neumni smo!

Če že mečejo mleko proč, naj ga zlijajo v lijak, da ga ne bo videl, da se ne bo polival po njem! Ali smo res lahko taki, da raje vržemo proč, kot bi s tem pomagali drugemu. Klikokrat inšpekcije zavrnijo cele kilograme šunke, salam in vse to se znajde v kontejnerju. Bi res ne mogli dati cene, pa bi šlo za živali? Mar ni žalostno, da on, smetar ugotavlja vse te naše neodgovornosti, popstaja

naša slaba vest.

Tudi sicer je kruha še vedno preveč v smeteh. Pri hišah tega ni, pri blokih pa. Ko je bil v trgovinah socialni kruh, je bilo še huje. Čisto prav je, da ga ni več, prav zaradi tega. In pozna se, kdaj imajo Tržičani denar. Ob plačah so smetnjaki polni embalaže, proti koncu meseca pa nakupi pojenujejo in smeti in dela za smetarje je vse manj.

Z Medaljo dela so ga odlikovali zaradi njegove delavnosti, pridnosti, zaradi njegovega sodelovanja v samoupravnih organih, v delegaciji za skupščino SIS, v sindikatu, v disciplinski komisiji. Če ne bi dobro opravljal svojega dela, bi ga zagotovo ne predlagali. Svoje naredi, tako kot je treba, pa so vsi zadovoljni, razmišlja. Eni pravijo, da jih je sram opravljati to delo. Njega ni. Opravljata ga kot vsako drugo. Zato, ker je potrebno, ker nekdo mora biti tudi smetar. In če je ravno on, kaj potem.

Kaj si želi v novem letu? Nič posebnega, da bi le bil zdrav in vesel bi bil, ko bi ljudje metali v smetnjake le tisto, kar spada vanje, ne pa žerjavice, da se jim je že dvakrat vžgal kamion, kamenja, odpadkov od zidave in podobnega, kar spada na depozit. Če bo kdaj kakšen smetnjak ostal neizpraznjen pred hišo, naj se stanovalci, preden se pritožijo na komunalno, raje vprašajo, zajak... Sicer pa bo Meho, kot ga kličejo, še naprej ostal njihov priatelj, njihov zvesti smetar.

D. Dolenc

Koširjeva gostilna v Tržiču je stara že sto let

Da bi še sto let nam Bog dal pri Damulnek sedet

Saj je lepo, če je gostilna polna in tudi privoščim Damulnekovim gostov, da se tare, da je naročil, da ne vedo, kje bi prej poprijeli, toda meni je bolj prijetno, kadar je vsaj na pol prazna, da kakšni mirni stalinje gostje počasi žulijo svoja dva deci ali štamperle in zraven po svoje modrujejo, da imata gospodinjina Metka in gospodar Cene čas za pogovor. Tako prijetna sta, vsak po svoje, Metka s svojim čipkastim predpasnikom, ki ti iz pustega turbonega dne naredi praznik, in te Cene s svojimi kratkimi in jedrnatimi gospodinjskimi resnicami in bodicami zagotovo spravi v smeh.

Včasih je šla runda za rundo na mizo

"Če bi nam vzeli cerkev in Blejecem jezero, bi lahko šli vsi fehat," je dejal oni dan, ko je bila gostilna skorajda prazna pa tudi noben pogreb se ni obetal v sosednji cerkvi Marijinega oznanjenja. "Pozna se, da ni denarja! Včasih pa je bilo vsak dan, da je le malo dišalo po kakšnem cerkvenem prazniku, polno. Runda za rundo so šle na mizo. Pred vojno so bili časi za gostinice! Pa med obevojnoma, takrat je tule skoz, med cerkvijo in našo gostilno še šla glavna cesta proti Lomu in Dolini. Tu so se ustavljalni furmani. In od vsake maše se je usulo Tržičanov sem čez na "gabelc", mesno jed, pol golaža in pol vampon. Vsaj po tri deset golažev smo pred vojno prodali po maši. Po stopetdeset raglarjev se je včasih zbral. Danes tega ni več. Kot bi ne veljala več tista, da ko zagledate Tržičana, se morate zavedati, da ste lačni in žejni... Sicer pa, toliko je, da svoje obveznosti do države poravnamo, zase smo pa skromni..."

Štempel in koncesija sta prišla 1889. leta

22. aprila so praznovali stolnico gostilne. Saj je bila po malem že prej, pri hiši so vse latekuhi žganje in ga tudi prodajali, a "štampel in koncesija" sta prišla 1889. Metka je bila še enkrat razočarana nad svojimi Tržičani in občinskim možmi. Petstošestinštideset vabil je odposlala, pa se je od

vse tržiške smetane edinole Bohorčev Janez, ki je pravzaprav v Ljubljano posojen, udeležil slovensnosti. "Pa tej občini ves denar pustiš!", se še danes razjezi Metka. "Od turizma, ki so ga v Tržiču tako polnih ust, je pa le Miran Štef z Gorenjske turistične zveze poslal pozdravni telegram". Ampak pri Damulnaku takrat vseeno ni bilo prazno. Prišel je lomljanski pevski zbor, ki je praznoval 70-letnico obstajanja in še drugi gostje. Do treh zjutraj so vse mize pele, ob sedmih zjutraj pa so bili že prvi jutranji gostje na vrati.

"Najlepše doživetje so bili brez dvoma lomljanski pevci," je še danes navdušena Metka. "Kar kri mi je zastala po žlah, ko so zunaj zapeli Vojteha Kurnika pesem "Odprti kamro...". Notri so potem zapeli Zdravljico. Vsa gostilna je stala in pela, v meni se je pa kar trgal, da bi zajokala... Le poglejte v knjigo vitsov, kaj vse so nam napisali!" In res se v knjigi kar vrste pohvale, zdravljice in lepe želje, da bi še sto let jim Bog dal pri Damulnek sedet... Ko so potem Lomljani praznovali, se jih je spomnili z jerbasom krofov in z vinom. Sploh pa so Lomljani tesneje povezani z Damulnkom kot drugi okoličani: tukajšnja gostilničarka Frančiška Ruech je leta 1896 darovala lomski cerkvi imenitne omarične stopničaste jaslice.

Ribnikarji, Ruechi, Dobrini in Koširji

Saj si Metka in Cene ne domisljata, da je njuna gostilna

usnjarijem Ruechom iz gradu Kleviš pri Polšniku pri Litiji. Mladi gospodar je hotel več prostora za trgovino in gostilno ter kupil v ta namen še sosednjo Katrušnoko hišo in jo prizidal k Vodamulnemu. Gostinsko obrt so dobili leta 1889. Metka in Karrel Ruech sta imela štiri hčere, ena od njih, Ana, se je poročila z Andrejem Dobrinom. Poleg dela v gostilni sta mama Frančiška in hči Ana šivali cerkveno perilo, mašne plašče in prte.

Bržole, tržiški klun pa bržanka

Sicer pa je Damulnemu gostilna vedno slovela po dobrji jedači. Tako so kuhalni na juhi krate, dišalo je po kurentini, slovel je "tržiški klun", pečenka pa je vedno imela "tonko", da so vanjo pomakali doma pečeni kruh. Vse te dobrote so zaliivali s sladkim istrskim vinom "bržanko", manjkalo pa ni tudi vrapca in dolenca. Nekateri so prihajali na "pol ohtelca tasvašča", to je bil sladkani ne premočni pelinkovec. Za po-

stne dni se je kuhalo lorberjeva juha. Na veliko soboto so se tu zbrali tržiški raglari; Damulnemu so jim postregli z ajdovim kruhom in češminovim čajem. Med obema vojnoma so prav pri Damulnemu vajenci dobili zadnjo piko na "i"; tu je namečalo zasedala komisija, ki je ocenjevala izdelke čevljarskih, mizarskih, kovaških, kleparških in drugih vajencev. Tudi šušterska nedelja izhaja od Damulnega. Vrsto let po zadnji vojni so se Damulnemu stalinje gostje shajali v kuhinji, in tu imeli na prvo nedeljo septembra, to je na angloski, skupno večerje po tradiciji čevljarskih cehov. To je potem preraslo v šušterski sejem in šuštersko nedeljo. Tudi pri Damulnemu je na dan polno, kajti takrat se tu kuhalo bržole. Robeževa Metka ima največ zaslug, da Damulnemu Metka kuha tako dobre bržole. Zeleno so od satrja. In kadar kakšni nemški gostje povprašujejo po "ajntopfu", jim jih postreže. Ga ni, ki bi posebej ne vprašal, kakšne dišave so notri. Na "rožce" pa Metka da veliko. Po hiši mora dišati, kadar se kuha. Kajti ona je kuharica, ki se bolj zanese na vonj, kot na okus. In nikoli se ne usteje.

Stoletnica res ni kar tako. Metka in Cene sta se nanjo dobro pripravila. Posebno vabilo z vso zgodovino Damulnemu gostilničnu dala odstisni staro Damulnemu hišo iz časa med obema vojnoma, že vso prezidano. Staro sliko je nekje izbrala Metka. In za stoletnico je tudi opremila dve turistični sobi. Morda je edina od tržiških gostincev, ki ima vse od domače Bombažne predilnice in tkalnice: prte, nadprte, vso posteljnino. Tak "lokal patriot" je in prav je tako. Če domaćini ne bodo skupaj držali, kdo pa bo!

Prepovedano je slajše

Za Božič je imela zvečer začelo, kajti tudi oni hočejo imeti zase ta domaći praznik, malo

pred polnočjo pa je odprla, da so se vsuli od polnočnice, kot včasih. Lepo je bilo, potico je spekla, pripravila grog in kuhanino vino, a tistega ni več, kot prejšnja leta, se zdi Metka. Ko je bil praznik prepovedan, je bilo vse bolj zadržano, bolj skrivnostno. Prehitro gre iz ene skrajnosti v drugo. So pa ostali do šestih zjutraj in peli. Pel si tudi potem dopoldne, po deveti maši. Najprej "Zvezdice božje", potem pa so bile stare tržiške na vrsti. Tudi na Silvestrovo bo imela odprtvo. Nič ne bo rezervacij, vsak bo lahko po želji naročil, bo večje zadovoljstvo, pravi Metka. To ni želja gostov, če imaš vnaprej pripravljen menu. Če bo hotel kaj načrti, bo, če ne, bo pa pil in pel. Pel in pel bodo zagotovili. Ker je bila to furmanska gostilna, so imeli Damulnemu včasih tudi po tri ali štiri mule, s katerimi so tovorili "robo" v Lom in Dolino, pa tudi pošto so jim nosili.

1936. leta je Dobrinovo ozroma Damulnemu hišo kupil Vinko Košir, trgovec in gostilničar iz Bistrice, ki je leta 1910 sezidal gostilno in trgovino pri kolodvoru. Oče je tudi sina Vinka Koširja vpeljal v gostinske posle pri Damulnemu. V hiši je bila tudi pekarnija, v kateri je Miha Ambrož pekel dober domaći kruh in sladke kifeljke še vse do leta 1947. Leta 1946 so gostilno nacionalizirali in jo vključili v MEGOPOT - Mestno gospodarsko podjetje Tržič. Hvala bogu, da to podjetje ni trajalo dolgo: leta 1954 je gostilno zopet prevzel Cene Košir in jo uspešno vodil do svoje upokojitve 1973. leta. Danes je tu gostilničarka njegova žena Metka Košir, ki se je sicer izučila za šiviljo, a se je po vsej svojih močeh posvetila dobro kuhinji. Zjutraj pa bodo starci Tržičani prisili vočiti Novo leto. Če vse leto ne pridejo, to jutro pridejo. In Metka bi jih vse po vrsti najraje objela...

D. Dolenc

Metka in Cene Košir, Damulneca iz Tržiča

Brskanje po "smetišču zgodovine" ali čemu se danes (potihem ali naglas) smejemo

Še dedek Mraz ni bil varen pred vladajočo ideologijo

Mnenja o tem, ali je smiseln brskanje po "smetišču zgodovine" in vleči na dan stvari, ki so že domala pozabljene, so vedno deljena. Nekateri pravijo, da je zgodovina modra učiteljica in da je treba poznati preteklost že zato, da tudi v sedanjosti ne bi ponavljali neumnosti, ki so jih naredili naši predniki. Drugi menijo, da brskanje po preteklosti jemlje moč za sedanjost in da je že zato treba vse moč usmeriti v to, kako bomo živel v (bližnji) prihodnosti... Naj bo tako ali drugače: za generacijo, ki ni doživela povojskih štiridesetih let so ob vseh velikih dogodkih, povojnih in problemih, ki so (precej enotansko) predstavljeni že v osnovnošolskih in srednješolskih učbenikih, zanimivi predvsem "drobci" iz vsakdanjega življenja. Nekaterim se lahko danes na ves glas nasmejemo, drugim bolj potihem, ob vsem pa si ne delamo utvar, da se ne bodo temu, kar delamo (in pišemo) zdaj, smeiali čez tri deset, štirideset let (ali še veliko prej).

Pod isto jelko - otroci, dedek Mraz, borci in udarniki

Kako so, na primer, pred tremi, štirimi desetletji praznovali dedka Mraza? Časopis je poročalo, kako si Novoletna jelka kar ni mogla popolnoma utreti poti med ljudske množice; mnogi so jo hoteli prirediti, toda niso vedeli, kaj bi pravzaprav z njo, kakšen pomen naj ji dajo, kako naj jo organizirajo, kakšen naj bo program in podobno. No, pravi pomen ji je dala oblast, ki je pozabila na Miklavža in na božično drevesce, in je tudi to prireditev izraibila za "socialistično ozaveščanje otrok". Kronika navaja, kako je Mestni komitet KPS Škofja Loka pred novim letom sklical predstavnike množičnih organizacij, društev in prosvetnih ustanov, da bi se skupno pogovorili, kako bi najuspešnejše "izvedli" Novo leto, pa tudi v Kranju (in drugod) so se za to "angažirali" politični aktivisti, partijski aktivisti, članice AFŽ, mladina in vsi drugi, ki ljubijo otroke in so bili pripravljeni obogatiti njihovo mladost z razkošjem fantazije. To "razkošje" je bilo res bogato in vsestransko: na proslavah Novoletne jelke so člani Zvezbe borcev pripravovali otrokom svoje spomine iz dni težkih bojev za svobodo, udarniki so razlagali, "kako se ob strojih gradijo temelji socialistizma", umeđniki so jim v šaljivi in resni besedi prikazovali stvarite pesniških del; vse pa je razveselil dedek Mraz in jih popeljal v "mističnost fantazije in v resničnost graditve socialistizma v naši državi". Dedek Mraz je v Kranju na prehodu iz starega v novo leto (1950-51) obiskal tudi partizansko dvorano, v kateri so otroci lahko videli raznovrstno oružje in poslušali priovedovanje dogodkov iz partizanskega življenja.

Nasilna upokojitev se ni posrečila

V Kranju so šli v tem, kako obogatiti otroško "razkošje fantazije", še precej dlje in so v začetku petdesetih let, že po sporu z Informbirojem, na nemem sestanku ugotovili, da pomeni dedek Mraz "nekritični uvoz sovjetske šare" in da bi bilo treba za nelepo, neokusno in nam tujo pojavu sibirskega kmeta poiskati nadomestilo, ki bi lahko "v otroški domisljiji izpodrinilo današnjemu času še manj primerjega Miklavža". Pri iskanju novega dedka Mraza jih je vodilo načelo, da mora imeti domače, narodno obeležje, ki bo otrokom razumljivo in dovolj privlačno. Predlogov je bilo več, po daljšem premisleku pa so se odločili za Triglav posebej v času revolucije postal simbol "naprednega slovenstva". In kakšen naj bi bil Triglavski oče? Častiljiv starček, oblečen v bogata oblačila, sestavljen iz delov narodne noše, ledeni sveč, snežink in skal ali česa podobnega,

Novoletna voščila z borbenimi pozdravi

Če se še nekoliko zadržimo pri novoletnem dogajanju: smo v starih časopisih pregledovali novoletna voščila, smo spoznali tudi vse bogastvo boljševistično-socialističnega besednjaka. Okrajni sindikalni

spremljali pa naj bi ga planšarji s polnimi koši daril, kozorog, gamsi, vite snežinke, planike itd. Na takratnem sestanku je bilo tudi sklenjeno, da se bo Triglavski oče prvič pojavil na novoletnem sejmu v Kranju.

Čeprav so v Kranju predvideli, da se bo novi dedek Mraz uveljavil (v Sloveniji in morda tudi drugje) in čeprav so odgovorni na raznih sestankih sklenili, da je "ruski možic" že prestari, se poskus nasilne upokojitve ni posprečil. Stari "Mraz", zdaj že docela ideoško razbarvan, še vedno hodi in se vozi po kranjskih ulicah in se smeji tistim, ki so načrtovali njegovo likvidacijo.

Po grlu namesto za spomenik

Zdaj, ko so začela razčiščevanja o preteklosti in je že precej popustila nekdanja evforija postavljanja spomenikov, se nam zdi zgodba fantov s Hrušice precej smešna. Fantje so namreč temu da je "les v gozdnu naš največji skupni zaklad, ki ga moramo pravilno izkoriscati in plansko uporabljati", na pustni torek 1952. leta posekali debelo smreko, jo zvlekli na vas in jo tam zlicitirali. Da so s tem oškodovali vaško skupnost, še ne bi tako narobe, če ne bi kupnino v znesku 4.000 dinarjev še tisti dan zapili in če ne bi pri vsem tem sodelovalo tudi nekaj mladincev-aktivistov. Fantje so se izgovarjali, da gre za star običaj, vendar to ni pomagalo. "Pošteni in delovni ljudje" na Hrušici so zahtevali, da jesenška oblast razišči primer; pri tem pa jih je še najbolj motilo to, da so denar pognali po grlu, namesto da bi ga izročili skladu za postavitev spomenika padlim talcem.

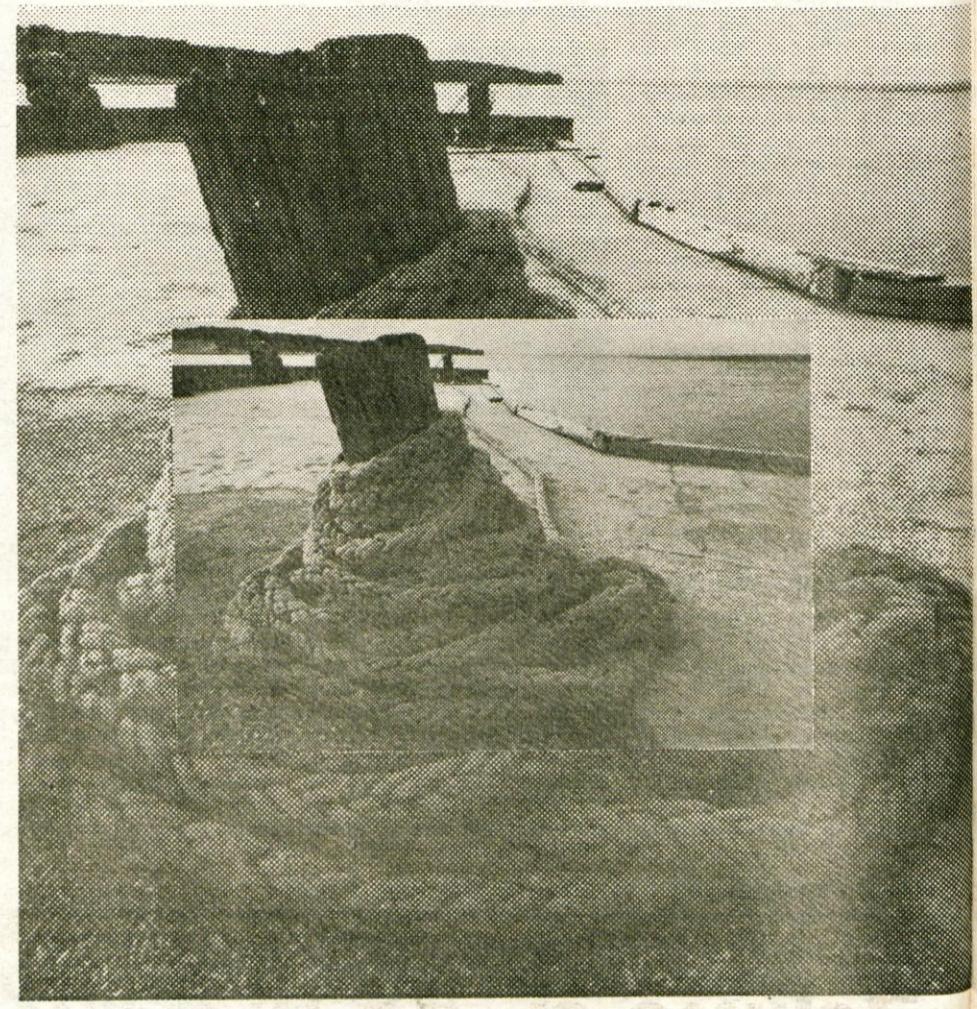
Kmetje vrgajajo svoje otroke v sovražnike socializma

Povojna oblast je bila v želji po kolektivizaciji in vzpostavitvi socializma na vasi neumorna: najprej je silila kmete v kmetijsko obdelovalne zadruge, jim očitala kulaštvo, jih zapirala in jim odzemala premoženje, nazadnje je nekaterim očitala še to, da vrgajo svoje otroke v sovražnike socializma. V časopisu, letnik 1952, smo lahko prebrali: "Kmet-gruntar, zaverovan v svojo zemljo, v svojo posest, z močnimi stremljenji po profitarnosti, pod vplivom klera, vrgaja v otrocih vse tipične lastnosti nazadnjaškega človeka; pohlep po zemlji, težnjo po izkoriscanju hlapcev, dekel in najetih delavcev ter po dobičkarstu, da bi vsakogar pri kupčiji odrl; vrgaja ga v odporu do oblasti, do vsega novega in naprednega. Pod vplivi klerikalnih nazarov in zgledov se vrga v hinavca, na glas da moli in se križa, na skrivači laže in greši".

Je bilo ob vsem teh grobih očitkih in obtožbah kaj nenačadno, da je kmet postal še bolj nezaupljiv, kot je bil, in da je precej nezaupljiv še danes. Zgodovina je pokazala, da vse, kar je uveljavljala oblast, ni bilo napredno pa tudi vse, kar je hotelo kmetstvo, ni bilo nazadnjaško.

Čast kongresa - ogled frizur

V soboto se je v Ljubljani končal kongres Zveze komunistov Slovenije, pred durmi je izredni kongres jugoslovanske komunistične organizacije. Če sodimo po napovedih, bo kongres ZKJ pomemben za nadaljnjo usodo Jugoslavije in za premagovanje krize, vendar

kljub temu ni mogoče pričakovati, da bi se zgodilo kaj takšnega, kot se je pred kongresom KPJ v Zagrebu leta 1952. Tako naj bi ljudstvo Gorenjske, kot je zapisalo časopisje, pospremilo gorenjske delegate-komuniste na pot z besedami: "Dajte priznanje in zaupanje tistim, ki so nas tako hrabro in uspešno vodili do sedaj!" Tržička strelска družina je na čast kongresa na predvečer streljala

Neljubi sledovi

V povojskih, štiridesetih in petdesetih letih je bila prava gonja zoper lastnike in upravnike trgovskih in obrtnih lokalov, ki niso pravočasno odstranili nemških napisov. Na tiste, ki niso poskrbeli za zamenjavo, so kazali s prstom, jih ožigosali za nezavedne ničvredne brez narodnega ponosa.

Zgodovina se ponavlja, po štirih desetletjih spet lahko vidimo pri nas napise v nemščini (Kaufhaus, Gasthaus itd.) in v drugih jezikih. Pa ne le to: razmreje nas silijo, da si pomagamo iz težav tudi z denarjem in znanjem naših nekdanjih vojnih sovražnikov.

z možnarji in pripravila ognjemet, gasilci in planinci so ob pomoči tabornikov in mladine na gričih in hribih zakurili kresove. Zvečer je bila na mestnih ulicah najprej velika baklada, nato pa politično zborovanje. Jesenška Sloboda je skupaj z Ljudsko univerzo in Mestnim gledališčem pripravila celodenski kulturni program, kranjski obrtniki so v čast kongresa priredili kulturni večer in več športnih tekmovanj, frizerji pa še posebej v mestni brivnici ogled frizur. Politične organizacije, podjetja in ustanove so kar tekmovali, kdo bo lepše in v večjim oglasom v časopisu pozdravil kongres. V takratnem Gorenjskem glasu je bilo več kot sedem strani oglasov, ki so,

glezano skozi očala sedanosti, tipični primeri mešanja poslovnosti in političnosti. Jesenški hotel Korotan je v isti oglasi zapisal: "Naj živi VI. kongres naše herojske Komunistične partije!", nekaj nižje pa: "V kavarji vsako soboto in nedeljo ples!" Sindikat metalurških delavcev jesenške Železarne je poslal kongresu borbene delavske pozdrave in (med drugim)

nine. Na Bledu so se dobro organizirali in so izvedli več "sanitetnih, tehničnih in kemičnih tečajev", kasneje pa so sklenili, da je treba z nalogami PLZ seznaniti vse krajanje, predvsem lastnike hiš. V Ribnem in na Bohinjski Beli so bili upornejši: tisti, ki so bili določeni za ustanovitev organizacije protiletalske zaščite, se na to niso odzvali in so bili zato javno

ožigosani, da so malomarni in brezbrizni.

Oh, koliko drugih skrbijo imajo zdaj na Bledu! O letalskem napadu ne razmišljajo, v nebo gledajo tedaj, ko si zaradi turistov in večjega zasluga želijo lepšega vremena, sicer pa se ne bi branili "napada" kakšnih premožnih gostov, ki bi se na Bledu ali vsaj do bližnjih Les pripeljali z letalom.

C. Zaplotnik

Frontni kotiček

Ko je Osvobodilna fronta ugotovila, da je politična in ideološka vzgoja članstva pre skromna, je začela ustanavljati frontne kotičke, ki so kmalu postala "politični žarišča in zbirališče naprednih vaščanov". Pri Sv. Ani pri Tržiču so uredili kotiček v sobi nekdanjega vaškega trgovca in tudi dolocili urnik se stajanja. Ob torkih, petkih in sobotah so se v kotičku zbirali mladinci, ob sredah pionirji, ponedeljki možje in žene, v nedeljki dopoldne pionirji pa vsi, ki so hoteli poslušati radio. Kot je poročalo časopisje, se je vas po odprtju frontnega kotička politično moč razgibala, oživel je množično študij, začelo se je razpravljati o političnih in gospodarskih vprašanjih. Vse bi bilo lepo prav, če se ne bi tudi pri Sv. A malo zataknilo. Učiteljstvo, ki moralo biti "idejni vodnik poti v socializem", je odpovedalo. Še več: krenilo je na pot, vodi v mračnjačno in protiljubo delovanje, saj je mladini kazovalo, da je bolje iti v krovku kot v frontni kotiček.

Danes se vsemu temu lahko nasmejhemo. Poskus, da bi ljudje ukvarjali samo s politiko in da bi se odrekli svojemu pričanju in tudi tradiciji, se ob tem, da so Gorenjci predvsem delavci (z različnimi nazori in mišljenci), izjavil, spominjajoč frontne kotičke, ki naj bi odnili mladino od srednjeveškega selnosti, zasidrane v praznovju, pa je ostal

Oj koledo, leto lepo mlado

Oj kole — kole — koledo,
leto lepo mlado!
Da bi prav veselo b'lo,
imelo mastno brado!
Oj kole — kole — koledo!

Oj kole — kole — koledo,
leto lepo mlado!
Da b' vsak dan prinašalo
nam v hišo božjo gnado!
Oj kole — kole — koledo!

Oj kole — kole — koledo,
leto lepo mlado!
Da bi nam pomnožilo
Našo ovčjo stado!
Oj kole — kole — koledo!

Oj kole — kole — koledo,
leto lepo mlado!
Da bi vinčece sladko
Nam porosilo brado!
Oj kole — kole — koledo!

Oj kole — kole — koledo,
Mlado lepo leto!
Daj Bog, da vsi pridemo
Tje u nebo sveto!
Oj kole — kole — koledo!

Karel Štrekelj,
Slovenske narodne pesmi

Odprete strani

TONE BOHINC

HELENA JЕLOVЧAN

Želimo si, da bi nam bila Jugoslavija domovina, ne mačeha

Tone Bohinc je župnik v Retečah pri Škofji Loki, član predsedstva republiške konference SZDL Slovenije, član slovenske ustavne komisije, predsednik slovenskega duhovniškega društva.

Kako bi na kratko označili leto, ki se izteka?

»Minulo leto je bilo v našem družbenopolitičnem, kulturnem pa tudi verskem oziru zelo pestro in vsebinsko bogato. V družbenopolitičnem življenju se je močno razvijala in širila ideja pluralizma. To je tudi prav. Dzozore je čas, da ljudje z različnih političnih in svetovno nazorskih obzorij oblikujejo življenje, kakršnega želijo. Pluralizem idej in mišljenj je velika obogatitev in pridobitev minulega leta.«

Letos ste praznovali 40 let slovenskega duhovniškega društva. Kako ocenujete vlogo društva v sedanjem trenutku?

»40. obletnica duhovniškega društva je pokazala, da je društvo v vsem obdobju delovalo tako v slovenski družbi kot slovenski Cerkvi pošteno in konstruktivno. Predvsem je zaslužna društva v preteklosti, da je pomagalo iskati pa tudi našo prve stike dialoga, ki so potem pripeljali do urejenih odnosov med Cerkvijo in družbo, kakor jih imamo danes. Društvo želi

tudi v prihodnje ustvarjalno, dialoško in vsestransko delovanje in služiti Cerkvi pa tudi ustvarjati humane medčloveške odnose tako na konfesionalnem kot občne človeškem področju.«

Kako gledate v prihodnost?

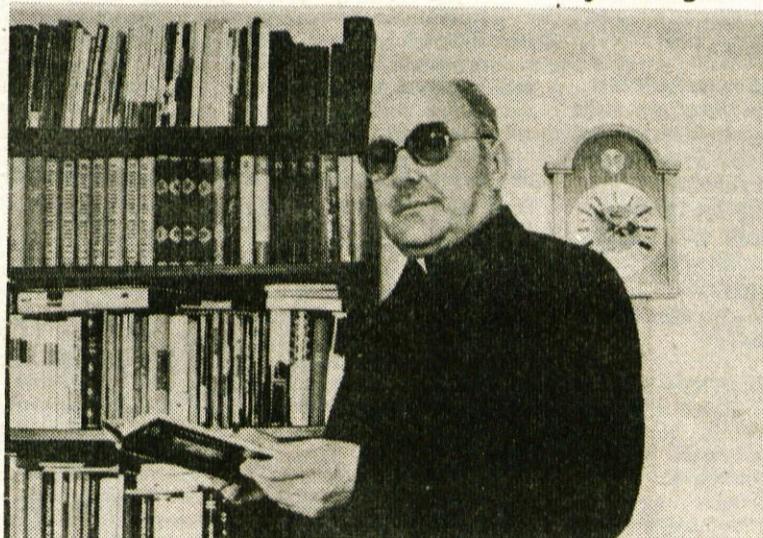
»Prerokovanje je težko in nevhaležno delo, za kar nimam ne talenta in ne karizme. Prepičan pa sem, da bo naša prihodnost takšna, kakršno bomo ustvarili. Ustvarjam jo pa vsi. Osebno sem optimist. Mislim, da so vsi družbeni tokovi in intelektualni potenciali, ki se sproščajo tako pri nas kot v svetu, potrditev za takšen optimizem. Pripravljeni pa moramo biti tudi na žrtve in odpovedi. Vse velike stvari v življenu in svetu so z njimi povezane. Če bomo gledali med seboj na to, kar nas zbljuje, ne bo nobenih problemov z malenkostmi, ki nas ideološko razlikujejo. In to je najvažnejše za našo prihodnost. To potrjuje tudi zgodovina kot modra učiteljica življenja, da je bilo veliko sovraštva pa tudi prelivanja krvi zato, ker so različne ideo- logije hotele zavzemati prednost pred realnostjo življenja.«

Kakšno prihodnost vidite za Jugoslavijo?

»Družbenopolitični trenutek, ki ga preživlja Jugoslavija, je po svoje zelo zanimiv in peser. Še bolj pa težak in resen. Jugoslavija ima samo eno prihodnost, zgrajeno na enakovarnosti narodov in narodnosti, brez kakršnekoli hegemonije večjih nad manjšimi pa tudi brez kakršnihkoli nacionalnih, verskih ali katerikoli drugih tren. Tako različne zgodovinske usode jugoslovenskih narodov in narodnosti nujno terjajo enotnost v različnosti. Ta različnost je bogastvo Jugoslavije. Prepičan sem, da velika večina naših ljudi želi živeti v Jugoslaviji, toda ne v vsakršni. Želimo živeti v taki Jugoslaviji, ki

nas bo razumela, kjer se bomo počutili doma. Nikakor pa ne želim in lahko rečem, ne želimo, živeti v takšni Jugoslaviji, ki bo mačehovsko ravna z našimi iskrenimi prizadevanji za čim večjo svobodo, za popolno izpolnjevanje človekovih svoboščin, za pravnost na vseh področjih, skratka, za državo, ki bo v vsakem oziru pravna in cilnilna. Ne morem si predstavljati, da se lahko dogaja v neuvrščeni Jugoslaviji, da nas nekatere mečejo iz te skupnosti in da nam kažejo pot v Gradeč ali Philadelphia. Tega slovenski narod ni zaslužil. Za to Jugoslavijo in takšno Jugoslavijo smo toliko intelektualno in zlasti še materialno žrtvovali, da imamo pravico tudi povedati, kaj smo, kaj hočemo in kaj želimo. Prepičan sem, da je v Slo-

veniji pa tudi v Jugoslaviji vedno več dobro hotečih in dobromernih ljudi, ki hočejo tako Jugoslavijo. Zato sem optimist. Pri uresničitvi teh idealov ima tudi Cerkve veliko vlogo. Ne politične, pač pa moralno, etično in ekumensko. Za to se Cerkev v Sloveniji, kar lahko spoznamo iz njene konstruktivne dialoške ekumenske usmerjenosti, resnično trudi in prizadeva. Seveda pa kot vernik in duhovnik globoko zaučam v božjo previdnost. Nad nami je Bog in On vodi usodo časov in zgodovine. Želim, da bi v letu, ki je pred nami, že marsikaj izmed tega tudi uresničili in v tem duhu želim vsem blagoslovljeno, srečno, zdravo, uspešno in mirno leto 1990.«

Vraže

Na novega leta dan ni dobro jesti perutnine, ampak le svinjino, ker kokoši brskajo nazaj, kar pomeni, da gre potem gospodarstvo nazaj. Svinje pa rijejo naprej in tako gre tudi gospodarstvo naprej.

Kdor gre na sv. večer ali na večer pred novim letom daleč od hiše, da ne sliši več petelina, ta bo zvedel vse, kaj se bo zgodilo v prihodnjem letu.

Vošenje noviga leta

Zdravi fantiči,
čedne dekliči
majno živet
vekomaj let

1799

Deb zlomil si glavo,
kaj vošit nevem;
Lan' tlačil sem travo,
še letas jo grem.

1798

Sto let doživelj,
na nov omladelj,
od prviga spet
začnemo živet.

1801

Preteklo sto let,
oblubim jih spet,
privosim na dalje
saj petkat deset.

1800

Se noviga leta
vsak veseli:
Si več let obeta,
vesel naj živi.

1799

Veselo se kaže
nov letašni dan,
Mi srce ne laže
ne letas ne lan'.

1802

Valentin Vodnik
Pesme za pokušino, 1806

DR. ANTON TRSTENJAK

Dobra beseda je najboljša postrežba

Dr. Antona Trstenjaka lahko najbolje predstavimo z besedami: vse življenje že hodi za človekom. Pogovarjala sva se v njegovi skromni sobici v Ljubljani, seveda polni knjig, sobico ima tudi na Brezjah, kamor se umakne, ko piše, saj v Ljubljani obiskovalci nenehno trkajo na njegova vrata. Te dni je dopolnil 85 let, v naši čestitki mu želimo še veliko zdravja.

"Živimo v črničnih časih, ko vzamem v roke vašo knjigo, pa se optimizma nalezem že po nekaj straneh in se sprašujem, od kod neki ga jemljete, kako ga lahko dandašnji toliko najdete?"

"To je možno samo, če si praoptimist v svoji naravi, se pravi, da ti optimizma ni treba šele iskati, ampak, da ga živiš iz sebe."

"Kako je to sploh mogoče?"

"Danost ali podarjenost, če hočete. Če bi govoril kot teolog, bi rekel, posebna milost je, da si optimist, če te milosti nimaš, si pesimist."

čem, najboljša postrežba je dobra beseda. Govor je vendar specifična človeška odlika, s katero se človek dviga nad ves živilski svet in tega mi ne znamo uporabljati oziroma besedo zlorabljam samo za sovraštvo, da eden drugega grizemo. Mi smo moderni kanibali na višji civilizacijski ravni, zgražamo se nad ljudožerci, pa ne pomislimo, da smo hujši ljudožerci, mi človeka počasi grizemo, da čim bolj trpi, nazadnje ga zgrižemo do kosti. Samo poglejte, koliko je bilo že onemogočenih, koliko krivic storjenih, na površje bi morali priti sposobni, pa so ostali spodaj, navzgor pa so splavalni nesposobni, lahki kot zamašek."

"Pa sva spet pri naši politiki?"

"Danes res ni več potrebno biti ne vem kakšen filozof, če pomislite, kaj se dogaja na Vzhodu, v satelitskih sovjetskih državah, v vseh, najprej Poljska in Madžarska, nato Vzhodna Nemčija, Čehoslovaška in zdaj že Bolgarija, ostale so samo tri, pravijo, da je to RAJ..."

"Tudi v Romuniji so bili včeraj nemiri?"

(pogovarjala sva se 18. decembra, torej pred krvavimi dogodki v Romuniji op.p.)

"Najbrž nas bodo tudi tam prehiteli in bomo zadnji."

"Zakaj?"

"Ker smo najhujši Balkanci, še Balkanec moraš biti, potem pa se res ne premakneš nikamor."

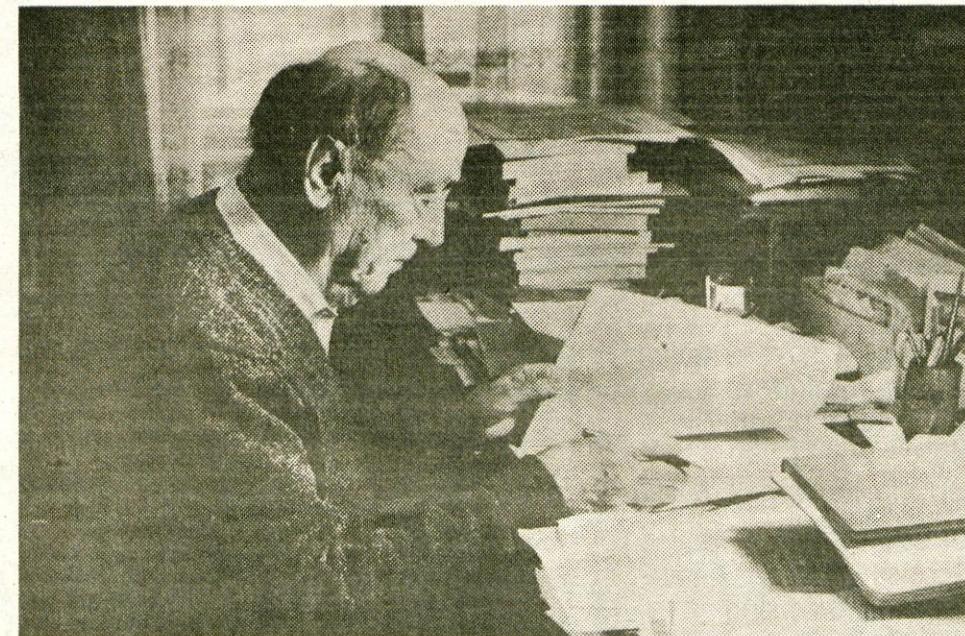
"Vendar pa smo bili poprej le prvi?"

"Navidezno, to je bila v glavnem posledica Titove osebne častihlepnosti, on se ni pustil, sebe je hotel uveljaviti in to nam je prav prišlo. Če ne bi bil takšna osebnost oziroma tako politično ambiciozen, kot je bil, bi prav tako utonili. Zato pa gre vse narazen, ko ga ni več. Leta 1945 je bil samo Tito zmožen razpadlo Jugoslavijo zvariti v celoto. Zakaj? Zato, ker je bil diktator, sam z diktaturo jo je bilo moč držati skupaj, čeprav nismo nič spadali skupaj, Hrvatov in Srbov takrat ne bi mogli drugače spraviti skupaj, so morali biti kar tisto in kar tiso so bili."

"Razlike so ostale velikanske, za nas s severa je jug v kulturnem smislu popolnoma drugačen svet, včeraj sem bila v Salzburgu in moram reči, da sem se počutila kar domače, veliko bolj kot nekje na jugu?"

"Če to Vi rečete, kaj bom še le jaz rekel, ko sem bil v cesarski Avstriji že gimnazijec, veste, kaj to pomeni, da imam najlepšaleta iz cesarske Avstrije. Zdaj sem dobil knjigo o generalu Maistru, njegov sin Burton je bil sošolec, v mojem razredu, vse to sem doživeljal. Takrat smo bili navdušeni nad razpadom Avstrije, kmalu nato pa je naše ljudstvo, prej tako navdušeno, že očitalo Korošcu, da nas je Srbom prodal, v obraz so mu to rekel, hude je doživeljal, namesto da bi mu izražali zahvalo, so mu razočarali. Zakaj? Veste, komaj si iz Gradca prišel čez mejo do Šentilja, že na prvi železniški postaji napis v cirilici. Avstriji so

"Res je, že v družini se ne pogovarjajo, živijo kot v hotelu, vsak zase, še spet hodijo, drugače pa živijo vsak svoje življenje. Ni več dialoga, se pravi, ne znamo se več povezovati z dobrohotno medsebojno besedo. Beseda vendar povezuje ljudi, vedno, ko me kdo vpraša, s čim naj vam postrežem, re-

nam reki, vi ste pa že tukaj Balkanci. Slovenije ni bilo."

"Rekli ste že, da je bila Slovenija vojni plen?"

"Saj je bila, Srbi so tako gledali na nas in zato so nas do nedavnega imeli za Švabe, še zdaj, odkar smo se pod vplivom slovenskih pisateljev in pesnikov začeli repenčiti, še zdaj ugotavljam, da smo Slovenci, prej smo bili pa Švabi. Pokojni Bojan Štih mi je pripovedoval, kako je pred leti predaval na beograjski Univerzi, slovensko je govoril, pa je kmalu iz občinstva slišal: nečemo mi to, ovo švabsko. Zanje je bila slovenčina švabsčina, Štih pa se je napravil neumnega in rekel: čujem, da želite švabski, onda švabski. In je naprej govoril nemško, kar mu ni bilo težko, saj je bil rojen Dunajčan, nemško je govoril kot materni jezik. Potem so bili pa tiho.

Za Švabe so nas imeli, Avstrija je bila švabska in mi smo bili tisti njen del, ki so ga dobili za nagrado, ker so premagali Avstrijo oziroma ker so bili na strani zmagovalcev, saj je niso oni premagali. Avstrija bi takrat Srbijo lahko pohodila v širinajstih dneh, dobro se spominjam, tudi moj oče je bil takoj mobiliziran, žene so jokale, može pa so jih tolazili, kar mirne bodite ženske, Srbe bomo v širinajstih dneh počakali, ta izraz so uporabljali, počakali. In res bi jih. Avstriji so bili politični bedaki, brez psihologije, predvideti bi morali, pa niso, da bodo Srbom prišli na pomoč Rusi, velika Rusija, ki je že tri dni kasneje napovedala vojno Avstriji in naši vojaki so morali takoj na fronto proti Rusom, na Karpati, tam so padali. Rusija je pomagal razbiti Avstrijo in Srbi so bili na strani zmagovalcev, sami pa so bili na tleh, kaj pa mala Srbija, saj nič pomenila. K temu je prišlo politična omejenost Avstrije, vedno je bila velikonemško usmerjena, nikoli avstrijsko, avstrijsko smo bili usmerjeni samo mi Slovani, zdaj pa nam očitajo, da smo razobil Avstrijo. Nismo je razibili, le ostanke smo pobrali, ko je po svoji omejenosti že razpadla.

Na isti črti je navdušenje Avstrijev za Hitlerja, saj niso bili njegove žrtve, navdušeno, histerično so ga pozdravljali. Priča sem bil temu, ko sem kolegu z graške pravne fakultete pomagal, da je zbežal, ko je bil že Hitler tam, vodila sva korespondenco, večkrat sem se peljal k njemu, da sem ga spravil ven, iz Jugoslavije sem mu še lahko pomagal, da je odšel v Ameriko in se rešil teh zločincov. To je bilo histerično navdušenje, histeričnost je bila to-

likšna, da si bil zaprt že, če si pozabil na cesti roko dvigniti v heil, niti proti ni bilo treba biti, ta ni za nas, so rekli, hop po njem."

"Vračamo se v preteklost, povoje generacije jo tako rekoč na novo odkrivamo in se sprašujemo, kaj je bilo prav in kaj ne?"

"Slovenci smo bili leta 1914 preveč panslavistično usmerjeni, naše duhovnike so v Avstriji na veliko zapirali, češ da so srbofili. Če berete spomine Ivana Hribarja, ki je bil vsaj nekaj časa formalni reprezentant slovenske suverenosti, kar so Srbi seveda hitro odpravili, spoznate, da je bil panslavist, navdušen, da smo prišli pod srbsko komando, samo da nismo z Nemci, glavno je, da smo v

rekli Gemuetlichkeit, kar je v slovenščino težko prevesti, to je neke vrste brezskrbno, dobrošuno, prijazno družabno živiljenje, ki je šlo od Dunaja preko Gradca do Maribora, do Ljubljane pa ni prišlo. Maribor je bil gemuetlich, Ljubljana pa ne več, izrazito pusta je. Naj ilustriram, kaj je Gemuetlichkeit; greš po ulici, nekaj vidiš in misel na glas poveš mimo dočemu, ki ga še nikoli nisi videl in ga nikoli več ne boš, on pa ti enako prijazno odgovori, kakor da sta stara znanca. V Ljubljani sem bil dvakrat skoraj aretiran, ker sem bil gemuetlich, nagovoril sem človeka, kaj želite, kaj hočete, ali ne veste, kdo sem jaz, lahko vas aretam, to sem doživel za prijaznost. Kot student sem bil strogo abstinent, ampak bil sem dobrošun, gemuetlich, pa so

"Pri nas sem po letu 1945 lahko razvijal samo psihologijo, filozofije, kaj še teologije pravzaprav nisem mogel, saj nisi mogel nič publicirati, zlasti pa nisi mogel svojih nazorov razviti, če si bil pošten, odkritosčen."

"Bistvo dialoga je v tem, da ogovoriš človeka z besedo, ki je njemu ljuba, bistvo polemike pa je, da ga nagovoriš z besedo, za katero veš, da je njemu najbolj zoprena."

"Srbi so nas donedavnega imeli za Švabe, še zdaj, odkar smo se pod vplivom slovenskih pisateljev in pesnikov začeli repenčiti, še zdaj ugotavljam, da smo Slovenci."

"V Ljubljani sem bil dvakrat skoraj aretiran, ker sem bil gemuetlich, nagovoril sem človeka, kaj želite, kaj hočete, ali ne veste, kdo sem jaz, lahko vas aretam, to sem doživel za prijaznost."

"Če gre za to, da moram utoniti kot Slovenec, če že moram, potem mi je manjše zlo, če utonem v nemškem morju, kakor pa v balkanski kloaki."

morju slovanstva. Profesorji na Univerzi so zagotavljali tezo, da smo samo pleme, da nismo narod, celo v matematiki nisi smeli več reči petintrideset, ampak si moral reči tridesetpet, po srbsko. Oton Župančič, navdušen za plemenstvo, ni bil za slovensko samostojno narodnost, celo največji pesnik je bil Jugosloven, panslavist. Kdor je v stari Jugoslaviji poudarjal slovenstvo, je bil veleizdajalec in to trajalo do danes."

me v Ljubljani imeli za pijanca, ko so videli, da sem dobre volje, kakor da človek brez alkohola ne more biti dobre volje."

"Smo Slovenci zaradi panslavizma plačali preveliko ceno, mnogi uporabljajo argument, da nas sicer ne bi bilo več?"

"Saj ni res, sli smo iz enega ekstrema v drugega, nič drugega ni bilo, po odborjnih silah, da se znebim Nemcov, se z vso silo vračam v naročje slovanstva, namesto da bi to naredili z lastno močjo, ne da bi se stopili s Slovani in ostali Slovenci. Vedno pravim, ko vse to doživeljam, če gre za to, da moram utoniti kot Slovenec, če že moram, potem mi je manjše zlo, če utonem v nemškem morju, kakor pa v balkanski kloaki."

M. Volčjak
Foto: F. Perdan

"Rekli ste, prisiljen?"

Odločilno je bilo še nekaj. Pri nas smo po letu 1945 živeli v takih političnih razmerah, da sem lahko razvijal samo psihologijo, filozofijo, kaj še teologijo pravzaprav nisem mogel. Saj vsi vemo, razmere so bile take, da nisi mogel nič takega publicirati, zlasti pa nisi mogel svojih nazorov razviti, če si bil pošten, odkritosčen. Moral bi nekaj po vsej sili razlagati in razvijati, kar ni bilo moje najgloblje prepričanje, tega pa noben pošten človek noče, bilo bi pod njegovo častjo. Zato sem se kar rad oklenil psihologije, se razživel v njej in njenih pro-

Dr. TONE KUNSTELJ, kristjan, človek, zdravnik o krizi slovenske družine

Slovenci potrebujemo tretjega otroka

Ljubljana, decembra - Dr. Tone Kunstelj, otroški zdravnik (medicina mu ne reže le kruha, pač pa odmerja lep delež notranjega zadovoljstva), Tone Kunstelj, človek, ki ljubi otroke in jim privošči toplo družinsko ognjišče, Tone Kunstelj, kristjan, ki mu je družina svetinja... V vseh svojih vlogah je naš sobesednik zaskrbljen za položaj družine, ki ji sicer splošna deklaracija o človekovih pravicah kot »naravni in temeljni družbeni celici« daje pravico do posebnega družbenega varstva. Toda praksa se je že precej oddaljila od zapisanega. Kriza družine pomeni tudi krizo naroda. Ceteč materialno, družbeno in moralno krizo družine so slovenski krščanski demokrati sestavili program, ki naj temeljno družbeno celico spet postavi na noge. Pod program je podpisani dr. Tone Kunstelj.

Bolečina naroda

Slovenski krščanski demokrati ste svoj program zasnovali na družini, morda zato, ker vas skrbi kriza slovenske družine. Kje vidite razloge za družbeno razvrednotenje družine?

»Starim vrednotam smo vzeли njihov sijaj, novih pa še nismo dali. Človek mora živeti od nekih vrednot, idealov, potrebuje zgled. Pri razvrednotenju družine je tako, kot bi družina plavala v praznem prostoru. Pomislimo le na razveze, število otrok, alkoholizem, samomore, mladinski kriminal, mladinski alkoholizem, zanje lahko v veliki meri trdimo, da izhajajo iz krize družine, družine kot mesta vzgoje, mesta odraslanja, mesta, kjer naj bi bil otrok zavarovan, pa n. Družini smo vzeli mesto vzgoje za vrednote, otrok jih vse manj dobiva v družini in čedalje več med vrstniki, v soli. Za nas kristjane to ni v krščanskem duhu. Vsak oče ali mati želite, da otroci sledijo njenemu vzgledu. Če se to izrodi, ju obvlada osebna bolečina. Če se izrodi v tako patologijo, da je narod prizadet, je pa to bolečina naroda kot celote.«

V programu nasprotujete t.i. liberalizaciji v družbi, na primer sproščenim odnosom med spoloma, izvenzakonski skupnosti, svobodnejši spolni vzgoji, splavu, razvezam, skratka starem, ki so nam bile dane, da bi bili bolj svobodni.

»Vsek človek neizogibno radi svobodo, vendar je vsaka svoboda omejena s svobodo drugih. Če gre ta na račun življenja druge osebe, je to lahko nekaj izrazito negativnega.

Ne nasprotujem svobodni spolni vzgoji, pač pa trdim, da spolne vzgoje sploh nimamo. Vendar jo nujno rabimo. Kje bo naš mladostnik slišal kaj pametnega ne le o telesu, temveč tudi o odnosih med partnerjema nasprotnega spola? Vprašal bo mater pri rosnih štirih, petih letih, kasneje težko. Če starša ne bosta uspela najti stika, bo do začetka pubertetne dobe zamujeno tisto, kar naj bi od spolne vzgoje otrok dobil v družini. Marsikdo ni dobil spolne vzgoje od svojih staršev, tako jo tudi težje prenese na svoje otroke. Marsikdo se o spolnosti pouči pri vrstnikih, namesto pri starših. Načrtna spolna vzgoja ne bi smela biti zgolj v tem kontekstu, temveč v kontekstu vzgoje za življenje, ki naj bi našla mesto tudi v šolskih programih, ob koncu osemletke, pa med srednjim šolanjem.«

Ce vas prav razumem, v tem smislu vendar ne prepričate to začetno vzgojo šoli in ne družini? «Da in ne. Prvo mesto naj bi imela družina. Nekaj staršev se bo znalo približati svojim otrokom in doseči, da jim bodo prisluhnili. Mladostnik včasih odklanja nasvete staršev, v soli pa je pripravljen (ali prisiljen) poslušati. Nekako moramo otrokom posredovati to znanje. Toda najprej naj to dobijo pri starših. Bodo že znali, ce ne z besedo, pa s primerno knjigo, ki jo bodo otrokom »podtaknili« kam na polico, da se bodo

ob priložnosti poučili iz nje, tako kot smo take knjige nekoč vse našli v knjižnicah svojih staršev. Seveda pa je pomembno, ali najdeš prej »Ljubimca lady Chaterley« ali kako pa metno knjigo, denimo Tekavčičev za dekleta ali kaj podobnega.«

»Štelenga« za zakon

Vzgojo o odnosih med spoloma, tisto institucionalno, dobijo pari šele pri predzakonskem svetovanju. Nekaj misli o slednjem ste zapisali tudi v programu krščanskih demokratov.

To svetovanje poteka v Cerkvi že več kot dvajset let. Tam zajamemo polovico parov, ki se poročijo v Sloveniji, medtem ko ostala polovica ne sliši ničesar. V okviru cerkvene priprave na zakon pari slišijo 10 do 20 odstotkov krščanskega, vse ostalo pa iz medicine, psihologije, sociologije ali občecloveških principov za življenje v dvoje. Mislim, da je laična družba tudi spoznala, da je to koristno in da je mladim treba nuditi tovrstni znanji. Laično predzakonsko svetovanje je potekalo deset let ali več, začetkom leta 1989 pa je na lepem ukinjeno. Že tisto, kar je dotele obstalo, je bilo različno dobro izpeljano, odvisno verjetno od lokalnih dejavnikov. Velikokrat je bilo dovolj, če sta se mlada dva le enkrat prikazala na predavanje in dobila sta žig, kot na nekakšni »štelengi«. Naj se ne sliši kot samohvala cerkveni vzgoji za zakon - toda ponokod so pare na občini spraševali, ali bodo hodili tudi na cerkveno pripravo. In če je bilo tako, so navrgli: vama bodo pa tam vse povedali. Na žalost je bilo od mladih kdaj slišati, da je tisti pouk na občini bolj omejen na pravni poduk, kjer povedo, da imata mlada tudi pravico do ločitve. Toda tedaj govoriti o ločitvi je po mojem osebnem okusu nepričerno. Zdaj ko obveznega predzakonskega svetovanja ni, polovica mladih nič ne sliši o zakonitosti skupnega življenja. Mislim, da bi morali to vpeljati nazaj.

Zwei-kinder sistem

Prišla sva do družine. Ko več let zapored ugotavljajo zastrašujoče nizko rodnost, nam demografi napovedujejo skorajšnji kolektivni samorom. Država pa mladim ljudem, družinam ne zagotavlja niti eksistenčnih pogojev, da bi imeli več kot 1,8 otroka, kolikor je menda statistično povprečje. Pomislimo le na stanovanja in trnovno pot do njih, na ničeve otroške dodatke, na področne dopuste, na delovnik mater, tudi ekološke probleme. Krščanski demokrati ste se teh pomanjkljivosti natanko lotili, in to z argumenti, številkami, denarnimi viri...«

Ljubljansko Delo je o demografskih razmerah pri nas pravkar objavilo dvoje dobrih člankov izpod peresa dr. Gorjša. Dokazujeta, da Slovenci morda rabimo tretjega otroka, da se ne bi smeli držati »zwei-

kinder sistema«. Slovensko povprečje, ki je izšlo iz tega sistema, je trenutno 1,7 ali 1,6 otroka na družino, pred kratkim sem za Maribor slišal celo podatek, da 1,2. Na enako nizki ravni so v Jugoslaviji še na Hrvaškem, v Vojvodini, ožji Srbiji, razen zahodnega dela tudi v Makedoniji, vprašanje je, kaj je z črnogorskimi hribi, razen primorja, kjer je življenje lažje. To ogroža vsak posamezni narod, ki je pod demografskim minimumom, ta pa je 2,15, se pravi, toliko otrok bi se moralno roditi na družino, na par, da bi zagotovljalo vsaj biološki obstanek naroda. Z 2 otrok prideamo na 1,8, ker se vsi ljudje ne poročijo, ker na žalost vsi poročeni nimajo otrok. Za biološki obstanek bi potrebovali, da bi približno vsaka tretja žena rodila tri otroke, vsaka četrta, peta morda štiri, da bi dosegli 2,15. Jasno, ni zadosti, da mladim zapovemo, naj rodijo tri otroke. Kaj jim pa družba nuditi, kaj jih spodbuja v imenu družbe, naroda, da bi imel več otrok? Družba mora ukrepati na tem področju. Poglejmo, izračunali so, da se bo s sedanjim trendom začelo po letu 2000 število Slovencev v matični Sloveniji zmanjševati in nekako 2073. naj bi v Sloveniji živel le še okoli 400.000 Slovencev. To pa ne bo prazen prostor, kar pomeni, da bodo Slovenci živeli v Ljubljani in še nekaterih središčih, vse ostalo pa bi bilo neslovensko prebivalstvo. Bodo to Avstrijci, Nemci, Italijani, ki tudi ne rojevajo dovolj (v severni Italiji je povprečje pod 1 otrok na družino), bodo to Albanci ali kak drug narod, ki se bo naselejval v tem biološko in ekonomsko praznem prostoru. Ne bo namreč delovne sile, ki bi dajala življenje gospodarskemu razvoju. Toda naseljevanje vodi do narodnostnih napetosti, kakršne poznamo na Kosovu, tam pač v najostrejši obliki. Rasne nemire poznamo tudi v Franciji, Angliji, v deželah, kjer so se iz njihovih nekdanjih kolonij množično priseljevali ljudje drugih ras in se domačini čutili ogrožene, kar je pridelalo do izrazitih nesoglasij.

Stanovanja, otroški dodatek, dopusti...

Kaj nam je Slovencem storiti?

Trenitno najbolj pereče je vprašanje strehe nad glavo. Kreditne za nakup hiše ali stanovanja je nemogoče odpeljevati. Mlada, ki nimata bogatih svojcev, si težko omisita skupno eksistenco. Zato bi morali oživiti usmerjeno družbeno zidavo: če lahko zdajle v Ljubljani mislimo na zdavo najpreprostješih stanovanj za nadomestilo barakarskih naselij na savskem produ, bi morali nekaj podobnega, a z višjim standardom, ustvariti za mlade družine. Pred kakimi 15 leti v Ljubljani pomnimo dobro zamišljeno gradnjo stanovanj za mlaude družine, od koder naj bi se po 5 letih izselili in iskali druge možnosti, pa se je to izrodiло. Večina jih je ostala pod isto

gati, so tudi sami tretji ali četrti otroci. Če so naše materne nekoč znale dati življenje tretjim, četrtim otrokom, bi tudi mi lahko bili velikodušni in se odločali za kakega otroka več.«

To ni le stvar trenutne krize. Že pred leti so govorili, da se v težkih časih ne gre odločati za kakega otroka več. Pa niso bili težki časi, se pravi da to ni le stvar ekonomskih razmer, tudi miselnih. Trenutno sem zelo vesel neke simpatične reklame na TV, ko moški vzame torto iz hladilnika in jo pribalansira na mizo, za katero sedijo trije otroci. Tudi na tak medijski način velja spodbujati miselnost k številnejšim družinam.«

Davek za samec

Govorite o finančni stimulaciji družine za več otrok, v programu pa je beseda tudi o tovrstni destimulaciji za pare brez otrok in za samec.

Tako po objavi programa me je v pismih bralcev nekdo dopisoval okral zaradi t.i. samskoga davka. Naj pojasnim, da program, ki je bil objavljen pod mojim imenom, ni izključno moje delo, v njem so misli več idejnih avtorjev iz krogov krščanskih demokratov. Naj spomnjam, da tovrstni davek v nekem smislu že imamo: vsak, ki ima visoke dohodke, jih je januarja dolžan prijaviti, da mu od njih odmerijo davek. Če je človek sam in na dobrem delovnem mestu, ga že mora odšteti. Tudi sam sem ga spocetka plačal, ko sta bili pri hiši dve plači, otroci pa se nama z ženo še niso rodili. V tem smislu že zdaj poznamo samski davek. Pozna pa ga tudi tujina: ne vem, ali ravno zato, da bi spodbujali k življenju v dvoje, verjetno zgorj menijo, da imajo samski ljudi manj živiljenjski stroški kot družine, kjer tudi otroci nekaj stanejo.«

Kaj pa pari brez otrok? Vsi namreč niso brez njih po svoji krividi?

Vsak deseti par po ginekoloških statistikah ne more imeti otrok, kar je tragedija zase. To bi se dalo kompenzirati drugače. V tujini gojijo prakso, če da denar v dobrodelne namene, ti odstejejo obveznosti za davek. Ni nujno, da gre ta denar ravno v cerkvene namene, lahko tudi za revne, invalidne otroke, slepe, umsko prizadete otroke ali tudi za nam znane primere, ko bolnišnice zbirajo denar za medicinske aparature. Taki darovi bi bili izraz solidarnosti samskih ljudi do družin.

Ko ste poprej govorili o tem, kaj smo storili iz naših žena in mater, se mi je utrnila misel, kakšen odnos imate do ideološko deklarirane enakopravnosti žena.

Vzgoja k enakopravnosti žena je šla le v materialno, ne le materialno in ekonomsko, spodbujati za več otrok. Nikoli ne bi smel biti normalen vzorec dveh otrok, in žena, ki se odloča za tretjega, deležna posmeha. Pravkar sem s Štajerske slišal zgodbo žene, ki se je odločila za tretjega otroka. Zadružnične nosečnosti je moralna v bolnišnico in še jí je dobesedno dejal: vi ste nas zasili, mi bomo pa vas. In so jo po prihodu s porodniškega dočista tako nizko ocenili in jí naprtili še dodatno delo, da je bila res reva.

Tretji otrok naj ne bo sramota

Namreč da bi ženi za vsakega otroka čestitali, ji lajšali položaj, tako čustveno kot ekonomsko, pa jo zmerjamo in imamo kopico pripombe. Mariskdo od teh šefov in sodelavcev, ki ženi očitajo, češ ali si ne znaš poma-

»Vloga moža v družini počasi prerašča patriarhalne okvire. Ni več tisti mož, ki je bil glava družine in je skrbel za njen materialni obstanek, pač pa prehaja odnos v družini v večjo enakovrednost moža in žene, ker je tudi žena tista, ki s svojim delom prispeva k materialnemu obstanek družine. Zaradi tega ima tudi pravico do sodelovanja. Vedno rečem, da morata v vsaki stvari skupnega življenja zakona odločati v dvoje. Ob zaposleni ženi je razumljivo, če hočemo doseči prijetno družinsko sožitje, da mož prevzema tudi nekaj t.i. ženskih opravil. Meni osebno ni tuja ne pomivalna krpa ne sesalec.«

Splav - umor nerojenega otroka

Zenskam moje generacije, vzgajane v duhu emancipacije, je tudi odnos do splava privzgojen kot pravica o svobodnem odločanju ženske o rojstvu otrok. Vi ostro nasprotujete splavu kot človek, zdravnik, kristjan?«

»Vrstni red je treba obrniti: najprej kot kristjan, nato kot človek, zatem kot zdravnik, sicer pa se v mojem odnosu do splava prepletajo vse tri komponente. Nauk krščanske cerkve že tisočletja vztraja, da je splav nesprejemljiv, da je umor nerojenega bitja. Kot človek otroke ljubim, zato sem se tudi odločil za poklic otroškega zdravnika. Kot človeku mi je vsak življenje vrednota, ne le življenje nerojenega otroka, tudi življenje prizadetega starčka, vse tri kategorije ljudi, ki so odvisni v odnosu do drugih ljudi. Miselno odpira odnos do splava tudi pot k evtanaziji. Če je nekaj dovoljeno pred rojstvom, ker to po mnenju nekaterih ljudi še ni življenje, se najdejo tudi mnenja, da denimo vegetiranje na invalidskem voziku ali po kapi v postelji ni človeka vredno življenje. Toda zelo kočljivo je, kaj je človeka vredno življenje, kar za enega je, da drugaga ni. Ta izraz počasto uporabljamo, ko utemljujemo splav pri otroku, ki bi se morebiti rodil prizadet. In kot zdravnik: za moje osebno etično utemeljivo odnosa do splava bi se lahko dotaknil že Hipokrata (400 ali 500 let pred Kristusom), saj je v prilogi rečeno, da »ženi ne bom dal sredstva za odpravo telesnega plodu«. Danes imamo ženevsko prisojno, ki pravi, da »bom spopštoval življenje od spocetja daje«. Enako formulacijo ima naš kodeks etike. Te formulacije smo hote ali nehote prezrli, se po njih ne ravnamo, kar je žalostno, celo dvolično. Na eni strani se za življenje prizadetega otroka trudimo in borimo, na drugi pa še pred rojstvom zlahka odrečemo pravico do življenja.«

Ste oče štirih otrok, torej tudi praktik, ne le teoretik številne družine. Kaj bi s svojega družinskega vidika povedali bralcem ob družinskih praznikih?

»Božič je bil že od nekdaj bolj intimni praznik družine, takrat se nekaj ni spodbilo hoditi okoli. Novo leto je bilo čisto drugačno - veselo, držabno, s skupnim silvestrovjem... Sicer pa bi morali vztrajati v družini in si ne pustiti vzeti božiča kot praznika, ko se družina zbere doma in vlada čisto posebno vzdušje. Kristjani se bojimo, da bi komercializacija, ki jo zadnje čase zganjamamo okoli božiča, praznikane razvrednotila.«

D. Z. Žlebir

Kaj bi bilo, če...?

Če bi pred sto leti ostal pri življenju nadvojvoda Rudolf, ki mu ni bilo sojeno, da bi postal naš cesar, potem...

Leto gre h koncu in uredništvo našega lista je povabilo k pisanju o tem, kaj si kdo želi v naslednjem, novem letu ali pa kar v prihodnjem desetletju, tja do konca tisočletja. Sam si sicer želim marsikaj, vendar spoštovanega bralstva to gotovo ne bi kaj dosti zanimalo; tisto si želim za nas vse, pa na dejanski potek naše prihodnosti ne bo imelo nobenega vpliva.

Tisto, kar bo, je preveč odvisno od tistega, kar je, oziroma je bilo, da bi se ravna po naših željah. Kar je bilo, je bilo in tega se ne da spremišljati in popravljati. Lahko se sicer vprašamo, kaj bi bilo, če se pred sto leti avstrijskemu finančarju Aloisu Hitlerju ne bi rodil sin Adolf ali pa, če se deset let pred tem ne bi rodil Josif Visarionovič Džugašvili, bolj znan pod imenom Stalin?

Tako premišljajoč se spomnim še na kronskega princa Rudolfa (1858-1889), ki je imel po očetu Francu Jožefu naslediti cesarsko krono, a je moral pred sto leti ne-nadoma in kruto umreti. Z ljubico Mary Vetsero naj bi v lovskem dvorcu Mayerling naredila samomor. Kdo ni slišal za to senzacionalno zgodbo, ki še danes vzinemirja duhove? Tudi Rudolf je imel velike želje glede svojega poslanstva in čeprav je bil iz cesarske družine, je obupal nad možnostjo, da bi jih kdaj uresničil... Kaj si potem takem sploh lahko želim(o) in koliko te želje veljajo sto let kasneje?

Cesarjev edini sin Rudolf je bil ena najbolj nadarjenih, očarljivih in tragičnih osebnosti v naši nekdanji cesarski hiši. Bil je dobro vzgojen in še bolje izobražen, hkrati pa čustveno nestalen, nerozen in nepredvidljivega ravnjanja, kar vse naj bi imel po materi, cesarici Elizabeti iz bavarske vladarske hiše Wittelsbach. Bil je preveč »Bach« in premalo »Burg«, so radi pripominjali sodobniki. Živo se je odzival duhu in pobudam časa, nikakor pa zahtevam, ki so izhajale iz tradicije Habsburžanov. Razkorak med njim ter med očetom in njegovimi svetovalci se je kmalu sprevrgel v tipični spopad dveh generacij. Nasprotje med habsburško fevdalno in klerikalno tradicijo in med zahtevami časa, ki jih je postavljalo »stolečje znanosti in nacionalizma«, se je tako po svoje izrazilo tudi v sporu med očetom in sinom in bilo za slednjega usodno.

Rudolfova mati Elizabeta je bila ob brezdušnem Francu Jožefu kakor kaka cesarska Mada-

me Bovary in sin ji je postajal v svoji begavi in spremenljivi naravi res vse bolj podoben. Tudi njegov odnos do žensk je bil nekaj posebnega. »Rudolf je bil več kot lep; bil je naravnost zapeljiv«, je izjavila princesa Luise von Coburg. Žensk mu tako ni manjkal, okusil jih je preveč in prezgodaj in jih zato nai kaj dosti cenil. Kot predstolonaslednik se je moral poročiti z žensko kraljevske krvi in katoliške vere. Edina te vrste, ki je bila kaj podobna od tistih, kar jih je Evropa takrat premogla, je bila belgijska princesa Stephanie. Bila je silno mlada in s svojimi petnajstimi leti ni bila »niti riba niti meso«, je pripomnila njena mati. Zakon je bil v začetku kar srečen, ob rojstvu hčerke pa so zdravniksi princesi odsvetovali, da bi še kdaj zanosila, saj bi ob ponovnem porodu tvegala življenje. Vladarski zakon brez moških potomcev pa ne šteje veliko in tudi ta se je hitro skrhal. Skrhalo se je tudi prestolonaslednikovo zdravje. Kot glavni inspektor pešadije se je podajal

</

Učitelj, zdravnik, duhovnik - vsem je skupen izdelek Človek

Redki so zares poklicani

Škofja Loka, 27. decembra - Učitelj, zdravnik, duhovnik je bil že v starih časih posebno spoštovan poklic. Pa ne le zaradi znanja, s katerim so se dvignili nad neizobraženo množico, ki so jo bolj ali manj (ne)uspešno opismenjevali in ji celili telesne rane. Bili so ljudem najbližji, če že ne edini, prosvetitelji, ki so vrgajali za življenje, razumeli drobne človeške slabosti in jih odpuščali, bodrili in tolažili, skraka, skrbeli za duševno zdravje, mir. V današnjem sodobnem času, na pragu 21. stoletja, v dobi računalnikov, pomen teh poklicev ni zbledel, celo nasprotno; na eni strani znanje, delo, denar kot prednostni cilji življenja, na drugi pa posledice preobremenjenosti in neuspehov zaradi (pre)visokih ciljev, ki se odražajo v stresih, duševnih stiskah, boleznih nove dobe... V takšnih časih ni najbolj pomembno, da je učitelj živi leksikon znanja, da je zdravnik strokovnjak v diagnostiki, ki kot po tekočem traku piše napotnice in recepte; njun končni izdelek ni stroj, človeški robot, ampak človek z dušo, čustvi, strahovi, človek z veliko začetnico. Duhovnika novi časi niso premotili, mislim, da ravno nasprotno, da je pravi čas zaslutil nevarnost razčlovečenja in se ji postavil po robu. Nekoliko kasneje sta jo doumela - seveda govorim na splošno - učitelj in zdravnik, ki pa se tudi že počasi vračata k osnovnemu cilju svojih poklicev, iščeta pot do človeka. To ni lahko, saj je vsak človek izvirnik. Zato tudi vsak ne more biti učitelj in zdravnik, le redki so zares poklicani.

Bogica Krvina, učiteljica, ravnateljica v OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

Učiteljišče je bilo odlična šola

Bogico Krvinovo poznam že več let, še posebej spoštujem njeni prizadevanja in uspehe pri delu z bolj nadarjenimi učenci. Ta hip jo živo vidim pred seboj: s kakšnim pristnim navdušenjem mi je tolmačila metodo miselnih vzorcev, kako ponosna mi je ob koncu prejšnjega šolskega leta predstavila učence, ki so bodisi v znanju, športu ali kako drugače izstopili v slovenskem oziroma zveznem merilu.

»Na svoja šolska leta imam lepe spomine,« pravi. »Prvo leto po vojni, ko sem prestopila šolski prag v Gorenji vasi, so vsakega, ki je znal malo pisati in računati, posadili kar v drugi razred. Takrat še ni bilo enotne osmiletke, ampak štiri leta nižje osnovne šole in potem tri leta nizeje gimnazije. Začela sem torej v drugem razredu in po šestih letih, ko mi jih je bilo komaj tri najst, končala. Spominjam se

veselja zaradi konca vojne; v šoli smo imeli ogromno proslav, veliko smo peli, recitirali, proglašali udarne. Učiteljice so bile mlade, nekatere so prišle iz partizanov, kasneje opravile tečaj in postale učiteljice. Zdi se mi, da je takrat postal učitelj sti, ki je bil res poklican, iz ljubezni. Zato tudi strokoyne ponajmljivosti, če so se pojavile, niso bile tako očitne.«

Prva leta po vojni je bil v šoli tudi verouk, ocena iz verouka je bila zapisana v spričevalu. »Potem so verouk prestavili v cerkev. Otroci smo se spraševali, zakaj tudi Miklavža naenkrat niso bili več. V dvorani TVD Partizan nam je ruski mužik delil darila. Vsega tega takrat nismo razumeli, se ob spominih na smehne Bogica Krvina.

»Razmišljam, zakaj sem se odločila za učiteljico. Bilo je že pri sedmih letih. Ne vem, zakaj. Želja je bila v meni. Tako sem

po nižji gimnaziji odšla v Ljubljano na učiteljišče. Učiteljišče je bilo odlična šola za izobraževanje učiteljev. Prav v obdobju od 15. do 20. leta je mlad človek najbolj dojemljiv. Če ima dobre profesorje, svetovalce, vzgojitele, lahko ogromno pridobi. V učiteljski zgradbi je bila osnovna šola, vadnica so jo imenovali, kjer so delali najboljši učitelji, ki so bili vsak trenutek pravljivali pomagati tudi mladim učiteljskim. Uporabljali so najsodobnejša učila. Prisostovali smo njihovim uram, že pri 16 letih smo začeli tudi sami nastopati. Mislim, da je današnja pedagoška gimnazija dobra osnova za marsikateri študij, le za pedagoškega se dokaj redki odločajo. Morda tudi zato, ker še v četrtem letniku prvič zares stopijo v razred in še to le za štirinajst dni. Trudim se, da v tem času praktikantom, ki pridejo na prakso v našo šolo, čim-

več damo. Marsikateri, ki je imel v sebi že zatajeno veselje za poklic, se je prav po praksi premislil in se odpovedal nameščanemu študiju v drugi smeri.«

Sola je bila vedno manj po meri otroka. Na predmetni stopnji so po zlitju v enoto osnovno šolo programi za veliko otrok postali preveč zahtevni.

»Tudi s pedagoške akademije, kamor sem vpisala prvo leto, ko so uvedli študij višje stopnje za razredni pouk, smo bili naravnani na storilnost, od otrok smo morali čim več zahtevati. V začetku niso razumeli, zakaj se otroci spreminjajo. Kopiranje znanja je bilo prehudo, temu se je pridružilo še preverjanje s testi, posledice pa: otroci so zasovražili šolo, postajali so nasilni, bolni, doživljali stres, begali od doma, kradli... Nekako zadnje desetletje šola spet teži k zmernejšemu obremenjevanju otrok oziroma k takšnemu (različnemu) obremenjevanju, kot ga posamezni učenci zmorcejo, da svoje sposobnosti maksimalno razvijejo. To se mi zdi osnovni cilj, ki mu mora danes učitelj slediti. Zato ni več tako pomembna (samo) množina znanja, ampak so spet poudarjene vrednote humanosti, upoštevanje človeka kot posameznika, njegove potrebe, učitelj naj bi ustvarjal sproščeno vzdušje, skušal slediti zahtevam sodobnih pedagoških teorij, spoznal otroka, njegovo doživljjanje,

ga motiviral za učenje.«

Bogica Krvina zelo naklonjeno gleda na demokratizacijo slovenske družbe, ki se odraža tudi v šoli in ki nujno zahteva bolj demokratičnega, samostojnega, ustvarjalnega učitelja. »Vedno sem spodbujala otroke, da so povedali, kar so mislili. Ne samo z otroki, v vsaki sredini je lažje delati in tudi rezultati so boljši, če so misli proste, da omogočajo dialog, dogovore. Žal je za koga še vedno najlažje eno uro snov predavati, drugo pa preverjati znanje. Zato želim, da bi bil učiteljski poklic družbeno prav vrednoten, da bi vanj prihajali najboljši ljudje.«

Za prenekaterega ravnatelja v šoli pravijo, da je najprej direktor, šele potem pedagoški vodja. Bogica Krvina ubira nasprotno, pravo smer. Najbrž tudi zato »njen« kolektiv deluje dokaj homogeno, ustvarjalno. »V človeku vedno iščem dobro. Vsak ima nekaj dobrega in to je treba poiskati. Vem tudi, če ga kdo polomi, je že sam slab v volje, nesrečen, nobenega smisla nima napako še bolj poudarjati. Tega se držim tako pri učencih kot sodelavcih, učiteljih. Če građi na dobrem, slabo kar samo odpade.«

Dr. Gregor Habjan, specialist splošne medicine v zdravstveni postaji Železniki

Po novem letu družinski zdravnik

Bolniki iz obeh dolin škofjeloške občine imajo to strečo, da se jim je ohranila približna slika družinskega zdravnika, kakršne meščani videvamo samo v zahodnih filmih. V zdravstveni postaji v Železnikih je eden od treh splošnih zdravnikov dr. Gregor Habjan, ki je najprej povedal, da bodo po novem letu z nekaterimi organizacijskimi spremembami tamkajšnji zdravniki zares postali družinski.

»Dosej smo vsi trije počez, brez reda in pravil, zdravili vse ljudi, od otrok do najstarejših. Naš starosta, dr. Rešek, jih je najbolje poznal, ker je dolga leta delal sam. Zase, ki imam tu

desetletno prakso, priznam, da jih ne, deloma tudi zato, ker se po koncu zdravljenja pri meni »zgubijo«, deloma pa se grupirajo po zdravnikih glede na vrsto svoje težave (alkoholizem, psihosomatske motnje); posledica tega je, da se tudi zdravniki grupirajo, kar pa ni prav.«

Ce trije zdravniki hodijo k eni družini, potem je razumljivo, da je to družino težko pozdraviti. Težko je tudi za zdravnike, ki ne poznajo celote, ampak spremljajo le določene bolezni določenih bolnikov. Zato sprememb, ki jo načrtujejo po novem letu. Vsek bolnik oziroma cela družina si bo po svoji volji izbrala zdravnika, ki bo

poslej njihov družinski zdravnik. Po enem letu, če bodo ugotovili, da so slabo izbrali, bodo lahko zamenjali.

»Delo splošnega zdravnika je socialno-medicinsko, potrebna so tudi določena znanja s področja psihologije. Sprva, ko sem spoznaval, da na terenu ni veliko čiste medicine, je moje navdušenje rahlo splahnilo. Študij medicine me namreč ni pritegnil zgoraj zaradi humanosti, še manj zaradi denarja ali ugleda, vlekla me je predvsem stroka, prepričanje, da bom kot zdravnik lahko kaj koristnega dal od sebe. Zato pravim, da sem bil v začetku nekoliko razočaran. Potem pa, ko sem opravil

specializacijo splošne medicine, ko sem se vživel v ljudi, ko sem našel svoje mesto v postaji, sem bil zadovoljen. Sestra me včasih

opomni, češ da se predolgo zamudim z bolniki v ambulanti. Jaz pa mislim, da se je treba z njimi tudi pogovoriti, jim reči kakšno spodbudno besedo, jih poslušati, saj so to pretežno starejši ljudje, željni dobre besede. Opažam namreč, da telesnih bolezni ni tako zelo veliko, ampak je veliko psihosomatskih. Te pa je mogoče ozdraviti le sodelovanjem bolnika, njegove družine, delovnega kolektiva.«

Odgovornost splošnega zdravnika je predvsem, da bolniku ne škoduje, če ga že sam ne more pozdraviti. Delo splošnega zdravnika bi bilo po svoje lažje, če za njimi ne bi bilo specialistov, bolnišnic, meni dr. Habjan. Gotovo bi več bolezni sami pozdravili. Tako pa je vedno prisoten kanček bojazni, kaj, če sam bolniku ne more nuditi tistega, kar bi mu bolnišnica. Zlasti je ta dilema očitna v prvih letih

prakse, potem ko na osnovi pravilnih predvidevanj, odločitev, dobrega dela zraste samozavne, samozavest, je pisana napotno vedno manj.

»Čutim, da me ljudje ne odklanajo. Tudi kakšnih hudih konfliktov nimam. Najbrž pa vedno nisem naredil »usluge« vsakomur, ki je menil, da sem jo dolžan.«

Druga zdravnikova ambulanta, poleg prave v zdravstveni postaji v Železnikih, je teren. Ne le teren, ki pride z dežurstvom oziroma tako imenovani nujni primeri. S hišnimi obiski »svojih« bolnikov, ki jih druge prepričajo dežurnim, so zdravniki iz Železnikov ohranili pristne odnose z bolniki. Tem ob obiskih namenjajo tudi nekaj kapljic zdravila za dušo, nekaj tolažilnih in nekaj spodbudnih besed, ki včasih celo bolj zaležajo kot prava injekcija.

Miro Bonča, duhovnik, župnik v Poljanah

Duhovnik daje temelj morali

Miro Bonča je edini župnik v Sloveniji, ki deluje v svojem rojstnem kraju, v Poljanah, in to celih 28 let. Nikdar drugoga ni bilo takrat, da bi z vsaj kancem veselja prišel lepiti koščke razbite fare, graditi novo cerkev na stare ruševine. Sicer pa Miro Bonča niti ni bil bog ve kako navezan na Poljane, ko se je vračal. Komaj desetleten je namreč odšel v Ljubljano, v šole.

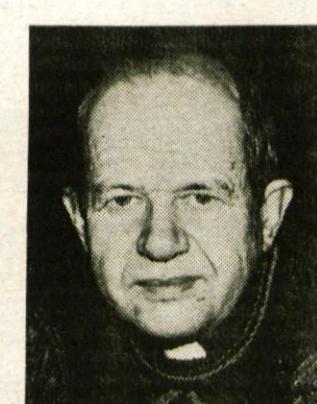
»Če bi vprašali vse duhovnike, ne bi dobili dva enaka odgovora na vprašanje, zakaj je kdo postal duhovnik. Vsek ima svojo zgodbo, svojo odločitev, ki je posebna in osebna in nad človekom. Tudi sam bi vam težko rekel, zakaj. Gotovo pa ne zato, ker me je veselilo. Vsakemu dočemu duhovniku se nekoliko

upira biti duhovnik iz povsem življenskih nagibov; odpovedati se mora moškosti, družini, marščemu posvetnemu. Nekaj ga všeče, čeprav je svoboden, klic od nekje drugje, ne iz njega samega.«

Prav v nadnaravnosti odločitve Miro Bonča vidi tudi trdnost duhovnikov; če jim je še težje, so v poklicu zadovoljni, zelo zelo redki so, ki ga zapustijo. Pa še ti, kot je razbral iz pogovorov z njimi, bi najraje nazaj, razklani so, nesrečni, ne morejo se ujeti v življenje, nekaj jih manjka.

Ko se je sam odločil za lemenat, ga je hkrati mikala tudi filozofija in tehnika in čeprav je bil že zdavnaj prej odločen, je sklenil še zadnjič temeljito pretehtati tudi drugi dve mož-

mo razneti žerjavico, prižgati iskre ne more. Vendar pa tako močnega pečata, kot ga ima ra-

vno duhovnik pri oblikovanju cele generacije ljudi v kraju, tudi nevernih, po Bončevem prepričanju nima noben drug poklic, tudi učiteljski ne. Duhovnik je namreč še edini, ki dela iz idealizma, ne zaradi denarja. Čeprav mu vse vzamejo, bo otroke učil naprej. Idealizem mu odpira vrata do ljudi, src.

»Duhovnik ima stik z ljudmi, posebno z bolnimi, umirajočimi, trpečimi. Ko jih drugi zapustijo, jim ne morejo več pomagati, je on edina opora v tolažbi. Že zato se spača biti duhovnik,« pravi Miro Bonča. »Ljudje se odpirajo, če čutijo, da jih ima rad. Tudi mladi, razklani, s svojimi težavami, zaboljadi, iskanji samih sebe in poti v življenje, se ob duhovniku, če uspejo priti skupaj, lahko obogatijo kot nikjer druge. Duhovnik teden za teden zbirat velike množice ljudi. Pri polnočnici v Poljanah jih je bilo najmanj 800. Čeprav on

tem primeru ni tisti, ki bi dajal, ampak le posrednik, hlapec, je vendarle središče dogajanja v cerkvi in ljudje gredo za njim. Pravo zadoščenje je videti spremenjene obraze ljudi, ko se vsujojo iz cerkev; pomirjeni, z novim zagonom. Ali pa zrele može, ki med misjonom jokajoči prihajajo iz spovednice. Kakšno olajšanje zanje!«

Duhovnik je torej, če živi posvečeno življenje, nosilec morale nekega kraja, vasi. V mestih je drugače, tam je njegov glas kot glas vpijočega v puščavi. V majhnem kraju, kakršne so tudi Poljane z okolico, pa je duhovnik vsem na očeh, vernikom in nevernikom.

»Poklic hoče celega človeka. Čeprav bi se duhovnik lahko poročil, bi bil razdrojen človek. Prepričan sem, da bi ne mogel biti tako s srcem, ves duhovnik, kot je lahko zdaj.«

H. Jelovčan

Najboljši športniki v slovenski skupščini - Tako kot vsako leto so se tudi letos najboljši slovenski športniki zbrali na tradicionalnem sprejemu v slovenski skupščini. Tako je bilo tudi v torek. Športnike na nagovor predsednik slovenske skupščine Miran Potrč, za njim pa predsednik Zveze telesnokulturnih organizacij Slovenije Ivo Zorčič, ki je podelil priznanja najboljšim. Na sliki: od leve znani slovenski alpinist in predsednik komisije za odprave v tuja gorstva Tone Škarja, njemu nasproti pa alpinist Andrej Štremfeli, znani kranjski atletski sodnik, tudi dobitnik priznanja, Jože Hladnik, in alpinist Tomo Česen. J. K. Slika: F. Perdan

V nedeljo, 7. januarja, dražgoške prireditev

Kopica rekreativnih prireditev

Škofja Loka, 26. decembra - Tekmovalni prireditvi bosta letos dve, prvenstvo smučarskih patrulj teritorialne obrambe in tekška preizkušnja ekip ZSMS in ZRVS, zato pa bo več pohodov, med katerimi bo najtežji po poti Cankarjevega bataljona od Pajsje ravni do Dražgoš.

Program letosnjih 33. spominskih prireditev Po stezah partizanske Jelovice v počastitev škojeloškega občinskega praznika in 48.-letnice spopada Cankarjevega bataljona v Dražgošah, bo standarden. V nedeljo, 7. januarja, ob 12. uri bo pred dražgoškim spomenikom proslava, podeljena pa bodo priznanja in kolajne najboljšim na dveh športnih tekmovanjih, ki bosta prav tako v nedeljo: 19. odprtje patruljno tekmovanje teritorialne obrambe Slovenije in 14. tekmovanje ekip ZSMS in ZRVS v teku od Krope do Dražgoš.

Rekreativnih, pohodniških prireditev bo več. Najtežji bo pohod Po poti Cankarjevega bataljona od Valtarskega vrha pod Pasjo ravnijo do Dražgoš. Pohod se bo začel v soboto opolčnično, pohodniki pa bodo v nedeljo ob desetih, enajstih v Dražgošah. Iz Soteske v Bohinju bo krenil pohod Po poti Gorenjskega odreda, iz Stražišča, Žgornje Besnice in Nemilj bodo ljubitelji hoje in narave, glede na telesno pripravljenost, krenili po poti heroja Iva Slavca - Jokla, iz Škofove Loke prek Križne gore bo pohod poti Škojeloškega odreda, v Selcih bo start hoje Po poti Otona Vrhunca - Blaža, krajiški pohod bo od Železnikov do Dražgoš, iz Krope prek Jamnika do Dražgoš bo pohod Po poti heroja Antona Dežmana - Tončka, zelo zahteven pa bo pohod Po poti Prešernove brigade od Prtovča do Dražgoš, taborniki pa bodo tudi letos v Dražgošah prikazali svojo dejavnost in znanje. Na praznični dan ob 10. uri pa bo v dražgoški osnovni šoli srečanje borcev.

Geslo prireditve, da Slovenci ne bi več hlapčevali, zaraščeni krepko v to svojo zemljo, je danes še posebej aktualno, saj se Slovenci spet bojujemo za svoj prav, pravi v pozivu k udeležbi predsednik organizacijskega odbora prireditve v Dražgošah Janez Lušina.

J. Košnjek

Pred novoučetno smučarsko skakalno turnejo Intersport

Mladost in izkušenost v naši reprezentanci

Planica, 26. decembra - V soboto je bila na 120 metrski skakalci v Planici zadnja pregledna tekma jugoslovenskih smučarskih skakalcev za nastop na letosnji že štirideseti novoučetni skakalni turneji Intersport. Na tej tekmi je bil spet najboljši mladinski reprezentant Franci Petek (TVD Partizan Žirovica). Skupaj s Primožem Ulago sta bila od peterice naših že prej določena v reprezentanco Intersport turneje.

Primož Ulaga, Miran Pepeš, Franci petek, Primož Kopac (Alpina Žiri) in Goran Janus je torej peterica naših, ki bo začela letosnja Intersport turnejo v soboto na prvi tekmi v Oberstdorfu. Tako je po zadnji pregledni tekmi določil strokovni svet nordijskih disciplin pri SZ Sloveniji. Splošno formo so prikazali na tej pregledni tekmi ostali naši najboljši, kar velja za oba Debelača in Matjaža Zupana. Vsi trije se vedno isčejo formo. Zato je ta odločitev strokovnega sveta res taka, da gredo na to turnejo dva izkušena in trojica mladinskih reprezentantov. Ostali se bodo pripravljali naprej v Planici ali pa v Seefeldu.

Tako se turneja začne v soboto, 30. decembra, v Oberstdorfu, 1. januarja, na dan novega leta, bo druga tekma v Garmissch-Partenkirchnu, 4. januarja tretja tekma v Innsbrucku in nato 6. januarja zaključek turneje štirih skakalnic v Bischofshofenu. Kot je načrtovano, se bosta najslabše uvrščena tekmovalca po polovici turneje vrnila domov, nadomestila pa jih bosta na preostalih dveh tekmah Matjaž Zupan in Rajko Lotrič. V Oberstdorf je jugoslovanska reprezentanca odpotovala že v sredo.

D. Humer

Miro Cerar, najboljši povojni športnik Jugoslavije

Čarownik na konju z ročaji

Kdaj in zakaj ste se navdušili za orodno telovadbo, v kateri ste kasneje dosegali tako blesteče uspehe?

"Takrat je bilo zanimanje za telovadbo izredne in je telovadnica v Narodnem domu komaj vse sprejela. Najprej je bilo ogrevanje, potem skupna vadba, nato delo po vrstah in razdelitev na posamezna orodja. Ampak, tisti, ki smo začeli smo bili vedno na koncu. Potem so bila vsak mesec tekmovanja, najvišji, višji, srednji in nižji razred. V vsakem razredu po več vrst. Ko si prisel, si bil v najnižjem razredu. Potem si se razvrščal iz zadnje vrste v predzadnjo in tako naprej. To pionirska pot sem kronal leta 1952, ko sem bil pionirski prvak mesta Ljubljane. Začel pa sem, se mi zdi, ko sem bil star devet let, v drugem razredu osnovne šole. Razrednik je bil Rudi Zavšnik, bil je Bleda, in je bil navdušen telovadec in apeliral na starše, da bi otroke peljali v Narodni dom. Tako mi je oče povedal."

Pa niste obupala. Telovadba vam je vzel veliko časa. Verjetno več kot šola, ki ste jo kot aktiven športnik redno obiskovali in izdelovali.

"Že takrat smo dosti trenirali. Skoraj vsak dan smo bili v telovadnicah. Bilo pa je to tudi bolj družabno srečevanje poleg športnega. Telovadba ni bila edina. Ž atletiko smo se ukvarjali, igrali z žogo, bili skupaj kot taborniki. Pač, taka je bila vsebina Partizana."

Vi ste, kolikor vem, tudi zelo dobro smučali.

"Tudi dobro sem smučal. V Kranjski gori sem celo zmagal med pionirji, potem pa osem let nisem smučal. Poškodoval sem se, pa sem nehal s smučanjem, telovadil sem pa se na prej."

No, in kdaj je po vaše šport in njegovo občinstvo zvedelo, da je med športniki tudi Miro Cerar? Kdaj ste utrgali anonimnosti?

"Leta 1952 sem bil pionirski prvak. Naslednja pa je bila, ko sem bil mladinski državni prvak s 15 leti in sem to še enkrat ponovil. S 17 leti sem postal članski prvak Jugoslavije. Takrat, se spomnim, je bila gimnaestrna v Zagrebu, bila je velika svetovna telovadna prireditev, Rusi so bili tam, in so rekli, če bi lahko kakšen jugoslovenski telovadec prišel na študentovski festival v Moskvo. Naši so rekli, da pač nimamo tako dobrega telovadca, oni pa so dejali: o, ja, vi imate enega, smo ga že opazili. Takrat sem

klec, Kujundžić, od naših je bil Pečar kot rezerva, in takrat je bil trener inž. Ivančič, tudi dobletni član mednarodne gimnastične organizacije. On mi je povedal, da so se reprezentante mučili z nekatimeri obveznimi elementi, jaz pa sem jih v kotu brez problemov izvajal in me je vzel za demonstratorja reprezentanci. Za nagrado so me peljali v Bellevue in sem se z njimi navečerjal, saj so bili takrat bolj revni časi, ko sem pa domov prišel, sem pa še enkrat večerjal. Drugi dan so me vprašali, kaj je mama rekla, ko nismo doma večerjal, pa sem odgovoril, da sem doma pojedel."

In vaš prvi večji mednarodni uspeh?

"To pa je bilo svetovno prvenstvo v Moskvi, ko še 18 let nisem bil star. Tam sem bil trejeti, bronasti na konju z ročaji. Moral bi biti prvi, če bi bilo objektivno sojenje, kar so tudi sami Rusi priznavali."

Kaj pa vaš največji uspeh?

"Dvanajst let sem bil v vrhu svetovne gimnastike. Od leta 1958 do 1970. Težko bi izdvojil uspehe. Res imajo olimpiade velik odmev, ljudem gredo bolj v ušesa, vendar so bila svetovna prvenstva močnejša. Ta velika tekmovanja so res razred zase. So pa tudi manjša, ki niso bila tako razvita. Na spartakiadi v Pragi so bili vsi najboljši iz vzhodnega bloka in če si Voronina premagal, Lisickega, Medvedova, je to že nekaj ponemilo. Jaz sem bil takrat prvi in to je bil izreden uspeh. In če sem bil na teh dvobojih, recimo Jugoslavija : Ukrajina, Jugoslavija : Sovjetska zveza, prvi, so se oni zelo sekirali. Tudi ti dvoboji so zame veliko pomemili. Resno sem jemal te stvari, sem pa zelo rad telovadil."

Na Českem, če me spomin na varo, je občinstvo terjalo za vas desetko in ni prej odnehalo, da sodniki niso popustili.

"Bilo je to leta 1962. Na koncu sem imel že kolajno, na bradljiv pa bi moral biti srebrni, za Šahlinom, pa je sodniška komisija moralna na zahtevo občinstva in vrvhovne žirije spremeniti oceno. Je bila razlika, zelo vidna in je bila spremembocene upravičena."

Kaj pa žalostni trenutki, ki se jih neradi spominjate?

"Zdi se mi, da je bilo v Beogradu. Prvi večer sem vodil po dveh orodjih. Tako so mi povedali, ker sam nisem nikoli sledil, kateri sem. Na tretjem orodju sem kiksnil. Zdrknil sem, na peto mesto. To je bil težki občutek. Drugo jutro sem začel, kot da kiks ni bilo. Dejansko mi je šlo od rok. Tudi živci so zdržali v boju s Šahlinom. Uspel sem in zmagal ter mi kot prvemu uspelu, da sem dvakrat zapored osvojil naslov evropskega prvaka."

Dvanajst let ste bili v špici. Potem ste se postavili. Je bilo to težko po toliko kolajnah, uspeh?

"Zame to ni bilo težko. Jaz sem te stvari drugače jemal. Slava je hitro minljiva. Jaz sem telovadil zaradi veselja in ne zaradi denarja, telovadbo sem imel rad, užival sem, čeprav je bilo doseženo težje braniti kot osvajati, sem se za nehanje prej odločil, kot sem pa dejansko nehal. Zadnja tekma je bila leta 1970 na svetovnem prvenstvu v Ljubljani in takrat sem bil še svetovni prvak na konju z ročaji. Potem sem šel na turnejo na Japonsko, kjer sem se poskodoval in nehal. V tej odločitvi sem osebno dozoril. Utrudil sem se, pa ne toliko od treningov, ampak od poškodb, ki sem si jih nabral zadnja leta. Treningi niso bili več veselje, ampak muka. Boli te, trpiš in je treba ogromno volje, da bolečino premagaš. Potem gledaš na eksistenco in spoznavaš, v kakšnih amaterskih pogojih se bo.

Zakaj je bil prav konj z ročaji vaša specijalnost?

"To je splet okoliščin. Jaz sem prav tako rad telovadol na drugih orodjih. Mi smo imeli mizerne pogoje, revščino v primerjavi s sedanjimi pogoji. Droga nisem mogel sam postaviti, so morali biti najmanj dva trije, da so ga fiksirali, moral si imeti prostor, moral imeti blazine in asistenco, ker je to nevarno orodje. Tudi krogli in bradljiva sta podobna. Za presek tudi rabi prostor, za partner tudi. Konj pa rabi malo prostora. Pa tudi ni bilo treba asistence. To je tudi pogovorno moje uspehe."

Se še kdaj poskusite v telovadbi?

"Sem pa tja še. Malo se rekreiram. Tudi nogomet igrjam v takoj do."

Vi ste odvetnik. Ste se tudi poskor dobro vživel?

"Saj se moraš. Jaz sem med športom normalno študiral, zato je bilo to bolj naporno. Sin je 26 let star, je poročen in je asistent na fakulteti, na pravni fakulteti. On je pri Slovanu košarko igral. Ko smo se preselili iz Ljubljane v Grosupljje, je moral odnehati. Hčerka, 22 letje starja, je imela še več smisla za šport. Je tudi telovadila, vendar se po preselitvi tudi ni mogla več tako aktivno ukvarjati s športom."

Kako pa nekdanji telovadni as Miro Cerar ocenjuje sedanjeno slovensko in jugoslovansko orodno telovadbo?

"Zadnje svetovno prvenstvo v Stuttgartu je bila svojevrstna predstavitev našega stanja, naše kvalitete. Pričakovali smo odmik od ozadja, pa ni uspelo. Res so obvezne vaje fante pokopale, je bilo nekaj kiksov, ki so stabilnost ekipe porušili. Tudi če bi dobro odtelovadili, bi bili sicer nekaj mest višje, pa še vedno precej zadaj. To kaže na izreden napredek telovadbe, čeprav dela fantje kvalitetno, so v celoti kompleksno, še zato."

Za najboljšega povojnega športnika Jugoslavije ste bili proglašeni. Kaj je vam šport dal?

"Če si neko stvar rad delal, si vse lahko prenašal. Ni bilo standarde, komforata. Vesel si bil, če si bil skupaj s prijatelji, ali si žogo brcal ali telovadil. V šoli smo bili skupaj, pa v telovadnici. To je bila tako povezava. To je bilo lepo družabništvo. Kasneje, zadnja leta, smo po že postali individualisti, ker si moral veliko sam delati, če si hotel uspeti. Veliko sem videl, veliko doživel, veliko življenjskih izkušenj ti prinese. Veliko dobrih tekmovalcev sreča in cilj je, da si boljši od njih. Sedaj sem se zagrizel v drugo delo. Koliko kolaj sem pa osvojil, pa ne bi vedel. Veliko jih je. Nad 30 jih je samo s svetovnih, evropskih prvenstev."

J. Košnjek
slika F. Perdan

Poraz Jeseničanov v Zagrebu

Kranj, 26. decembra — Za državno prvenstvo v hokeju na ledu so v soboto jugoslovenska hokejska moštva končala letosnji del državnega prvenstva v prvi zvezni hokejski ligi. Jeseničani so gostovali tokrat v Zagrebu pri Medveščaku Gortanu. Tekmo so izbugili. Za presenečenje v tem zadnjem letosnji delu so poskrbeli hokejisti Vojvodine, ki so v Beogradu premagali Crveno zvezdo, medtem ko moštva Partizana ni bilo v Ljubljano na srečanje z Olimpijo. V telegramu so zapisali, da jih ne bo, ker so gostje njihovega novoporočenega Iliča.

Medveščak Gortan : Jesenice 6 : 4 (1 : 1, 2 : 1, 3 : 2).

Strelci za Jesenicę: Kopitar 2, Razinger in Jug po 1. Srečanje so Jeseničani izgubili zaradi dveh poškodovanih branilcev Horvata in Magazina. Na tekmi v Zagrebu pa je moral z ledu še Murajica Pajić. Prav zato je bil poraz neizbežen.

Na lestvici vodi Medveščak Gortan z 38, druge so Jesenice 32 in tretja Olimpija 24.

ROKOMET — Končan je prvi del v ženski drugi zvezni rokometni ligi. Ekipa Kranj Duplje je v tem zadnjem kolu prvega dela na Planini gostila Jedinstvo Umel. Po dobrigi igri so bile Kranjanke uspešne in brez težav premagale gostujajočo ekipo.

Kranj Duplje : Jedinstvo Umel 24 : 17 (11 : 8). Kranj Duplje — Lenič, Jeleinič 1, Bratož, Bajrovič 1, Olič 2, Jeruc 4, Mežek 7, Orehar 9, Grašič, Križaj, Bitenc.

Na lestvici vodi Podravka z 20 točkami. Na drugem mestu je Zamet z enakim številom točk, Kranj Duplje pa je s 16 točkami na petem mestu. Prvenstvo se bo nadaljevalo 24. februarja.

KOŠARKA — V tem kolu republike ženske košarkarske lige je derbi Gorenjske v Škofji Loki. Tu je Odeja Marmor visoko premagala Jesenicę. Kranjanke so doma gostile Induplati Mengoš in brez težav so to srečanje zaključile v svojo

Ko smo v predbožičnih dneh prvič v zgodovini človeštva v živo, na ekranih spremljali pretresljivo in krvavo državljanško vojno v Romuniji, smo kar nekako pozabili na druge reči našega političnega vsakdana. Kako tudi ne, kajti iz sovjetskega RAJ-a (Romunija, Albanija, Jugoslavija), je ob izjemno visoki ceni na tisoče življenj nepreklicno odpadla črka R kot Romunija. Ostal je samo še AJ, Albanija in Jugoslavija. Slednja z izrednim stanjem na Kosovu, političnim procesom proti Vlasiu, z izolirano in brezpravno albansko manjšino... Ko odpade še A, bomo v tem raju sami samcati, pogrenjeni v mlačku medsebojni razprtij in primitivizma. Medtem ko bodo na severu želeti v civilizirano Evropo, se bodo na jugu klanjali in žrtvovali nečimrnim samodržcem.

Ponižne sluge srbske politike, iz črnogorskega Bara doma, so na žrtveni oltar Andelkovića, ki je napovedala gospodarsko blokado, spet položili jagenčka. V Baru so namreč zavrnili tri slovenske ladje, ki so tovarni Obod pripeljale material za proizvodnjo. Obod kar 40 odstotkov pruda na slovenskem tržišču, zato je razumljivo, da tu tudi kupuje. Jok! Nič več! Okupatorske in separatistične slovenačke ladje je luška direkcija kratkomalo IZGNALA. Navkljub temu da je vsej Črni gori jasno, da je Obod tako na tleh, da delavci že dva meseca sploh niso dobili plača! Za politiko - etudi umreti!

Nič pa ni kazalo, da so za politiko pripravljeni umreti kongresni slovenski partije. Bili so mirni, nič živčni, kar nekam preveč kulturni za tak shod, ki Jugoslovane praviloma spravlja v depresije in ob nočni spanec. Nič prepotentnega re-

vanšizma, sem in tja le malo sprenevedanja. Zmerna medijska prezentacija stranke, ki ima oblast in ki kot prva komunistična partija tvega, da na svobodnih volitvah tudi izgubi.

Clovek bi dejal - prav idilično. A kaj, ko je na tem svetu že tako, da ti tudi OBLIKA lahko vzame VREDNOST.

Prelomni kongres slovenskih partijev je bil v dneh okoli Božiča. V teh dneh pa si tudi kakšen provincialc zaželi po darila v Ljubljano. Kam? V Maximarket, kam pa, saj imaš prima parkirišča na prostem in v garažah. Kaj pa še! V prvih dneh kongresa so bila strogo rezervirana za tovariše delegate z nalepkami D, kar je delegat in nalepkami G, kar ni gos, ampak gost.

Niti muha ni mogla parkirati, kaj šele kakšna provincialna reva, čeprav komunistična. Me pa res zanima, koliko »kšefta« je bilo odvzeto Maximarketu zato, ker so tovariši delegati EDINI

lahko parkirali na parkirišču in v garažah? Bi jim padla kronska s prenovljene partijske glave, če bi svoja vozila pustili kar v Tivoliju in bi jih otdot vozili k posvečenemu poslu?

Če vemo še to, da so bili vsi, ki so šli skozi službeni vhod, strogo varnostno pregledani - iz žepov so morali jemati celo avtomobilski ključe - se nenadoma zaveš, KDO JE NA OBLASTI in kolikor je vredna njegova obluba, da z oblasti SESTOPA.

Ceravno mi zaradi gospodov delegatov, ki smo jih izvolili v partijskih celicah, ni bilo dano obiskati Maximarket, mi je vseeno toplo pri duši. Tako zastraženim in tako varovanim, da je bilo treba zanje rezervirati CELA parkirišča in garaže, se sredi Ljubljane res ni moglo kaj hudega zgodi. Nikoli namreč ne veš, kakšna grozodjetja so prežala na nič hudega sluteče partijske duše. Lahko, da se je bil po Ljubljani inkognito potikal sam bokšar Kecman, lahko, da se opozicija tako boji njihove volilne zmag, da bi jih pod sedežem podatki potencialna bomba...

Hvala tovariši, ker ste tako kot in dobrih starih časih do sledno in učinkovito poskrbeli za varnost mojega partijskega delegata. Saj ni važno, če so si v Maximarketu pulili lase zaradi izgub - važno je, da so moji delegati zaščiteni in obvarovani lahko modrovali, kako v evropsko kakovost življenja. Tudi ekonomsko, seveda.

V Evropo zdaj ali nikoli - seveda pa ne za ceno mojega partijskega delegata, ki očitno tvega lastno glavo, če se udeleži kongresa.

Zato še enkrat: srčna hvala, tovariši, da se je iz slovenske metropole vrnil živ in zdrav...

D. Sedej

TEMA TEDNA

Hvala, tovariši

vanšizma, sem in tja le malo sprenevedanja. Zmerna medijska prezentacija stranke, ki ima oblast in ki kot prva komunistična partija tvega, da na svobodnih volitvah tudi izgubi.

Clovek bi dejal - prav idilično. A kaj, ko je na tem svetu že tako, da ti tudi OBLIKA lahko vzame VREDNOST.

Prelomni kongres slovenskih partijev je bil v dneh okoli Božiča. V teh dneh pa si tudi kakšen provincialc zaželi po darila v Ljubljano. Kam? V Maximarket, kam pa, saj imaš prima parkirišča na prostem in v garažah. Kaj pa še! V prvih dneh kongresa so bila strogo rezervirana za tovariše delegate z nalepkami D, kar je delegat in nalepkami G, kar ni gos, ampak gost.

Niti muha ni mogla parkirati, kaj šele kakšna provincialna reva, čeprav komunistična. Me pa res zanima, koliko »kšefta« je bilo odvzeto Maximarketu zato, ker so tovariši delegati EDINI

Glasbena lestvica Radia Žiri

Lestvico lahko poslušate v sredo, 3. januarja 1990, od 16. do 19. ure. Gost oddaje bo Zlatko Dobrič, ki bo predstavil svojo novo kaseto. Prav tako pa vas vabim k poslušanju novoletne lestvice Radia Žiri, v kateri vam bomo v torek, 2. januarja, zavrteli pet najbolj poslušanih skladb v preteklem letu.

Pa poglejmo, kako ste glasovali tokrat:

DOMAČA LESTVICA

1. Pop design - Na božično noč
2. Don mentoni blues bend - Dobra mrha
3. Tomislav Ivčič - Gorka rijeka
4. Aleksander Mežek - Stari muzikant
5. Zlatko Dobrič - Ne joči Ančica
6. Agropop - Alpsi sirtaki
7. Simona Weiss - Nisva kriva
8. Helena Blagne in Nace Junkar - Vrniva se na najino obalo
9. Stane Vidmar - Oprosti mi sine
10. Božidar Wolfand - Wolf in Bogdan Barovič - Silvestrski večer

Novi predlog: Marijan Smode - Mala štručka, bela štručka

TUJA LESTVICA

1. Kaoma - Lambada
2. Tina Turner - The Best
3. Roy Orbison - California blue
4. Queen - Barcelona
5. Roxette - The look
6. Nana Moskouri - Why worry
7. Madonna - Oh, father
8. Paul Mc Cartney - How many people
9. Jason Donovan - Too late to say goodbye
10. Zababak

Novi predlog: Eurythmics - Revilve

- Kupon
Domača pesem.....
Tuja pesem.....
Novi predlog.....
Naslov.....

Srečno 1990 vam želi Nataša Bešter

V Doslovčah in v okolici so ogorčeni:

V Finžgarjevi hiši v Doslovčah je poplava!

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Kranju je priporočil krovca, ki pa je skrajno malomarno in nestrokovno pokril del Finžgarjeve domačije s skodlami. Finžgarjeva hiša je posem premočena, nastala je nepopravljiva škoda. Ena skodla velja 1 DEM, stroški pokrivanja ene skodle pa tudi 1 DEM!

Streha Finžgarjeve domačije v Doslovčah je krita s skodlami, ki so počasi, a vztrajno propadale. Jeseniški muzeji in galerije so zatorej zbrale nemalo denarja za novo kritino. Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Kranja pa je priporočil krovca, ki je že dokazal (v Palovčah), kako se pokriva s

skodlami. Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.

Obrnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žeblji, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

skodlami.</p

40 lesnina

LESNINA Ljubljana, Parmova 53

Komisija za delovna razmerja M1 Moderni interieri, trgovsko podjetje s pohištvo in stanovanjsko opremo Ljubljana, Parmova 53 objavlja za potrebe prodajnega salona Kranj prosta dela in naloge

ARHITEKTA – SVETOVALCA – pripravnika

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba (VII. stopnje) arhitektonskih smeri

Za objavljena dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Kandidate vabimo, sa pošljemo svoje ponudbe o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni na naslov: LESNINA Ljubljana, kadrovsko pravni sektor, Parmova 53, 61 000 Ljubljana.
Za vse dodatne informacije kličite na tel. številko 061 317-844 int 233. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po sklepu pristojnega samoupravnega organa.

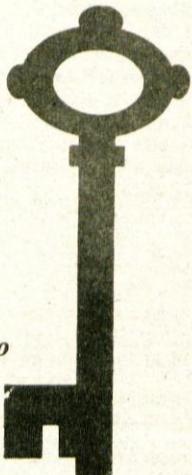
EKSPRES IZDELAVA KLJUČEV, BRUŠENJE IN GRAVIRANJE RADIKOVIČ KRANJ

(za trgovino Globus)

Izdelujemo vse vrste ključev, popravljamo ključavnice, graviramo napise in številke ter brusimo: nože, drsalke, nože za mesoreznice, nože za mizarske skobelne stroje, video rezkarje, križne žage in vsa ostala krožna rezila.

Izdelujemo tudi ključe za novi OPEL in MERCEDES

Cenjenim strankam želimo srečno in uspešno leto 1990 in se zahvaljujemo za sodelovanje.

SKUPŠČINA OBČINE ŠKOFJA LOKA

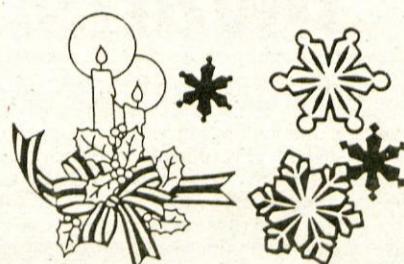
IN OBČINSKE
DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

**Želijo delovnim ljudem in občanom
srečno novo leto 1990**

alpina® ŽIRI

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem srečno in uspešno novo leto 1990

Skupščina občine Jesenice
Občinska konferenca ZKS Jesenice
Občinska konferenca SZDL Jesenice
Občinski svet ZSS Jesenice
Občinski odbor ZZB NOV Jesenice
Občinska konferenca ZSMS Jesenice
Občinska konferenca ZRVS Jesenice

**DELOVnim LJUDEM ŽELIMO
SREČNO NOVO LETO 1990!**

TURISTIČNO HOTELSKO PODJETJE
ŠKOFJA LOKA
Titov trg 4 c

Alpetour, turistično hotelsko podjetje Škofja Loka, objavlja prosta dela in naloge

DIREKTORJA

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati za direktorja izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo VII. (visoko) ali VI. (višjo) stopnjo strokovne izobrazbe ekonomske ali druge ustrezne smeri,
- da imajo 3 oz. 5. let ustreznih delovnih izkušenj,
- da imajo potrebne organizacijske in vodstvene sposobnosti,
- da imajo znanje enega tujega jezika.

Za opravljanje razpisanih del in nalog bo kandidat imenovan za 4 leta z možnostjo ponovnega kandidiranja.

Pisne ponudbe z opisom dosedanjih delovnih izkušenj in dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati dostavijo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Alpetour - Turistično hotelsko podjetje Škofja Loka, Titov trg 4 c. Delavski svet se bo o izbiri kandidata odločil najkasneje v 30 dneh po preteklu razpisnega roka. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po izbiri.

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA

TZO CERKLJE o. sub. o.
64207 CERKLJE

Po sklepu zadružnega sveta TZO CERKLJE, zbor delavcev objavlja prosta dela in naloge

PRODAJA IN NABAVA REPROMATERIALA IN TRGOVSKEGA BLAGA za TZO Cerkle

Kandidati naj izpolnjujejo naslednje pogoje:

- V. sli VI. stopnja izobrazbe ekonomsko-komercialne smeri
- 5 let delovnih izkušenj

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo traja dva meseca.

Kandidati naj pošljajo pismene prijave na naslov: GKZ TZO CERKLJE, 64207 Cerkle, v 8 dneh po objavi. O izidu izbire bodo kandidati obveščeni v roku 15 dni po opravljeni izbiri.

TEKSTILNA TOVARNA

ZVEZDA

KRANJ, Savska cesta 46

Želi delovnim ljudem in poslovnim prijateljem srečno novo leto 1990.

PRI POHIŠTVU SE ZAČNE

Tudi hotenie – ponuditi vam več.

Na preurejenem,
na večjem prostoru.

Vstopili boste, se sprehodili,
si ogledali, premerili, izbrali.
Z našo pomočjo ali kakor vam bo ljubše.

Saj ne, da se ne bi poznali.
Pa vas vseeno spomnimo.

V Kranju nas lahko obiščete
v Prodajnem salonu Mirka Vadnova 7
– Primskovo – ali v trgovini
na Titovem trgu 5.

večji in preurejeni pa smo na
Jesenicah – Skladiščna 5.

ZA UDOBJE VSEH VAŠIH LJUBEZNINI

lesnina

Moderni interieri

Cenjene potrošnike vleblagovnice Globus obveščamo,
da bo od 1. 1. 1990 dalje obratovalni čas
vleblagovnice Globus:

Oddelki MERKURJA IN KOKRE
od ponedeljka do petka

od 9. - 19. ure

sobota

od 9. - 13. ure

Oddelka Živil

od ponedeljka do petka

od 9. - 19. ure

sobota

od 8. - 13. ure

*Vsem obiskovalcem vleblagovnice Globus želimo srečno
novo leto 1990.*

MERCATOR ROŽNIK
PRESKRBA
TRŽIČ

Cenjenim potrošnikom, delovnim ljudem
in poslovnim sodelavcem želimo zdravo,
srečno in uspešno novo leto 1990.

Priporočamo vam obisk v naših
dobro založenih prodajalnah v
Tržiču, Kranju, Visokem
in Cerknici!

Picerija Marko Govc -
vošči vsem svojim
gostom srečno, veselo
in zdravo novo leto
1990.

**AVTOZAŠČITA
KRAIGHER,
ZASIP - BLED,
tel.: 77-707
ZA VOZILA
DO 1 LETA
STAROSTI DO
15 %
POPUSTA.**

SREČNO 1990
ŽELIMO VSEM KUPCEM
IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM
COKLA KRAJN,
Tavčarjeva 7

Obenem se priporočamo
za obisk trgovine, kjer
lahko izberete moderne
cokle MACHO, imamo
tudi pestro izbiro copat
po konkurenčnih cenah.

Trgovska in gostinska DO Kranj

**Delovnim ljudem, občanom in sodelavcem
želimo obilo sreče in uspehov v letu 1990**

SOZD ALPETOUR
Škofja Loka TOZD Remont Kranj

Ponovno objavlja na podlagi sklepa komisije za delovna
razmerja prosta dela in naloge

VODJE FINANČNO RAČUNOVODSKE SLUŽBE

Pogoji:

- VI. oz. V. stopnja ekonomske smeri in 2. oz. 4 leta delovnih izkušenj s področja finančno računovodskeih opravil.
- Poskusno delo 3 mesece.

Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev sprejema 8 dni po objavi kadrovski sektor Škofja Loka, Titoval trg 4/b.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 60 dneh po izteku prijavnega roka.

**POSOJILNICA
BANK BOROVLJE FERLACH**

Borovlje, Postgasse 4
tel.: 9943-4227-3235
fax.: 9943-4227-3338

TEL. 04227-3235
FAX. 04227-3338

POSLOVALNICE:
A - 9163 BRODI - LJUBLJ
Tel. 04227-3555
A - 9173 ŠMARJETA
Tel. 04226-555
A - 9162 ŠENTJANŽ
Tel. 04228-3164

VAM NUDI:

**DOBRO OBRESTOVANJE
VLOG V AVSTRIJSKIH ŠILINGIH
KOT TUDI V TUJIH VALUTAH**

**MENJAVA VALUT IN DEVIZ
VSEH VRST PO
NAJUGODNEJŠIH TEČAJIH**

**INDIVIDUALNO SVETOVANJE
IN OSEBNI SERVIS**

**Vaš partner v vseh denarnih
zadevah Vam želi
vesele božične praznike**

CENTER SLEPIH IN SLABOVIDNIH
DR. ANTONIA KRŽIŠNIKA,
ŠKOFJA LOKA, Stara Loka 31

Oglasjava prosta dela in naloge
PRIUČENE KUHARICE
za nedoločen čas s poim delovnim časom

Pogoji:

- priučena kuharica
- 6 mesecev delovnih izkušenj
- 3 mesečno poskusno delo

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljajo v 8 dneh po objavi oglasa na gornji naslov.

**DISKONT
CENTER
NOVO V TRŽIČU**

Cankarjeva c. 24
TRŽIČ, tel.: 52-076

**PREPRIČAJTE SE O UGODNI
PONUDBI!
ODPRTO VES TEDEN!**

Želimo vam zdravo, srečno in
uspešno novo leto 1990

**TA PANORAMA
in RENT A CAR Kranj**

SREČNO NOVO LETO

Namesto čestitk smo denar nakazali Društvu invalidov Kranj.

HOTELSKO TURISTIČNO PODJETJE BLED

**Ste že kdaj silvestrovali v naših
hotelih?**

**Vabimo vas, da letos z nami preživite
silvestrovo**

V GRAND HOTELU TOPLICE
vas bo zabaval ansambel ŠOK

Inf.
77-222

V BISTROJU bo za prijetno
vzdušje poskrbel ansambel BOOGIE

Inf.
77-222

V GOLF RESTAVRACIJI boste zaplesali
ob zvokih ansambla ADRIATIC

Inf.
78-180

V HOTELU VILA BLED

igra ansambel IGORJA ŠVARE

Inf.
77-436

V HOTELU JELOVICA

vas bo zabaval
ansambel SPIN

Inf.
77-316

V HOTELU LOVEC boste noč
preživeli z ansamblom DIODA

Inf.
77-692

V HOTELU KRIM vas bo v novo leto
pospremil ansambel SIRIUS

Inf.
77-418

**Obiščite nas, ali nas pokličite po
telefonu, kjer dobite vse dodatne
informacije!**

KRVAVEC

ALPETOUR DO RTC KRVAVEC Obvestilo
DO RTC Kravavec obvešča, da se vozovnice z žigom sezona 1988/89 lahko zamenjujejo za nove s 50 % popustom na veljavno ceno do 5. MAJA 1990 na blagajni spodnje postaje kabinske žičnice.

BOSCH AVTOELEKTRIKAR MÜNCH
CELOVEC, LÄSSENSTRASSE 21
TELE: 9943-463-1583
PRI GLAVNI ZELFZNIKI POSTAJI

TAXISTI POZOR!
KINZLE SERVISNA SLUŽBA PRODAJA VGRADNJA IN NASTAVITEV TAXIMETROV ZA SLOVENIJO

ISKANO NA TRŽIŠČU VETROVKE IZ GORATEXA
materiala prevlečenega s HIDROMEMBRANO:
— ščiti pred vetrom,
— prepušča znoj navzven,
— vodo nepropusten
— modne barve in kroji
prodaja: trgovina SONČEK, Cankarjeva 7, Kranj (nasproti Sveta knjige) PRIPOROČAMO VAM KAKOVOST

AB ARHITEKT BIRO KRAJN enota SGP Tržič

IMOS SGPTržič p. o.

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo srečno in uspešno novo leto 1990

Brilly GUMBI MODNI DODATKI
CENJENE STRANGE OBVEŠČAMO, DA ODSLEJ NUDIMO NAŠE USLUGE V NOVI TRGOVINI

Lily

V TOMŠIČEVII 38, TEL.: 24-689
OBENEM VAM ŽELIMO SREČNO NOVO LETO 1990.

Cenjene potrošnike obveščamo, da bo od 1. 1. 1990 dalje obratovalni čas v trgovinah KOKRE KRAJN: od ponedeljka do petka od 9. - 19. ure sobota od 9. - 13. ure

Kokre

lesnina Mi®

Moderni interieri

KRAJN - PRIMSKOVO Tel.: Kranj, Primskovo: 24-554, Kranj, Titov trg: 21-485, Jesenice: 81-179

CITROËN WIESNER
CELOVEC, ROSENTALERSTR. 205
TEL.: 9943-463-281913
(OB GLAVNI CESTI V CELOVEC)

NADOMESTNI DELI SERVICE POPRAVILO KAROSERIJ LAUIRANJE

DODATNA OPREMA
AVTORADIJI, ZVOČNIKI, PREPROGE, PREVLEKE, SPOJLERJI, OKRASNE ČRTE, ALUMINIJ, PLATIŠČA, SMUČARSKI PRITLJAŽNIKI, CITROËN — GUME

NUDIMO VAM IZREDNO IZBIRNO ČEVLJEV 80 RAZLIČNIH TOVARN ČEVLJEV POSKRBI ZA VSAK OKUS IN ŽELJO PÓ ŽEZNANIH IZREDNO NIZKIH CENAH.

Schuhhaus Pichler
CELOVEC, DÖMGASSE 9 (CENTER)
Tel.: 9943-463-54674

Delikatesa Špila
Rekar Zdenka
Jaka Peštiša 17
tel. 064-36971
vam vsak dan od 8. do 19. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure nudi pestro izbiro izbranih delikates, vrhunskih buteljčnih vin in žganih pijač zasebnega proizvajalca.

Obiščite nas ne bomo vas razočarali!

OČESNA OPTIKA MARIBOR
Optični servis Kranj, C. JLA 18
nasproti poštnišnice

Delovni čas:
pon., tor. 8.00 - 17.00 ure
Sre., čet., pet. 8.00 - 16.00 ure

PREGLED VIDA:
V ponedeljek, tork in sredo od 14. do 15. ure
V ORDINACIJI V SERVISU

vam zdravo, srečno in uspešno novo leto

Murka
Trgovska delovna organizacija n.s.o.
64248 Lesce, Alpska cesta 62
OBVESTILO

Murka iz Lesc, Alpska 62 obvešča, da bo januarja prodajala poslovne lokale v centru Jesenice in v Cankarjevem naselju v Radovljici v velikosti 24 - 70 m². Lokali so primerni za manjšo obrt. Vse informacije lahko dobite po telefonu 064-75-650.

Srečno '90!

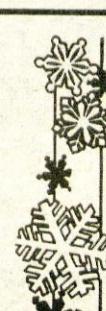
V prihajajočem letu vam želimo obilo zdravih, srečnih in uspešnih dni

Veseli bomo vašega obiska v salonu pohištva ZLIT v trgovskem centru DETELJICA v Bistrici pri Tržiču!

Lesnina - pohištvo Kranj, Primskovo, Salon kuhinjske opreme, Kranj, Titov trg 5 in Salon pohištva Jesenice, Skladiščna 5 se ob novem letu zahvaljuje vsem kupcem za izkazano zaupanje.

V letu 1990 pa se priporoča in želi Gorenjcem veliko sreče in uspeha.

Zaupajte Lesnini in zadovoljni boste!

**SOZD KEMIJA
KEMIČNA TOVARNA PODNART — p. o.
PODNART**

Nudimo vam:

- preparate za kemično in galvansko nanašanje neplremenitih in plremenitih kovin na kovine in plastiko v tehnične in dekorativne namene
- preprate za obdelavo tiskanih vezij
- preprate za fosfatiranje kovin
- preprate za kemično in elektrolitsko barvanje kovin
- razne laboratorijske kemikalije
- pomožno galvansko opremo
- servisne usluge

Svetujemo vam izbiro najustreznejših tehnoloških postopkov!

Veliko sreče in delovnih uspehov v letu 1990

**PRIČETEK PRAZNOVANJA
novoletna prodajna akcija
LESNA INDUSTRija IDRiJA**

G A M B v Kranju, v Tomšičevi 30

Priložnost za nakup pohištva iz vseh programov po nižjih cenah:
v salonu ARK v Idriji,
tel.: 065-71-855,

v Ljubljani,

na Petkovškem nabrežju 39,
tel.: 061-312-014,
na Celjskem gradu,
v Radljah ob Dravi,
Mariborska 4, tel.: 062-71-228
v Kranju, Tomšičeva ulica 30

PRIČETEK PRAZNOVANJA - NOVOLETNA PRILOŽNOST!

Lesna industrija Idrija

SREĆNO 1990

PETROL

**PETROL - DO TRGOVINA
LJUBLJANA
TO E Kranj**

**ŽELIMO VAM ZDRAVO,
USPEŠNO IN ZADOVOLJNO
NOVO LETO 1990**

Srečno vožnjo!

MALI OGLASI

**27-960
cesta JLA 16**

APARATI STROJI

Črno-bel TV gorenje, star 4 leta, prodam. ☎ 73-304 18856

Ugodno prodam skoraj nov barvni TV sony trinitron, ekran 68 cm, deklariran, s teletekstom. Retleva 12, Kranj - Čirče 18910

TELEFAX prodam. Informacije na ☎ 25-867, po 18. uri 18911

Prodam avtomatsko TEHTNIKO za tehtanje krompirja in TRANSPORTNI TRAK za nakladanje krompirja v vrečah in razsutem stanju. Robert Kozina, Čirče 36, Kranj 18913

Prodam nov barvni TV orion, ekran 55 cm, stereo, s teletekstom. ☎ 42-373 18928

Prodam barvni TV iskra horizont, dajinsko upravljanje, star 5 let. Podlubnik 184, Škofja Loka, ☎ 622-514 18931

Prodam VIDEOREKORDER. ☎ 68-665 18932

Ugodno prodam nov barvni TV gorenje, ekran 71 cm, GLASBENI STOLP nordmend in barvni TV itt, ekran 55 cm. ☎ 47-763 18939

Brezžični TELEFON, nov, prodam. ☎ 81-325 18941

Prodam barvni TV sharp. ☎ 34-673 18962

Prodam barvni TV itt nokia, ekran 52 cm, star 6 mesecev. Cena po dogovoru. Informacije na ☎ 25-981, int. 249, dopoldne 18966

Ugodno prodam nov PRALNI STROJ gorenje PS 306. ☎ 25-606 18969

Prodam barvni TV iskra, ekran 56 cm, star 6 let. Cena 2.4 milijarde. Mustafa Bešić, V. Vlahovičiča 10, Kranj - Planina 18971

Poceni prodam nov VIDEOREKORDER sharp in nov GLASBENI STOLP matsui. ☎ 620-476 18974

Ugodno prodam kuhinjsko enorčno PIPO armal, s tušem in električno MESOREZNICO. ☎ 47-763 18988

Prodam KOMBAJN za krompir, znamke anna in TRAKTOR ferguson, brez kabine, 250 delovnih ur. Zapoge 11, Vodice 18990

Prodam RADIJSKI SPREJEMNIK gorenje RS 2000, 2 x 50 W, z zvočniki in jagi ANTENO. Cena 30 mio. Miloš Jenko, Prešernova 8, Kranj 18997

Ugodno prodam VIDEOREKORDER panasonic nacional NVG 20. ☎ 34-372 19008

TRAKTOR imt 542, 780 delovnih ur, prodam. Voglje, Vrtna pot 3, Šenčur 19018

Prodam PLETILNI STROJ empisal, za 800 DEM in malo rabljen PRALNI STROJ gorenje. ☎ 28-142 19019

ČESTITKE

Gasilci iz Vogelj ČESTITAJO vsem vaščanom in ostalim organizacijam SREĆNO NOVO LETO 1990! Obenem se vsem zahvaljujemo za pomoč v preteklem letu in želimo še nadaljnje dobro sodelovanje. 18900

KUPIM

BIKCA simentalca, starega do 3 tedne, kupim. ☎ 061/611-527 18936

LOKALI

POSLOVNE PROSTORE v Kranju, v zasebni hiši, v izmeri 45 kvad. m., oddam v najem. Primerno so za predstavnštvo ali računalniško poslovanje. Resne ponudbe - navdite dejavnosti. Šifra: DEJAVNOST 18840

OBVESTILA

POPRAVLJAMO TV sprejemnike. Informacije na ☎ 39-886, od 9. do 16. ure. Se priporočamo! 17409

ELEKTRO SERVIS - Andrej Čapejla, Huje 19, Kranj. POPRAVLJAM gospodinjske aparate, pralne stroje, sesalce, mikserje, ročna orodja. Za aparate Elma in Rowenta upoštevam tudi garancijo. Informacije na ☎ 37-427, zvečer 17674

SERVISIRAM in POPRAVLJAM TRAKTORJE zetor, deutz, torpedo, imt in fiat. Na zalogi imam tudi REZERVNE DELE za navedene traktorce. Vine Križnar, Ul. Pavle Medetove 53, Naklo, ☎ 47-054 18606

ROLETE: žaluzije, lamelne zavese, parket, zasteklitev balkonov, naročite na ☎ 75-610 18901

TV MEHANIKA PORENTA vam v najkrajšem času popravi vaš TV aparat. ☎ 40-347 18909

ZAHVALA! Ob požaru, ki nas je prizadel 21. 7. 1989, se zahvaljujemo vsem sovačanom Babnega vrta, vaščanom Bašlja, Povelj, Trstenika, Žabelj, Čadovlje, Pangršice, Tenetiš in tudi prostovoljnim ter poklicnim gasilcem za pomoč pri gašenju in obnovi gospodarskega poslopja. Zahvala tudi vsem, ki ste odstopili del svojega sene. Vsem želimo zdravo in uspešno 1990! Janez Markun 18946

Prodam TELIČKO simentalko za rejo ali za zakol in rabljeno KOSILNICO figaro. Mače 3, Predvor 19002

Prodam termoakumulacijsko PEĆ, dvokrilna vhodna VRATA in železne PLOŠČE, deb. 44 mm, dim. 200 x 100 cm. ☎ 25-197 19006

STAN.OPREMA

Zelo ugodno prodam dva FOTE-LJA in PRALNI STROJ gorenje. ☎ 26-955 19012

Šubic pavla
titov trg 14
64220 Škofja loka
telefon 61000

SREĆNO 90!

STANOVANJA

V Železnikih na Gorenjskem prodam 2-sobno STANOVANJE v bloku in 2-sobno STANOVANJE v bloku, in 2-sobno STANOVANJE v večjo delavnico, v starejši hiši. ☎ 061/50-675 18902

Oddam 1-sobno neopremljeno STANOVANJE. Šifra: KRANJ - ČIRČE 18908

Prodam novejše STANOVANJE, 50 kvad. m., v Kranju. ☎ 36-378 18921

Oddam opremljeno 2-sobno STANOVANJE. ☎ 27-164 18930

VSE NAJBOLJŠE

nama

VOZILA

Prodam osebni avto SCHIROCCO, letnik 1975. Cena 6.000 DEM v dirnarski protivrednosti. ☎ 79-993 18828

Prodam Z 750 L, letnik 1979, 84.000 km, dobro ohranjena. Tina Torkar, Ribno, Koritenska 6, Bled 18870

Prodam VISO 11 RE, letnik 1984. Informacije na ☎ 77-542, med 18. in 20. uro 18904

Prodam JUGO 45, letnik julij 1987, prevoženih 20.000 km, široka platniča. Cena 6.000 DEM. ☎ 84-416 18907

Prodam CITROEN GS club, letnik decembra 1976, dobro ohranjeno in dobro vzdrževan. Cena 2.500 DEM v dirnarski protivrednosti. Ogled popoldne. Rado Drobic, Kamna gorica 23 18912

WARTBURG, letnik 1974, registriran do oktobra 1990, prodam. ☎ 39-880, popoldne 18914

Prodam odlično ohranjeno VW. Zabreznica 18/c, Žirovnica 18922

Prodam AUDI 80, letnik 1978. ☎ 37-382 18923

Prodam Z 101 GTL 55, letnik 1986. ☎ 82-257 18926

GOLF diesel, konsignacijski, 5 vrat, 5 prestav, metalna barva, letnik 1985, prodam. ☎ 35-106 18927

Prodam OPEL KADETT, letnik 1977. Kurirska pot 29, Kranj 18929

Prodam novo pločevinasto MASKO, za starejši tip Z 101. ☎ 70-165 18935

Ugodno prodam JUGO 45 A, letnik 1987. ☎ 38-048 18935
Prodam JUGO koral 55, star 18 mesecev. ☎ 633-557 18937
Prodam GOLF, letnik 1980, rumene barve. ☎ 80-079, po 16. uri 18938
Prodam tri Z 750, letnik 1979, letnik 1977 in letnik 1970, Z 101, letnik 1978 teW 1200, letnik 1974, za dele. ☎ 27-341 18940

Ugodno prodam GOLF JL, letnik julij 1979, POKROV in BLATNIK za FIAT 127 in 80-litrski električni BOJLER. Murko, Stružnikova pot 22/a, Šenčur 18942

GOLF diesel, letnik 1986, 5 vrat in R 4 GTL, letnik 1985, ugodno prodam. ☎ 22-298 18943

Prodam Z 101, letnik 1979. Cena po dogovoru. Kralj, Moste 19/a, Žirovnica 18944

Prodam Z 128, letnik 1988, ohranjen, kot nova. ☎ 33-130 18945

JUGO 55 koral, letnik 1988, rdeče barve, nujno ugodno prodam. Vidmar, Medetova 5, Kranj 18948

Ugodno prodam Z 101 GL, letnik 1984, registrirana do avgusta 1990, zelo ohranjena. Azem Kazič, Hrušica 62, Jesenice 18949

Z 750, letnik 1982, prodam za 2.000 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ 37-448, popoldne 18950

VW 1200 J, letnik 1976, pravkar registriran, prodam. Ušenčnik, Zg. Bitnje 212, Žabnica 18952

Prodam JUGO skala, star 1 leto in 2 meseca. Cena 630 mio. Informacije na ☎ 81-355 ali 81-142, od 6. do 14. ure 18953

OPEL KADETT, letnik 1970, zaleden, prodam. Štupar, Zg. Brnik 159, Cerkle 18955

Prodam obnovljeno Z 750 SC, letnik 1980. Špenko, Hotemaže 15, Preddvor 18957

Prodam Z 101, letnik 1979. Jože Kuštrin, Mestni trg 33, Škofja Loka 18958

Prodam CITROEN GS karavan, letnik 1979. Cena ugodna. ☎ 79-595 18963

Prodam LADO riva 1500, letnik 1987. ☎ 21-904 18964

Prodam GOLF, starejši letnik, generalno obnovljen, registriran za 1 leto. ☎ 51-755 18965

Prodam Z 101 confort, letnik 1981. Aničič, J. Platiše 3, Kranj 18967

Za Diana poceni prodam nova VRATA, desna in nove kompletne LUČI. ☎ 77-316, popoldne 18968

Z 101 GT 55, letnik 1984 in Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. ☎ 57-628 18972

Prodam R 4, star 2 leti in pol. Cena ugodna. Brane Mauko, Cankarjeva 4, Radovljica 18975

Prodam LADO samaro, letnik 1988. Bojan Valjavec, Bistrica 15, Tržič, ☎ 51-507 18978

Nujno prodam Z 750, letnik 1977. Irena Štimac, Stara Loka 69, Škofja Loka 18983

Prodam GOLF JXD, letnik maj 1986, bele barve, 75.000 km. Cena 14.000 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ 57-611 18984

Z 750, registrirana do decembra 1990, prodam za 700 DEM. ☎ 78-754 18987

CLM
MARKETING
AGENCIJA
CLM BLED
dipi. ing. BORUT KORDEŽ
64260 Bled

Cesta v Megre 7/a

Tel.: 064-78-356

VAM NUDI STROKOVNO

POMOČ PRI PRODAJI IN

NAKUPU HIŠ, STANOVANJ

PARCEL, VIKENDOV IN

KMETIJ NA GORENJSKEM.

ZA NAŠE STRANGE

OPRAVLJAMO, POLEG

POSREDOVANJA

INFORMACIJ, VSE STORITVE

POTREBNE ZA NAKUP,

PRODAJO TER PRAVNI

PRENOS NEPREMIČNIN.

VSI ZAINTERESIRANI ZA

NAKUP ALI PRODAJO

NEPREMIČNIN NAS LAHKO

OBIŠČETE VSAK DAN OD 8.-

12. URE.

Prodam FIAT 126 P, nov. ☎ 75-642 18989

AMI super, letnik 1974 ter Z 750, letnik 1978, neregistrirana, cela ali po delih, prodam. ☎ 70-590 18991

Prodam Z 750, generalno obnovljena. Sokolov, Huje 1, Kranj 18992

Prodam CITROEN GA, letnik 1980, registriran do decembra 1990. ☎ 26-803 18993

Ugodno prodam Z 101, letnik 1979/80, registrirana do decembra 1990. ☎ 51-062 18995

Ugodno prodam Z 750, letnik 1979. ☎ 28-929 18996

Prodam LADO riva 1500, letnik 1987. ☎ 21-904 18964

Prodam GOLF, starejši letnik, generalno obnovljen, registriran za 1 leto. ☎ 51-755 18965

Prodam Z 101 confort, letnik 1981. Aničič, J. Platiše 3, Kranj 18967

Za Diana poceni prodam nova VRATA, desna in nove kompletne LUČI. ☎ 77-316, popoldne 18968

Z 101 GT 55, letnik 1984 in Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. ☎ 57-628 18972

Prodam R 4, star 2 leti in pol. Cena ugodna. Brane Mauko, Cankarjeva 4, Radovljica 18975

Prodam LADO samaro, letnik 1988. Bojan Valjavec, Bistrica 15, Tržič, ☎ 51-507 18978

Računalniško posredovanje informacij o zamenjavi, nakupu, prodaji, oddaji (brezplačno) in najemu stanovanj, hiš, parcel, vikendov, lokalov. Tel. (061) 443-242, od 8. do 14. ure, v soboto od 10. do 12. ure.

Prodam ŠKODO 120 LS, letnik 1979. ☎ 50-710 18618

Prodam karambolirano Z 101, motor brezhiben. ☎ 79-518 19021

Prodam Z 750, letnik 1980. Ovijač, Trboje 1, Kranj 19024

Prodam Z 128, letnik 1982, 39.000 km. Cena 3.500 DEM v dinarski protivrednosti. Kokalj, Pot na Močila 8, Križe, ☎ 57-761 19025

V SPOMIN

A kar spomin naš najbolj ljubi, nekoč je — Upanje bilo;

in kar je Up častil in zgubil je v nemlinjiv v Spomin prišlo.

Počivate v naših srčih.

Zahvaljujemo se vsem, ki se jih spominjate!

NEUTOLAŽLJIVI DRUŽINI: Berce in Stavrov
Zg. in Sp. Besnica

ZAPOSLITVE

Starejša, pokretna zakonka, želite pomoč mlajše upokojenke. Nudita samostojno kompletno 1-sobno stanovanje. Ostalo po dogovoru. Črnivec 20/b, Brezje 18915

Redno ali honorarno zaposlim TRGOVKO trgovini z mešanim blagom. Pisne vloge pošljite na oglasnici oddelek. Šifra: JEZERSKO 18956

Redno zaposlim KV KUHARICO, brez obveznosti, za delo v Šentjakobu, v Avstriji. Hrana in stanovanje v hiši. ☎ 81-740, int. 138 18959

Gostilna "Lakner" na Kokrici zaposli KV KUHARJA ali KUHARICO in SNAŽILKO, honorarno. Zglasite se osebno v soboto, 30. 12. 1989 ali 2. 1. 1990. C. na Brdo 33, Kranj - Kokrica 18960

Pizzerija "Orli" honorarno zaposli KUHARJA za peko pizz. Možnost priučitve. ☎ 46-198 18986

Iščem honorarno PREŠIVALKO zaščitnih rokavov. Šifra: GORENJSKA 19009

Za obrnike in mala podjetja, ki nimajo lastnega telefona ali so prezaposleni, SPREJEMAM telefonska naročila, TIPKAM in opravljam druga ADMINISTRATIVNA DELA. ☎ 83-727, po 20. uri 19010

Nudimo ZAPOSЛИTEV mlajšim upokojenkam, 4 ure dnevno, v Kranju. ☎ 33-133 19022

Vsem prijateljem,
znancem in poslovnim
partnerjem srečno
novo leto 1990
Se priporočamo
**LICARSTVO Peter
Zupan
Tekstilna 14
Kranj, tel. 23-168**

ZIVALI

Prodam PRAŠIČE, težke od 25 do 120 kg. Luže 19, Šenčur 18841

Zamenjam ali prodam jalovo KRAVO za brejo. Sebenje 36, Križe 18897

Prodam visoko breje črno-bele TELENKE, po izbiri. Voglje 88, Šenčur 18998

Prodam Z 750 LE, letnik 1981, registrirana do februarja 1990, 60.000 km. ☎ 64-366 18998

Prodam ŠKODO 120 L, letnik 1981. ☎ 40-608 18999

Ugodno prodam Z 101, letnik 1984. Kajzer, Prebačevo 58/a, Kranj 19007

BMW 1802, letnik 1972, obnovljen, ugodno prodam. ☎ 25-079 19014

Prodam Z 101, letnik 1978. Grilc, Trstenik 40, Golnik 19015

Prodam JUGO 45, letnik 1981. Radmil Vujčič, Heroja Grajzerja 5, Tržič 19016

Prodam R 4, letnik 1977. Milan Rikanovič, Trg svobode 6, Tržič, ☎ 50-676 19017

Prodam LADO riva, letnik decembra 1986. Suha 51, Kranj 19020

Prodam PRAŠIČE, težke od 25 do 35 kg. Stružev 3/a, Kranj 18961

Prodam KRAVO po izbiri. ☎ 58-356 18970

Prodam polovico mlade KRAVE. ☎ 70-045 18918

Prodam 100 kg težko TELICO simalko. Polje 23, Begunje, ☎ 73-697 18919

Prodam TELIČKA. Bilban, Sp. Pirnice 42, Medvode 18920

Prodam TELETI simetalca, starega 5 tednov. Glinje 3, Cerkle 18924

Prodam OSLA. Mrak, Pokopališka 26, Kranj - Kokrica 18951

Prodam dve SVINJI in PRAŠIČE, težke od 25 do 35 kg. Stružev 3/a, Kranj 18961

Prodam KRAVO za zakol. Virmaše 42, Škofja Loka 19023

Drogerija LABER

Veselimo se vašega obiska in vam nudimo najboljše svetovne proizvode:
**HELENA RUBINSTEIN • ESTEE LAUDER • INTERCELL
• NOCTOSOME • LANCOME**
S TEM OGLASOM DOBITE OD NAS ENO DARILLO!
NE POZABITE TUDI NA POVRACILO DAVKA (20 %)!

Beljak, Bahnhofstrasse 3, Tel.: 9943 — 4242 — 24883 (na dravskem mostu)

Zetekel se je mešanec, podoben šnavcerju. ☎ 23-838

LETALSTVO

GNJNO VNETJE PODKÖZ NEGA TIKVA SKLEPA, KOSTI NA PASTU	MESTO V SEVERNI ITALIJ	DALMAT VIŠNJA	STAVČNO LOČILO	AMERIŠKA VESOLJSKA RAKETA	RADU	ST MESTO V KUKUJI (MALA AZUA)	STOPICA NJE CAPLIJANJE	KRALJ LAPITOV V GR MIT	JELEN IZ TOK
INDUSTRIJSKO MESTO NA JAP OTOKU HONŠU									
IGRALEC ULAGA SL MLAD PISATELJ (PAVEL)				ST RIM BOGINJA JANKO RAVNIK				GORENJSKI GLAS	
PREČIŠČEN BOMBĀZ						PREBIV AONJE IZKLJUCANA BARVA KART		NEDA ARNERIC	
OSMU MESEC ŽIDOV KO LEDARJA	FR SKLA DATELJ FILMSKE GLASBE (FRANCIS)		IGRAČA GARONER GOROVJE V BOSNI		DALMAT ŽEN IME	IT FILM IGRAČA MAGNANI			
ST ŠVED POPAN SAMBEL	DRŽAVA V INDII GLASILO ITAL KP	KOVAŠKO DELO	PREDMET STVAR OLGA VIPOTNIK	ST FRANC KOLESAR JAVANSKO OKRASEV TRANIN	DRAGO JANČAR TUJA IN NĀSA ČRKA		TONE KRALJ	SIBIRSKI VELETOK	
MANUŠA STOJEĆA VODA						OSEBA V DESETEM BRATU			
JEZIK ČRNCEV BANTU	VRSTA DETELJE LEVI PRI TOK KONGA								KLADA ZA SEKANJE
KERSNIK JANKO	TIŠOČ VATOV VLIVANJE								
SESTI SKLON V LATIN SCINI	ZIMZELEN GRMZ DENTEC CVETOVI	KOSMATA ODEJA PISATELJ KOVACIĆ		STANKO LORGER	ŠTEFAN OBLAK	DOSTOP DEMISIJA	STRAN		
MESTO V B KOTORSKI				PLINSKI KUHALNIK					
ANDREJ OCÉ KAMEN MOLJA				NAJVEĆJA ŽLEZA Z NOTRIZ LOCANJEM	NRAVI ZNAČAJ				
PRODAJNA KNJIGA	KANOISKI POPEVKAR (PAULI)			ČEHOV OLGA	INDUSTR RASTLINA UREJ JAVNE POVRSINE				
ATA				DRŽAVA V ZDA (SALEM)	AM VESOLJ UPRAVA NIKA JUVAN				
KURENT ANDREJ	TIRAN GORA V SRBIJI PEVEC DEDIC	ANDREJ GRAHOR	NESKON OBDOBJE KLIC NA POMOC						
NIZOZEM SLIKAR IN GRAFIK (ADRIJEN)									
FILIPIN ŠAH VELE MOJSTER (EUGENE)	VESOLJEC PRELAZ NA VELEBITU								
GORENJSKI GLAS NADALJE VANJE GESLA	AM VESOLJEC ARM STRONG KARLOVAC		MOKA IZ SAGOVE PALME KONEC POLOTOKA		REKA V ŠVICI IVAN VIDAV				
VIKTOR VRNI SE ŽIVLJENJE SREBRO	STAR SLOVAN		LETOV PRI CRIKVENICI		KRKKA KOVINA (ZNAK Zn)				
"METAMORFOZE"					AUTOR KRIŽanke R NOC	UNIČEV ŽELEZA			

Temeljna banka Gorenjske

Ljubljanska banka

GORENJC IN BANKA PRIHRANKA

V BANKI SMO VEDNO SPOŠTOVALI BONTON!

»ČE OBLJUBE NE MOREŠ

IZPOLNITI, SE OPRAVIČI!«

Imetnikom tekočega računa smo obljudili, da bo poslovanje z bankomati možno že letos. V Gorenjski banki smo storili vse, kar je bilo v naši moći, vendar projekt še ne deluje. Zato se v svojem, predvsem pa v imenu LB Združene banke in firme Intertrade, za zakasnitev opravičujemo. Slednji dodajajo, da bo obljava izpolnjena v začetku leta 1990.

»NAJBLEDIŠNIM VOŠČI OB PRAZNIKU!«

Vsem svojim poslovnim partnerjem, varčevalcem, ..., v letu 1990 želimo čim več ustvarjalnosti, uspehov in sreče, tako na delovnem mestu, kot v osebnem življenju.

»PREDSTAVI SE!«

Ne pozabite! Od 1. 1. 1990 naprej nismo več LB, Temeljna banka Gorenjske Kranj, pač pa LJUBLJANSKA BANKA - GORENJSKA BANKA d. d., KRANJ.